

Samlede Skrifter

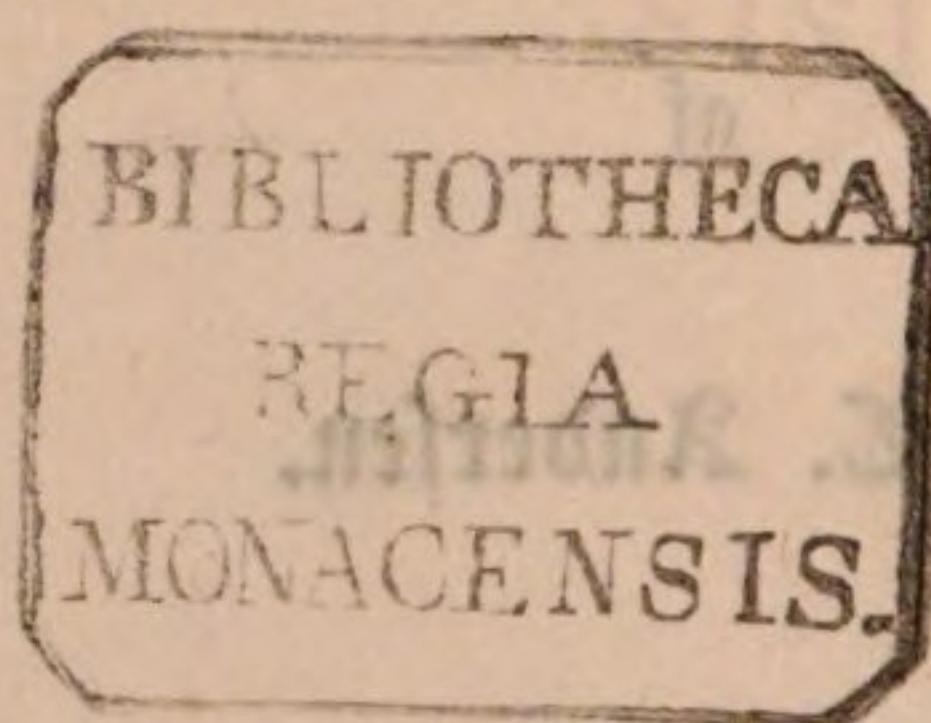
af

H. C. Andersen.

Syvende Bind.

Togreise fra Holmens Canal til Østpynten af Amager.
Billedbog uden Billeder.
Silkeborg.

Cambridge

Cambridge

Heute ist das Buch in die
Bibliothek von Cambridge
eingetragen.

Samlede Skrifter

af

H. C. Andersen.

Syvende Bind.

Kjøbenhavn.

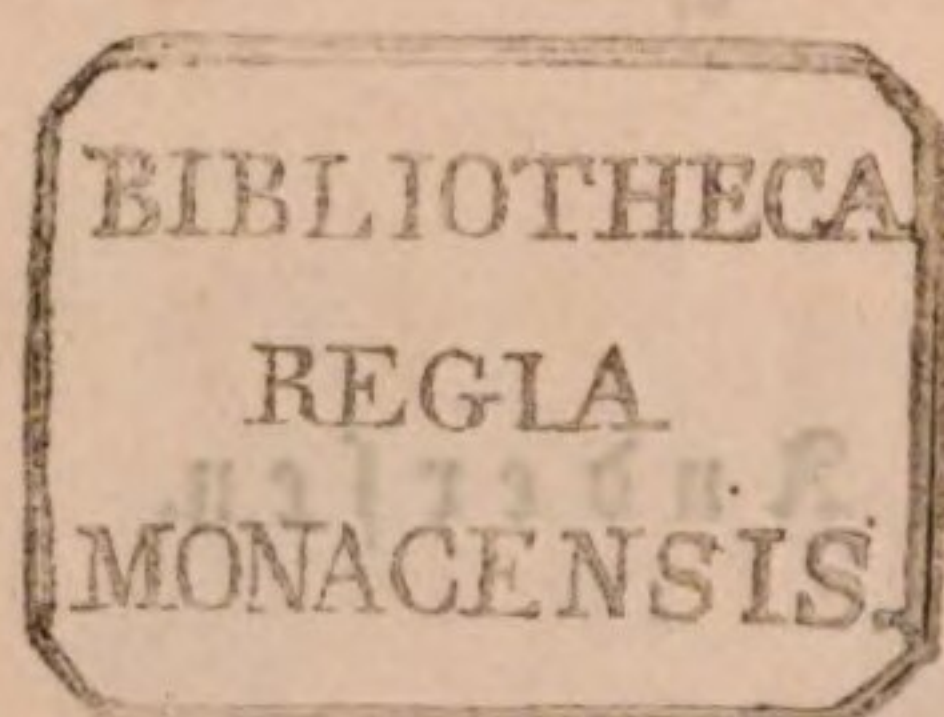
C. A. Reitzels Bo og Arvinger.

Bianco Lunos Bogtrykkeri.

1854.

84^a - D.

Samuel Schir

Samuel Schir

Samuel Schir

Dr. M. Schir

Dr. M. Schir

1851

f o d r e i s e

fra Holmens Canal til Østpynten af Amager

i Aarene 1828 og 1829.

6 0 6 1 1 9

to the same in the year 1823

1823

Indhold til Fodreisen.

Side.

Første Capitel.

Hvorledes Satan faaer Magt over Forfatteren. — Syndfloden
Nr. 2, en Mythe 1.

Andet Capitel.

Fodreisen tager sin Begyndelse. Herkules paa Skilleveien. Den
lyriske Muse 3.

Tredie Capitel.

Alvorlige Betragtninger ved at høre Bægterens: „Nu er det paa
de Tider, man foier sig til Seng.“ — Læseren gjør Bekjendtskab
med en ung Digter og hans gamle Tante. — Et Spring tre hun-
drede Aar frem i Tiden, som Forfatteren slipper, i det Mindste
med hele Lemmer, fra 8.

Fjerde Capitel.

Søvngjængerens 23.

Femte Capitel.

Et meget moralsk Stykke, hvori en Ræv spiller Hoved-Rollen.
— Blaataarn lader sig høre som Declamator. — Elixiere des
Teufels begynder at spøge 28.

Sjette Capitel.

Bogen fortæller sin Barndoms Historie, sit Skoleliv hos
Bogbinderen. Dimission til den Gyldeendalske Boglade,
Rus-Maret, og endelig sin første Udflugt i Verden. — Kloffen
flaaer 12 33.

Syvende Capitel.

Ludvig den Fjortende forvandler sig i en Lommeliden fra
Sirius. — En poetisk Bægter. — St. Peder vil overraske Læserne
med sin Nærværelse. — Livets og Dødens Port 36.

Ottende Capitel.

St. Peders Briller begynde at vise deres skjulte Kræfter. —
 Forfatteren seer paa Amager en stor Konge-Revue over alle Dig-
 terværker. — Et ædelt Træk af Cottins Malvina 48.

Niende Capitel.

Poesiens Tempel. — Forfatteren kommer i et Fuglebuur 58.

Tiende Capitel.

Hvad der videre tildrager sig. — Jerusalems Skomager. — De
 bekjendte 100 Mile Støvler komme til Syne 65.

Elleve Capitel.

Forelæsning af en gammel Rænehund. — Læseren gjør Be-
 kjendtskab med et stort Selskab af to- og firbenede Herrer og Da-
 mer. — Forfatteren seer med St. Peders Briller ind i Jorden og
 opdager Helvede. — Fanden i en Skolemesters Skikkelse med
 Horn i Panden. — Dobbeltgjængeren. — En poetisk Person ved
 Stranden 78.

Tolvte Capitel.

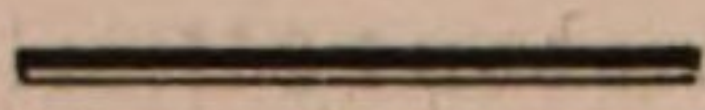
Dykker-Klokken 90.

Trettende Capitel.

Dødens store Extrapost kører over Amager. — Læseren gjør
 Bekjendtskab med enkelte af Passagererne. — Vandmanden. —
 Ende paa Reisen. 98.

Fjortende Capitel.

Indeholder Ingenting 108.

Første Capitel.

Hvorledes Satan faaer Magt over Forfatteren. — Syndfloden Nr. 2,
en Mythe.

Nytaars-Aften 1828 sad jeg ganske ene paa mit lille Bærelse og saae ud over de sneebedækte Tage paa alle Nabohusene; da foer den onde Aand, som man kalder Satan, ind i mig og indblæste mig den syndige Tanke: at blive Forfatter. — Hvorfor han ellers saaledes gaaer paa Jagt efter os arme Menneſker, vil følgende Mythe lære; man kan kalde den:

Syndfloden Nr. 2.

— Og Gud Herren sagde til Noah og hans Slægt: „Jeg opretter min Pagt med Eder, at herefter ſkal ikke alt Kjød ødelægges af Flodens Bølge; og der ſkal ikke komme Flod herefter at fordærve Jorden!“ Da hvælvende Regnbuen ſig ſom et Pagts Tegn, og Noah ſtolede paa Jehova. Men i Dybet hørte Satan Herrens Ord og ſkar Tænder i ſin Brede; thi ogſaa den Herre Gud har ſine Fjender, og den ſtorſte kaldes: Satan. Gjerne vilde han kjæmpe imod Herrens Naade, men det var ham haardt at ſtampe imod Braaden; Hæve og Sæbe, Floder og Bække havde hørt den Herre Jehovas Ord og vare, ſom Skyerne, hans Villie underdanige. Da grundede Satan i tre tusinde Aar, og paa det fjerde ſprang han op og raabte:

„Tuntus! jeg har det! — Fra Menneſkene ſelv ſkal det Onde udgaae; en ny Vandſlod ſkal overſtylle Verden, ſkjøndt han ſagde: „der ſkal ikke komme Flod herafter at fordærve Jorden.“ Og Satan kaldte paa alle ſine Vaſaller og ſagde: „Messieurs! drager ud over den hele Verden og forſører Adams Sønner til at blive ſlette Skribenter; fra dem ſkal da Vandſloden udgaae, der fordærver Jorden. Jeg vil gjøre mit, gjør I nu Eders.“ Og de gjorde, ſom han ſagde, og ſtrar flød der Vand i Øſt og i Veſt, i Syd og i Nord; det ſtrømmer endnu og vil fordærve Jorden.

Enhver maa troe, at jeg af alle Kræfter ſtræbte imod, men Kjødets er ſkrøbeligt; den Onde havde nu engang ſat ſig faſt i Kroppen, og jeg maatte afſted. Hvorhen jeg i dette kriticalle Dieblif ſaae, vare alle Poetiſkens Landeveie ſaa befarne, at jeg let kunde vælte og, om ikke brække Halsen, ſaa dog en Arm eller et Been. — Hvor ſkulde jeg hen? Ud maatte jeg. — Da ſtod Amager mig ſom den beſte Tumbleplads for mit unge bruſende Blod; denne Wei forekom mig endnu ikke at være befaren af nogen poetiſt Rytter. Jeg grundede lidt; læſte de Steder i Nyerups „Kjøbenhavns Beſkrivelse“ og i Pontoppidans „Atlas“, der i hiſtoriſk Henſeende kunde være mig til Nytte paa min Reife, og puttede Hoffmanns „Elixiere des Teufels“ i Lommen, for dog at have lidt Phantaſie i Reſerve, derſom min egen ſtoppede. Endnu engang forſøgte jeg at ſlaae en Pæl i Kjødets og bekjæmpe de onde Lyster, men den ſlemme Plageaand inden i mig raabte: „Marche!“ — Hvad ſkulde jeg Styrmer da gjøre?

Andet Capitel.

Jodreisen tager sin Begyndelse. Hercules paa Skilleveien.
Den Iyriske Muse.

Lidt veemodig sagde jeg Farvel til mit lune Bærelse; hvem veed, hvad der kan møde paa en Reise, om den endogsaa er nok saa kort; denne gik jo dog udenfor Sjælland og over de salte Strømme. — Jeg saae mig endnu et Par Gange omkring, trykkede Hatten fast, slukkede Lyset og flagrede nedad Trappen, hvor der just intet Mærkværdigt mødte mig. Nogle Skridt, og jeg var over Holmensbro; mit Blik vendte sig mod Kirken, og jeg tænkte paa Tordenskjold og Niels Juul; men snart blev jeg afbrudt af to qvindelige Væsener, som nærmede sig. Deres hele Gang og Holdning lod mig ane noget Overordenligt. Den ene kom fra Børsen og lignede i Klæderne en Amagerkone, men hendes Dine, den søde Jordbærmund og den snevre Midie, Alt var den første Elskerinde i en Roman værdigt. Paa Armen bar hun en Kurv med Frugt og deilige Honningkage-Tomfruer, hvilke Bageren nok saa satirisk havde givet en Bittermandel istedetfor et Hjerte. — Den anden Dame var lang og bleg, en døende Heloise, i hvis Dine man tydelig læste sidste Act af en Tragoedie. Begge havde store Nøglesnipper. Uden lang Indledning spurgte den første mig, om jeg vilde gaae over Knippelsbro; den anden, om jeg vilde gaae ad Langebro. Det løb mig koldt nedad Ryggen, (man vil ogsaa sige, at jeg har intet Modss-Organ). Jeg følte paa mig selv, ligesom Jeppe paa Bjerget, om jeg ikke drømte et Da capo af Lucians bekjendte Drøm, men jeg var fuldkommen vaagen og indsaae nu Sandheden af hvad der staaer hos Sinnenis: at af Alt, hvad der skeer nu, skeer Intet mere for første Gang i Verden, men at det altid er den samme Skueplads hvorpaa der spilles, altid de samme Sørgeespil og Lystspil, der gives, saa fra een Tid til

en anden kun nye Skuespillere besætte Rollerne, Dragten forandres noget, og andre Bagtepper eller Sidevægge anbringes. — Saaledes var jo Alt her; jeg var Hercules paa Skilleveien. — Amagerkonen var saare veltalende; „følg mig!“ sagde hun, og det klang næsten, som om hun taledede i Vers, „Nøglerne til Børsen ere i mine Hænder. Følg mig, og jeg fører dig igjennem fjerde Christians herlige Bygning, vil der vise Dig de store Mestres Bærker, hvoraf Du kan citere i Din Reise; jeg vil vise Dig Kobberstik og Malerier og give Din Aand det classiske Sving, uden hvilken Digteren aldrig kan hæve sig til et værdigt Standpunkt. De Gamle maa Du studere; kun for et atthundrede Aar siden har Folk kunnet tænke og føle. Et nyt og bedre Menneske vil jeg gjøre Dig til. Betragt kun Templet hist med sit herlige calmariske Taarn, husk paa Helligdommens Skatte og fremfor Alt paa Din egen glimrende Fremtid. Følger Du derimod Somfruen her, flager i Phantastens lystige Flugt og bygger brogede Tryllelotte, da ville disse snart styrte, thi Grundvolden, den classiske Dannelses, det dybe, philosophiske Blik mangler Dig. Hun er en Datter af Manden, som gjenner Nøglerne til Druknehuset, hvilke jeg ser hun har listet fra den Gamle i Aften. Din hele Reise vil hun gjøre til en Spøgelsehistorie. Jeg derimod vil føre Dig gjennem Børsen, styrke Dig med classisk Føde og være Din tro ledsagerinde paa den hele Reise. Fra Børsen gaae vi forbi Skibene hist, hvor Tøndebaand med Øbler hænge i det blege Maanelys; der skal Du maaskee see Matroser, der have badet sig i Avons hellige Strømme. Jeg fører Dig gjennem Christianshavns reelle Gader, hun langs med den øde Vold og den lange øde Reverbane! — Hvad kan hun vel lade Dig høre? Nogle Spøgelsehistorier fra Druknehuset, eller i det Høieste lidt Declamation af Blaataarn!“ —

Den Blege sagde Intet, men i dette Intet laae der langt Mere end i hele den Andens lange Tale; bleg, men venlig stod

hun for mig, og vinkede — som Aanden i Hamlet. Underlige, brogede Phantastebilleder svævede rundt om hende og syntes, halv i Spøg halv i Alvor, at opføre lustige Dandse.

Rask gjorde jeg et Skridt fremad for at gribe hendes Haand, da styrtede Amagerkone til og skreg i højeste Smerte:

„— — ha miser,

Quanta laborabas Charybdi!”

Lad ikke Din ungdommelige Phantaste forlede Dig! Kun i en klassisk Slaabrof kan Du naae til Maalet. — Og er det endelig det Overnaturlige, det Hoffmanske i Livet, Du stræber efter, ogsaa det skal Du da see store Glimt af hos mig. I Børsens yderste Ende er Møbelmagazinet; der dandse i Midnatstimen alle Comoderne en frygtelig Spøgelse-Menuet, og —

„Det kjender jeg nok fra Washington Irving!” afbrød jeg hende; „troer De ikke jeg har læst den kjække Dragon?” — Med Værdighed, dog uden at fornærme hendes Kjøn, stødte jeg Fristerinden til Side og greb den Bleges Haand; men nu fik hun ligesom et Slags Bersærfergang. Hun bød mig først Æbler, Valnødder og rosenrøde Sukkergrise, men jeg blev urokkelig; tilsidst, efter at have forsøgt ethvert Middel, trak hun i Raseri en lille Bog op af Lommen (det var min Fodreise); med et satanisk Smil malede hendes spidse Pegefinger luende Ziffer paa Bogens Ryg. „Vaas” stod der.

„Det skal der staae, saalænge Bindet varer”, udbrød hun, „saaledes vil man benævne Din Bog; kaste den bort, naar man har læst halvandet Blad; snart vil Høkeren, som Prometheus’ Grib, sønderrive dens Indre og om Sukker og Sæbe sende den ud i den store By. — Ha miser! følg kun Din deilige Brud; maaskee fletter hun Dig Sivfrandsen i de vaade Haar, det bliver Din Digterkrone; farvel med Dine brogede Drømme!”

Da rev jeg mig løs og ilte afsted med den Blege, skjøndt Amagerkone endnu declamerede mig af Horats:

„Via illigatum te triformi
Pegasus expediet Chimæra.”

Allerede var jeg udenfor Cancelliet, da min Blege med eet forsvinder. — Hendes Nærværelse var rigtignok ikke længere nødvendig, eftersom jeg nu havde bestemt, hvilken Vej jeg vilde gaae; men jeg fandt dog, at Afskeden var lidt kold og altfor pludselig. I det jeg seer om efter hende, svæver der mig et qvindeligt Bæsen op ad Cancellie-Trappen; jeg troede, det var min Cicerone, og greb hende derfor ved Armen. Hun udstødte et smerteligt Skrig, og jeg mærkede snart, at det var en mig aldeles ubekjendt Dame. Klæderne hang i Løser paa Kroppen, og Haaret fløj vildt om Skuldrene som paa Rolf Blaaskjægs Kone. Ansigtet, Halsen og Armene bare kun altfor tydelige Spor af, at barbariske Hænder havde mishandlet hende.

„Dræb mig ikke; piin mig ikke!” skreg hun: „ved Alt, hvad der er Dem helligt, lad mig være!”

Jeg blev ganske forbauset; — var ogsaa lidt bange for, at Vægteren skulde høre hendes Skrig og da komme som tredje Mand, det kunde blive en slem Historie. — Jeg bad hende være rolig, undskyldte min Feiltagelse, lovede, som en vandrende Ridder, at beskjerme Ufskyldigheden, og spurgte, hvem der saaledes havde mishandlet hende. —

„Al!” sukkede hun, „den halve By, den halve Verden! Jeg er den Iyriske Muse. Enhver overfalder og piner mig, for at faae mig til at synge; man trækker mig ved Haaret, kniber mig, saa at min hele Krop er en eneste bruunblaa Plet. Derfor seer jeg saaledes ud, som De finder mig her. Jeg mishandles paa alle mulige Maader af Unge og Gamle; man vil afpresse mig Sange, men det bliver kun smertelige Skrig; jeg knibes ved Bryllupper og Begravelser, ja selv ved Confirmation! O jeg seer ingen Redning her mere! Alle Stænder og Aldre anfælde mig,

som glubende Cannibaler, og true med ganske at dræbe mig. Hvor skal jeg skjule mig? — Nu er Cancelliet mit sidste, mit eneste Tilflugtssted; bag de støvede Folianter og opdyngede Papirer vil jeg skjule mig; der søger Ingen mig, der vil jeg vente rolige og bedre Tider."

Hun sagde dette med et Udtryk af den dybeste Bølelse, saa at jeg blev ganske rørt og sagde hende flere, som jeg siden efter fandt, smukke Ting. — Vi begyndte halv at blive gode Venner, og jeg følte ikke det mindste til Frygt i en saa fornem Dames Selskab.

"I Sandhed, min Naadige!" sagde jeg tilsidst, "De har Grund til at hade Verden; men det falder mig ind: De har dog mange værdige Sønner; men selv disse, forekommer det mig, behandler De lidt stedmoderlig. De forsørger dem kun daarligt! — — Ja, kunde Digteren klæde sig i Blomsterblade, drikke Morgenrøde og flagre som en Sommerfugl gennem Livet, saa var Alt meget godt. Men De synes at glemme, at Deres Børn have ikke ganske Deres aandelige Natur! Livet kræver ogsaa noget af det Solide, og derfor savner Digteren saa tidt grumme Meget."

"Alf ja!" afbrød Musen, "Ekinnet er imod mig; men betænk, der er ingen Moder paa den hele Jord, der har saa mange Børn som jeg. Gud veed, jeg gjør Alt, hvad jeg kan; men det vil ikke strække til at søde dem Alle. Og det er just mit ømme Moderhjerter der gjør, at jeg ikke lader Enkelte faae i Overflødighed, da saa de Andre reent maatte sulte ihjel."

I dette Dieblif soer den Tanke i mig: Du maa holde paa hende og faae din Fodreise besungen i Sanger; men hun mærkede vist min Hensigt; thi i samme Nu rev hun sig løs og svævede op ad Cancellie-Trappen. Jeg saae hende svinde sammen i et ubetydeligt, lille Punct, for saaledes at slippe gennem Nøglehullet ind i det danske Capitolium.

Tredie Capitel.

Alvorlige Betragtninger ved at høre Vægterens: „Nu er det paa de Tider, man søier sig til Seng.“ — Læseren gjør Bekjendtskab med en ung Digter og hans gamle Cante. — Et Spring tre hundrede Aar frem i Tiden, som Forfatteren slipper, i det mindste med hele Lemmer, fra.

Nu traadte jeg da gjennem den første Slots-Port, var altsaa paa den Grund, hvor Axelhuus fordum har staaet; maaskee stod jeg endog paa den Plet, som Biskop Absalon eller selv Valdemar den Store havde hædret med at betræde. Brogede Ideer frydsede mig igjennem Hovedet, snart saae jeg paa Slottet, snart paa Bibliotheks-Bygningen, da slog Klokken 10, og Vægterne iøtemte deres Qvad i Gader og Stræder: „Nu er det paa de Tider, man søier sig til Seng.“ — Hvilken dyb Betydning forekom der mig ikke at ligge i disse faa Ord. — Run to Timer til, og det gamle Aar vilde ogsaa „søie sig til Seng“ for aldrig mere at staae op.

Der griber mig ofte en underlig Følelse, naar jeg om Aftenen slukker mit Lys og lægger mig til Ro. Vi vide ikke Diesblikket, vi indslumre, og endnu mindre, hvilke Drømme, der skulle beskæftige Sjælen. Det er et underligt Forbillede paa Døden. Naar Manden med Leen kommer og synger for os: „Nu er det paa de Tider, man søier sig til Seng“, da lægger ogsaa Mennesket sig stille hen, lukker Diet, men veed ei heller, hvilke Drømme, der ville vise sig i denne Søvn for hans levende Aand. — Run to Timer, og det gamle Aar hviler sine trætte Been for stedse. — Hvor Tiden dog er en snurrig gammel Tyr, der evig giver et Da capo af sine første Ungdoms Luner. Stjernerne dandse endnu den samme Ringdands, som for Hartusinder siden, og vor Jord spiller endnu den samme qvindelige Rolle i den store Ringdands, som første Gang.

Paa Nytaarsdag er hun Barnet i sneehvid Dragt, Spurven qviddrer saa huuslig under det fædrene Tag sine naive, simple Sange, der underligt røre os, thi da have vi endnu ingen Idee om catalaniske Mattergaler og Lærker. Paa Ruderne fryse seltsomme Billeder og Blomster, og ved Kaminen sidder Børneskloffen og lytter til Sagn og Eventyr om Livet. Nu kommer Vaaren; den hvide Dragt kastes af, Jorden flæder sig i broget Rattun, da gaaer det lystigt, hui! hei! Kilderne fladdre, og Skovene kneise med grønne Nakker; bevingede Rapse flagre i Sommerfugleham fra Blomst til Blomst:

„und alles haucht den Geist der Liebe.“

Snart viser der sig en trofast Veiler. Sommeren bringer en herlig Medgift med sig af Guds velsignede Korn, og Brylluppet staaer paa de gyldne Agre. Nu forandrer Scenen sig. Vaarens Sværmerie forsvinder, o det er en fornuftig, lykkelig Alder! men saa kommer Efteraaret, Himlen slaaer Rynker i Panden, Skoven taber sine deilige Lokker, og Madammen seer ned ad Bakke; Aftenerne blive lange og mørke; et lystigt Bal skal nu ende den brogede Dag, Stormen blæser i Trompet, Havet slaaer Pauker, det gule Løv svinger sig i en lystig Wienervals, og træt af Springen og Dandsen lægger Madammen sig til Ro i det lille, hjemlige Sovestue; Vinteren dækker hende til med sit Sneelagen, og Frost og Kulde, to gamle Snedker-svende, slaae Laaget til; — sov da vel, du gamle Nar! —

Midt under disse alvorlige Betragtninger hørte jeg en flagende Lyd, der syntes sympathetisk at ville smelte sammen med Hjertets Beemod. Efterhaanden blev den stærkere, og det klang næsten som et grædende Barn. Jeg vendte mig efter Lyden, og opdagede øverst paa Vandposten, der stod nok saa pyntet med sin vinterlige Straapels i Maanskinnet, — en lille Kat.

Den var saa bleg og mager, sad saa ene imellem de kolde

glimrende Iistapper, der hang paa Posten, og flagede sig i den lange Vinternat.

Ja, der gives Dieblikke i Menneske-Livet, hvor Alt underlig opklarer sig i vort Indre, hvor vi ligesom kaste et Blik ind i Aandeverden. Jeg veed ikke selv, men Tiecks: „gestiefelter Rater“ og Hoffmanns: „Rater Murr“ svævede mig for Sjælen. Hvo tør afgjørende benægte, at Dyrene have Fornuft, Følelse, og et indbyrdes Sprog? — Maaskee staaer den Lille hist, venne- og frændeløs i den vide Verden; maaskee er det en smægtende Elsker, der giver sin Pige en Serenade, eller en begejstret Ungling, der, paa sin Maneer, udaander sine Følelser i elegiske Sange; — Saaledes tænkte jeg, og lidt efter lidt opklarede Alt sig i mit Indre, jeg begyndte at fatte Betydningen i hans Toner, tilsidst forstod jeg hvert Ord.

Det var en ung Digter, en med Rater Murr beslægtet Aand, der, som andre unge Digtere, udaandede sin virkelige og selvdigtede Smerte; for hvem Barndommen stod i et glimrende Lys, men Nutiden i fulsort Nat o. s. v.

„Arme Digter, arme Rat!“ udbrød jeg, men han hørte mig ikke, med blege Kinder og røde Dine sad han der i Maanes lyset og sang paa en gammel Melodie sit:

Før og Nu.

Der var en Tid, da jeg var meget lille,
Men gjorde raske de allerstørste Spring;
Med lyse Farver saa jeg Livet spille,
Jeg var saa barnlig, vidste Ingenting.

Om Natten saa jeg da paa Himlen oppe
Smaa Muus at staae;

De skinnede med deres Sølvkroppe,
Som Stjerner smaa. —

— Nu blev det Morgen. — Af de gyldne Skaaler

Flød Liv og Dag,

Og Taget blev mig da i Solens Straaler
Et Rosenlag.

— Nu var jeg Ungling, Dalen blev mig trang,
 Mig Fuglen vinked' opad med sin Sang.
 Af, Taget stod saa skjønt i Solens Skjær,
 — Helt oppe var jeg Himlen mere nær. —

Baldig Længsel drev mig frem,
 Thi forlod jeg Barndoms Hjem,
 Dig min Dal med Roser røde,
 Hvor jeg drak kun Mælk og Fløde,
 Barndoms søde Sorg og Lyst,
 Himlen ved min Moders Bryst.

Med Ungdoms Mod fra Steen til Steen jeg sprang
 Og snart jeg hørte, fjernt, hvor Stormen sang.
 Mig Kulden trængte gennem Vels og Graf,
 Men opad, op, den hvide Skorsteen trak.
 Et mægtigt Haab jo styrkede mit Sind,
 Jeg stræbte, ilte, stod paa Tagets Lind.

O hvad maatte Diet skue!
 Mere fjern var Himlens Bue,
 End da jeg som Barn dernede
 Saae den sig om Taget brede.
 Der den var saa deilig blaa,
 Her jeg fjern og kold den saae,
 Og jeg svimled ved at skue
 Den uhyre hvalte Bue. —
 Af paa Taget var saa øde!
 Ei jeg saae de Roser røde,
 Her var intet Mælked. —
 Fuglen, som paa Taget sad,
 Var saa sky og sloi saa bange,
 Vilste ei med kjendte Sange,
 Ene stod jeg og forladt,
 Græd fordi jeg blev en Kat,
 Dnsked Binger mange Gange
 Himlens Stjerne-Muus at fange;
 Uglen skreg saa sælt om Bytte,
 Knap jeg turde Foden flytte. —

Nu jeg mod en Steen den stødte,
 Og for første Gang den blødte.
 Da stod atter ved min Fod
 Roser — men, af eget Blod.

O, da vilde jeg tilbage til det kjære Barndoms Land,
 Til dets Roser, til dets Fløde, hvor jeg følte mig en Mand;
 Hvor jeg legede og drømte, at mig Himlen var saa nær,
 Og hvor alle Stjerner syntes mig en sneehvid Muse-Hær

— Jeg sprang derned, men der var ei som før,
 Man havde lukket for mig Husets Dør.
 Nu stod jeg ene midt i Verdens-Brimlen
 Og følte banlyst mig fra Barndoms-Himlen.
 Min Sol er sunken hist bag fjerne Tage;
 Nu har jeg kun Grindringen tilbage.
 Jeg staaer i Verden ene og forladt,
 Thi brist mit Hjerte, brist i denne Nat.

Saa qvad den unge Sanger, og Tonerne hændøde i en rørende Miauen; da saae jeg en tyk, sort, qvindelig Kat, der under Sangen havde lyttet til, flattre op paa Posten og omslynge den unge Digter. Hendes Udvortes og nogle faa Ord sagde mig strax, at det var en gammel Tante, der ved sin Vndlings Udbrud var sat i en salig Begeistring.

„Tak, Du sødeste Dreng!“ udbrød hun, „tak — det kalder jeg Poeste; det er Følelse!“ — her trykkede hun den unge Kat til sit bankende Hjerte, holdt hans Pote fast i sin og vedblev med gnistrende Dine:

„Ja min Søn, Du er Digter! miskjend ikke Stemmen i Dit Bryst; lad ikke den kolde Mængdes Blindhed skræmme Dig fra Maalet, Skjæbnen satte for Dig. Du har saameget Genie for det Rørende, det Saliske, der saa levende taler til Hjertet, o Mon! Du kan aldrig have Grund til rigtigt at fortvivle! —“

„Ak!“ svarede den unge Digter og slog beskedent Dinene ned! „der gives vel Dieblikke i Livet, hvori jeg kan føle mig

ret lykkelig, som naar jeg sidder i en Kreds af unge dannede, qvindelige Katter og ved Oplæsningen af mine Digte hører mangt et svagt Suk, seer en hellig Taare paa den blege Mis's Kinder, o da føler jeg mit Kald til Kunsten, da kunde jeg trykke den hele Forsamling til mit bankende Hjerte og glemme alle Jordelivets Kampe. Men andre Tider troer jeg at skue dybt ind i mig selv; da staaer mit gyldne Haab, som brogede luftige Drømme; min Sjæl omtaager sig; da maa jeg ud, kan gjerne springe fra Tag til Tag, men den kolde stormende Nat fjøler ikke den sydende Lava i mine Arter!"

"Du arme Mons!" udbrød Tanten, og ompotede ham endnu hæftigere; "men hvad kan bevirke disse saa kontrasterende Overgange fra Fryd til Smerte hos Dig? Bevidstheden om Dit Værd maa holde Dig opret i alle Livets Storme!" —

"Af Tante," svarede den unge Digter, "De kjender ikke Skjalde = Hjertet, kjender ikke Forfatter = og Theater = Cabale. — Ja, havde jeg ikke mine egne Digte, hvad skulde der da blive af mig? Hver Dag læser jeg i dem, skjøndt jeg kan hvert Ord udenad, de ere min Trøst, de ere Balsam for det saarede Hjerte; men undertiden knuser min onde Dæmon ogsaa denne Himmel; det forekommer mig, som om Tanterne ikke vare ganske nye, som om Udtrykkene ikke vare mine egne . . ."

"Nye, Barnlille!" afbrød Tanten ham. "Hvilke Griller disse unge elegiske Digtere kunne have! Der er Intet nyt under Solen. Hvad skulde Digteren føle, der ikke var følt af Andre før ham? De Gamle maae takke deres Gud, at de levede den Tid, de levede; vare de vore Samtidige, saa skulde man see, hvor meget Nyt man fandt hos dem. Nei tro mig, min Søn, jeg er en gammel Kat og kjender Verden! man lægger meget Mere i de Gamle, end de nogensinde drømte om; det er nu engang saaledes; derfor, i hvad der møder, bryd Dig aldrig om de bjæffende Hunde; de maae dog blive paa Gaden, naar Du

svinger Dig op paa Taget. Du er for beskeden; sælg dog Dine Digte til Brummer eller en anden Boghandler, at Dit Lyk kan skinne for Verden, og Du kan glæde Dig og Din hele Slægt ved en velfortjent Laurbær-Krands."

"Ja, det er min hele Stræben," udbrød Digteren, "og med Höltz's Ord kan jeg bedst give Tante en Skildring af mit mægtige Indre: „Ich will alle meine Kräfte ausbieten. Ich will kein Dichter sehn, wenn ich kein großer Dichter werden kann, wenn ich nichts hervorbringen kann, was die Unsterblichkeit an der Stirne trägt, was mit den Werken meiner Freunde (som f. Ex. Kater Murr) in gleichen Paare geht, so soll keine Sylbe von mir gedruckt werden. Ein mittelmäßiger Dichter ist ein Uding!"

"O Du beskeden Engel!" udbrød Tanten, "men ihvorledes Du end gjør, lad dog ikke det første Forsøg bestemme det Hele. En ung, optrædende Digter bliver saa forskjellig bedømt; en ringe Omstændighed kan ofte bidrage saare meget til den gode eller flette Mening, man fatter om ham; de fleste kunne ikke selv give nogen Dom, men for dog at sige Noget, komme de frem med hvad de have hørt Andre sige, og saaledes men Du bliver mig jo ganske alvorlig! sødeste Dreng, glæd mig dog endnu engang med at recitere Dit deilige Digt; det vinder saa meget ved din rigtige Declamation. Sandelig, Du skulde holde Oplæsninger til Vinter, Du vilde vist faae et talrigt Auditorium af Damer." —

Digtet blev atter oplæst med al den unge Kats Følelse; Tanten græd; Digtet var endt, og han bad hende nu at synge.

"Al Du kjæreste Dreng!" svarede hun, "jeg har ingen Noder med og kan slet Intet udenad!"

"O Lidt af Donna del Lago," bad Digteren, "eller hvad Tante selv vil."

Efter at hun nu havde undskyldt sig med Forkjølelse og

fremfagt den almindelige Indledning, begyndte hun da paa Mozarts: „Non so piu cosa son, cosa faccio“, som hun rigtignok tog noget falsk; men den unge Digter var lutter Dre. Nu begyndte han at slaae Tact med Poten; ja lidt efter at nynne ganske sagte med, for, ligesom mange Damer ved lignende Feiligheder, at give tilkjende, jeg kan ogsaa synge den, og jeg har en ret vakker Stemme. Tilslidst blev det mere lydeligt; det var en heel harmonisk Duet, der snart bruste i det stærkeste forte, snart hændede i et smægtende piano.

Da nærmede Skæbnen sig i det Samme, under Skikkelse af en gammel Vægter, og svingede sit jernbeslagne Sphd imellem dem, i det han udbød: „I Satans Paf! hvad er det for et Skraal?“ — Tanten styrtede ned af Posten med den unge Digter i sine Arme, og som et Lyn forsvandt de begge i forskjellige Hjørner af Gaarden.

„Das ist das Leben, das ist das Glück!“ maatte jeg udbrude med Jean Paul. Er her et Dieblisk No, hvori to ligestemte Sjæle sympathetisk smelte sammen, da træder strax Skæbnen frem med sit Jern-Scepter, og skiller dem langt, langt fra hinanden. — Jeg blev ganske rørt over den unge Kat. Maaskee han dog havde Grund til sin Melancholie. Hvem veed, hvorledes han hændrømte sin glade Barndom. Med et varmt Hjerte, dyb Følelse og en levende Phantasie styrtede han ud i den vide Verden, og istedet for glimrende Trylleslotte, fandt han kun den kolde Virkelighed. Hvor mange profaiske Katte ere der ikke i Livet? Og hos de mere Dannede er der saa megen Falskhed, at det endogsaa er blevet et Ordsprog, „at være falsk som en Kat.“ Man skulde egentlig græde sit hele Liv igjennem, dersom det kun ikke blev saa eensformigt. Ja kunde man som rolige Tilskuere sidde og see paa det hele Skuespil og ikke selv var nødt til at spille en Rolle med, hvor man tidt, som den unge Kat, faaer et Slag af Skæbnens Morgenstjerne, saa vilde det hele

Livs Drama endogsaa være meget interessant. Men Louren kan maaskee nok komme til os. Hvem veed, om ikke alle de Afdøde nu sidde og see vort Spil, og naar vore Roller ere ude, vi ogsaa komme hen imellem Tilskuerne og see Efterkommerne spille det gamle Drama i nye Costumer. Da ville vi vist betragte Alt med ganske andre Dine, end nu vi staae paa Brædderne. Mange Sorger og Taarer blive os da, hvad nu Barnets Graad over det sønderbrudte Legetøj er for den Ældre. Da ville vi vist erindre Jordlivets Sorger, saaledes, som vi nu huske vor Barndoms; det Smertelige er glemt; de enkelte sorte Puncter tjene kun til at sætte Baggrunden i et stærkere Lys.

Det kunde være ganske interessant, blot alene saadan hvert tredie Aarhundrede at aflægge et lille Besøg paa Jorden, for at see alle de Forandringer, Coulißer og Bagtepper, Dragter og Repertoirer undergik. — Tidt vilde man da vist troe at gjenkjende den samme Acteur, men fremtraadt i et nyt Stykke, i ny Dragt og ved andre Decorationer. Mangen Scene vilde vist ligne den i et ældre Stykke, ja mangt et Drama blot synes gennemseet og afpasset efter Tidernes Løb. Et Blik i Historien viser os, at det altid har været saaledes — og som det var, vil det blive.

Under disse Betragtninger var jeg allerede midt i Colonnadegangen; uvilkaarlig hævede jeg Hovedet iveiret og saae alle Slottets Værelser oplyste; men jeg studsede slet ikke derover, jeg var saa beskjæftiget i Tanken om Fremtiden, at det Nærværende slet ikke virkede paa mig. — Midt paa Slottets Hovedbygning var et meget høit Taarn; i Gaarden brimlede der af Mennesker, hvis Paaflædning var ganske underlig og fremmed; Karreeterne saae meget anderledes ud end de sædvanlige, og for nogle, forekom det mig, var spændt store Orne. Jeg stirrede derpaa, saae rundt om mig i Gangen; ogsaa her var meget forandret. Istedetfor Staldportene vare der elegante Fløidøre; tæt ved mig hang der

paa Væggen et Skab med Glasvindue, heri saae jeg en stor rød Placat, Indskriften var dansk, men saa underlig forandret, at jeg næsten maatte stave den første Linie. — Overst læste jeg:

„Aaret 2128.“

Jeg var flyttet tre hundrede Aar frem i Tiden. Det var en Opera-Placat; man gav: Roats Fald, en ny Opera efter en sand Begivenhed fra det nittende Aarhundrede. Nederst paa samme Placat stod en formelig Recension over Stykket og Spillet, hvilket i Førstningen undrede mig, da den jo maatte være skrevet før Opførelsen; men, tænkte jeg, det er Fremstridt i Culturen. Især var Afskeds-Duetten imellem Roat og hans Kone roft uhyre meget; de Spillende skulde her ganske overgaae sig selv. — Paa selve Døren opdagede jeg en mindre Placat, der sagde mig, at her var Indgangen til Kaleidoskopet. Ved at læse videre erfarede jeg, at dette var et nyt Theater, der i Form af et uhyre Kaleidoskop viste al Theatereffecten fra det nittende Aarhundrede. — Det maatte jeg see; hurtigt aabnede jeg Døren og smuttede ind. Her var et smukt Locale; alle Pladserne vare besatte, men de fleste med Damer. Orchesteret spillede en Ouverture, der bestod af bare Dissonanser, pillede ud af forskjellige Compositioner. —

Dækket rullede op, og man saae ind i et uhyre Kaleidoskop, der ganske langsomt blev dreiet rundt. Klipper med Bandsald, brændende Byer, Skyer med Ildregn, og strandende Skibe styrtede brogede imellem hverandre. Nu saae man Rjoffenet i Brudgommen fra Mexico, nu Ulvesvælget, nu den hemmelige Ret. Der murede man Gulalia Meinau ind i Graven fra Korsridderne; der var en Daarekisteklub, hvori den gamle Rüdiger fra Deodata og Alberto fra Agnese præsiderede. Nu viste Helvede sig med et Hav af Aquatofana, hvori Munk, pillede ud af Tragoedier, fløde som Svaner, og overst oppe svævede, mellem Himmel og Jord, Hyrdedrengen

Mr. 2 med Jægerbrudens skjæbnesvangre Krands om sine Loffer. Saaledes vedblev det en god Tid; nu faldt Forhængen, Aftenunderholdningen var endt. Da traadte Jocko frem og annoncerede Forestillingen for næste Aften, bøiede sig dybt og flattede op i Galleriet, hvor han forsvandt. Nu lød et Signal af et Klokspil; Væggene sank ned i Gulvet, og den hele Bygning hvilede paa Colonner. (Det var en Opfindelse, egenlig gjort i Tilfælde af Ildbrand.) Med en uhyre Fart foer Mængden afsted, og jeg opdagede da, at de havde et Slags mechaniske Skoe, saa at de blot behøvede at bevæge Foden lidt, for at komme afsted i flyvende Fart. Mængden rev mig med sig, og — jeg veed ikke selv — snart stod jeg for Hovedindgangen til Slottet; jeg gik op ad den brede Marmortrappe; Fløiddørene aabnede sig af sig selv, og jeg traadte ind. Aldrig har jeg seet en Sal saa skjøn og dog saa simpel. En Mængde pyntede Herrer bevægede sig op og ned ad Gulvet. De saae ud, som de vare dreiede. Enhver Fold i Klæderne syntes understuderet. Jeg tiltalte den som kom mig nærmest, men han svarede ikke et Ord, vendte mig Ryggen, og gik med stolte Miner sin sædvanlige Gang. Jeg tiltalte en anden, men han var ikke mere høflig end den første. — Da nu den Tredie ogsaa vilde vende mig Ryggen, tabte jeg Taalmodigheden og holdt ham fast ved Armen. Han var slem at holde og gjorde uhyre mange Bevægelser med alle Lemmer, i det han tillige snerrede ganske underlig ad mig. Tilslidst mærkede jeg da, at hele Selskabet bestod af lutter Træmænd, fyldte med Damp; et Slags Muthomater, Marhundredet havde opfundet til at udpynte Forgemaakerne med. Nu aabnede der sig et stort Gallerie for mig, paa hvis blankt polerede Bæge var ophængt en Mængde Portraiter af berømte Danske. Jeg saae dem kun med flygtigt Biekast, men opdagede dog Lordenskjold, Bernstorff, Gwald, Baggesen, Ingemann, Ørsted o. s. a. Mellem de fire Hovedspiler, der bare Loftet, stode Buster af Hol-

berg, Thorvaldsen og Dehenschläger, med friske Blomsterfrandsen om Panden. I Panelet under Vinduerne vare der Boghylder, og ved hver hang der i en lille Solvænke en levende Catalog, det vil sige, en gammel Stær eller Papegøje, der spillede et Slags Bibliothekar og kunde opramse alle Navne paa Bøgerne. Ak! hvor saa vare der ikke af den Masse, der nu oversvømmer os. Selv vore bedre Digteres Arbejder vare smeltede hen til udvalgte Samlinger. Saaledes var der af — — dog lad mig bare tie stille og ikke tale om hvilke Bøger der havde opnaaet en U dødelighed paa tre hundrede Aar, især da jeg er Samtidig med flere af de gode Digtere; desuden kan jeg i min Hurtighed have sprunget Noget over, eller ikke hørt rigtig efter. — Ellers maa jeg med Skam tilstaae, at her vaagnede min Forfatter=Forfængelighed; jeg søgte meget ivrig efter min Fodreise, men ak! ikke engang mangen stor Forgjængers kunde jeg finde.

I Galleriets yderste Ende fandt jeg en Vindeltrappe, der førte op i det høie Taarn. Jeg fik Lykt at stige derop; Trappen syntes aldrig at faae Ende; endeligen kom jeg da heelt op i Kuppelen, og nød nu gjennem den aabne Laage et Panorama, saa skjønt, Phantasten kan fremtrylle det. Fra en uhyre Høide stirrede jeg ud over Byen, der laae dybt under mig. — Alt dernede var saa forandret, at jeg neppe kunde kjende det igjen. Næsten alle Gaderne vare regelmæssige og lige; enhver Bygning syntes et Palais. Byen var bethdelig udvidet: Peblingesøen laae indenfor Volden, omgiven med Alleer til Promenade. Marmorkirken reiste sig fuldsort med sin kobberrode Kuppel i Maanestinnen, og paa Byens store Pladser vare Statuer af Konger tilhest, men som Grastanden ikke tillod mig at kjende. — Havnen vrimlede af fremmede Skibe og lod mig ane Danmarks Blomstren. Der vare to Theatre, og langs Søehyften laae prægtige Villaer.

Da brusede det over mit Hoved, jeg saae opad; et uhyre Regeme, der udsphede sorte Røgskyer, fløi som et Lyn forbi. Jeg

mærkede snart, at det var et paa den Tid opfundet Luft-Dampskib. Kun nogle Dieblikke, og det svandt som et lille sort Punct paa Horizonten, men et befkrevet Papiir flagrede ned paa mit Bryst, jeg greb det ihast og saae, at det var Begyndelsen til et Brev; et Vindstød havde sikkert revet det fra Dampskibet, og gjennem Luftthavet var det lykkelig strandet i mine Hænder. Brevet var fransk, og dateret den 31 December 2128; jeg læste:

„Vore stakkels Forfædre! jeg beklager dem; langsomt maatte de, som Orme, krybe den støvede Landevei, vi flagre med Orneflugt afsted. I sex Uger har jeg allerede seet den halve Jordfugles Værkværdigheder. Hvor skal jeg begynde, hvor skal jeg ende? Jeg har seet Helten Napoleons Grav. Hans Billedstøtte af støbt Jern, man i den senere Tid har opreist, skal ligne. Jeg har spadseret mellem Seraillets Ruiner og hørt Messe i Sophiekirken, der først skal have været en Moskee. Jeg saae ellers ikke en Tyrk; det synes, som om de have en uovervindelig Afsty for at forlade deres asiatiske Hjem og betræde deres forrige Besiddelser. Græernes Friheds-Støtte er simpel, men stjern; den store Figur paa den vil man sige er af Thorvaldsen; jeg troer ikke, den er saa gammel. — I Schweits hørte jeg endnu det gamle Sagn om Tell, man antager det der for Mere end Digting. — Spanien er en blomstrende Have, der er intet Spor af dets forrige Sløvhed og Præste-Anarchie. Jeg har kjørt under Rhemsen i den gamle Buegang; man arbeider nu paa en ny. Der skal ellers leve en gammel graahaaret Bonde i Inwernes, der er den sidste Spire af Digteren Walter Scotts Afkom; han skal hentes til Hoffet, den Tid jeg forlod London. — Paa Archivet i Stockholm saae jeg det ægte Manuscript af Carl XI.s Drøm, der saa underlig gif i Opfyldelse; men jeg anseer det for uægte; det er sikkert skrevet, efterat Begivenheden fandt Sted. — Perlen for alle Europas Riger er og bliver dog det mægtige Rusland; seent

hævede det sig til nogen Cultur, men straalere nu ogsaa i sin hele Glorie. Paa de øde Stepper reise sig beboede Stæder; og man seer i Siberien det bedste Beviis paa, at jo mere dyrket et Land bliver, des mildere bliver Climaet; neppe skulde man falde paa, at endnu for trehundrede Aar tilbage, vare her frygtelige Forvilsnings-Steder. Men mit Brev bliver kun løse Brudstykker; medens jeg skriver dette, har Skibet alt lagt flere Mile bag sig. Lystigt gaaer det, hen over Bjerger og Have; den brogede Verden ligger under os. — Danmarks Hovedstad faaer jeg kun at see fra Dækket, men jeg har dog betraadt dansk Grund, seet det herlige Slot Frederiksborg, hvor vi for et Kvarteer siden holdt table d'hôte i det Grønne. I Dag have vi maattet krydse for Lørdensfær, nu er Luften atter reen og klar, vi ere uden Fare for disse flyvende Klipper. — Næste Sommer gjør jeg en lille Tour over Verdenshavet; jeg maa dog see det Land, hvor Menneskeslægten skal bygge i sin høieste Udviklingsperiode. Den Tid kan komme, at Americaneren gjør Pilgrimsfart til Moderlandet Europa, da er mangen Sø- og Havbugt Land, men mangen dyrket Landstrækning begroet med Tang under Bølgerne. Maaskee har Nordsøen brudt sig en nye Bane, og Brændingen slaaer mod de Kyster, hvis Beboere nu aldrig saae Havet; maaskee —"

Her endte Brevet. Jeg følte mig ganske underlig stemt. Det er dog en egen Sag, saadan i et Minut at blive 300 Aar ældre. Som en Natteand stod jeg i det høie Taarn og skuede ud over en heel anden Menneskeslægt; min Tidsalder var Støv, blandet med Støv, en ganske nye Generation vandrede over de ubekjendte Grave. — Hvad er dog Mennesket med al sin Forsængelighed, alle sine store Ideer og hele jordiske Stræben? et lille Skyggepunct, som kommer og svinder, uden at efterlade sig mindste Spor paa en Klobe, der kun er et Atom i det store Verdensrum. —

Jeg hensesank i Grublen; den herlige, vide Udsigt over Byen loffede mig til at stige igjennem Laagen ud paa de smale Gliser, jeg holdt mig ved Raderne, for ikke at tabe Ligevægten, og stirrede nu ned i det svimlende Dyb under mig. Fra Gaderne tonede Musik af ubekjendte Instrumenter, Alt var mig fremmedt; kun Stjernerne hilste mig som en gammel Bekjendt. — Nu begyndte det at blæse stærkt, jeg vilde igjen tilbage igjennem Laagen, men den blæste i samme Dieblis i for mig. — Jeg vilde skyde den op, men det var umuligt, især da jeg ikke ret kunde anvende mine Kræfter paa det daarlige Godsfæste, de smale Gliser gave. — Hvad skulde jeg gjøre? Der var Ingen i Laarnet, der kunde høre min Bansen, og jeg var for høit oppe, til at mit Skrig kunde trænge ned paa Gaderne. Jeg svimlede ved at stirre i det dybe Svælg under mig; o det var nogle skrækkelige Minuter! — Var det endogsaa rimeligt, at der kunde komme et Luft-Dampskib, hvorledes skulde man dog, i den uhyre Fart det tog, bemærke mig arme Strandede? — Af Frygt for at falde ned havde jeg nær sprunget, da der i det Samme viste sig to store Condorgribbe, der trak en net lille Droske af Jern og Silketast, hvori der sad et deiligt Pigebarn med brune Haar og mørkeblaae Dine. — Jeg raabte om Hjælp, og strax styrede hun de bevingede Gangere hen imod det Sted, hvor jeg stod. Jeg greb hendes Haand, som hun strakte ud imod mig, og havde allerede det ene Been oppe i Vognen, da man med eet bagved trak mig meget voldsomt i Rjolefligen, og en raa, qvindelig Stemme skreg: „Er han gal?!“

Det foer mig gjennem Marv og Been; Alt svandt hen for mig; jeg stod nede i Colonnade-Gangen, ved Siden af den gamle Brødfone, med det ene Been oppe i hendes Kurv. Det Hele havde været en dyb Erstase. Phantasten havde ført mig tre hundrede Aar frem; i Tanterne havde jeg seet Alt og vilde nu bestige hendes Kurv, istedetfor en flyvende Droske! — Hvad

var her at gjøre? Jeg undskyldte mig, saa godt jeg kunde, med en pludselig Svindel, betalte de knuste Hjerter og lod hende beholde Ruinerne; saaledes skiltes vi ad som gode Venner, men jeg havde saa mine egne Tanker: der kunde jeg nu see, hvorhen Phantasien førte. Havde jeg fulgt Fornustens lige Landevei over Knippelsbro, saa var jeg aldrig kommen i Ragekurven. Maaskee alle mine Syner med Fristerinderne, Musen og den poetiske Kat ogsaa havde været Phantasie. Jeg besluttede nu derfor at komme lidt Vand i Blodet og nøie vogte mig for oftere at falde i en saa dyb Erstase.

Fjerde Capitel.

Søvnngjængeren.

Hele sex Skridt gik jeg bestemt med disse de bedste Beslutninger; men Skjæbnen, eller maaskee rigtigere den Blege fra Drufnehuset vilde det ganske anderledes med mig; neppe var jeg kommen til den anden Svingning i Colonnade-Gangen, før jeg saae en stor Mand, indhyllet i en Kappe og med Hatten ned over Dinene, tæt foran mig; han forekom mig bekjendt: for nu ret at undgaae ethvert Anfald af Phantasie-Feber tog jeg lange Skridt og indhentede snart Personen, der var ingen anden end en gammel Skolekammerat. Jeg havde endnu ikke aabnet Munden, da han alt trykkede min Haand og var et Par Punktummer inde i sin Jeremiade over Livet. Der gives Mennesker, der ret kunne udtale for Andre sine Lidelser og Elendigheder, det synes ordentlig at være dem et Slags Fornøielse, og jeg kommer da saa let til at tænke paa Helifanus's Ord i Tieck's „Prinz Zerbino“:

„Ein Prunk ist es, in bunter Festtagsputz
In dem die Thoren selber sich gefallen.“

Dog, den Godmodighed og barnlige Tiltro, der udtalede sig i ethvert af hans Ord, forsonede mig altid strax med ham. Selv kan jeg aldrig saaledes Ansigt til Ansigt fortælle Andre mine Sorger, nei træder jeg ud af min Gensomhed, saa farer strax Lystigheds=Djævelen i mig; hvorfor afpresse Menneskene en Medsynk og nogle tomme Trøste=Ord, de dog intet mene med. — Saaledes gik det ogsaa her; jeg spillede med min Smule Lune og han — ja han talte saa levende ud af Hjertet, at det vilde være Synd at spotte derover.

„Du er stærkt forkjølet!“ sagde jeg, thi hans Stemme klang saa underlig dæmpet, og enkelte Gange taug han med eet, for ligesom at trække Veiret.

„Ja syg er jeg,“ sagde han, „sjælesyg! her kan jeg ikke trives, og hvor kan jeg det? tidt bruse der mig mange underlige Ideer igjennem Hovedet, saa jeg kan blive ganske bange for mig selv. Hjemme knuge de fire snevre Vægge mig; jeg føler mig som Fuglen i Buret og maa ud imellem Mennesker, gaaer da tidt fra Gade til Gade i den store By, men føler mig dog midt i den store Brimmel saa ganske ene; ikke et bekjendt Ansigt, ikke et venligt Blik; jeg er en Fremmed midt i Hjemmet.“

„O hvilke Griller!“ afbrød jeg ham, „besøg dog mig og andre gamle Venner, vi skulle nok faae det wertheriske Føleri pillet ud. Du er jo bleven mig en levende Laareperse og kan saaledes hverken bruges i Livet eller i en Roman; til det Første er Du for original og til det Sidste er Du ikke original nok, man kommer saa let til at tænke paa Werther og Sigwarth.“

„Lykkelige Menneske,“ afbrød han mig, „hvem der dog havde Dit Lune! — der gives Dieblikke i mit Liv, i hvilke jeg kan ligesom gjennemskue mig selv; en heel Verden aabner sig for mig, og jeg skuer ind i en Uendelighed, der opsluger mit

hele tænkende Væsen. Du ryster med Hovedet; troer ikke det Overnaturlige, der saa synlig slynger sig igjennem Alt; er det ikke et Mirakel, at Jorden hænger paa Intet? Forklar mig, hvorledes der i det lille Trø kan ligge Spiren til et heelt Træ, der atter i det Uendelige vil bære nye Spirer. Hvad er det som gjør, at Du kan bevæge Din Haand, naar Du vil det? Hvorledes staaer Tanken i Forbindelse med det Regemlige? Har Du aldrig tænkt derover? — O det er en frygtelig Følelse, at ville trænge gjennem det Ubegribeliges Slør. Det bringer kun til Vanvid, og dog henfalder jeg saa ofte til denne frygtelige Grublen. Hvad er vort eget jeg? Hvad er det, som tænker og føler inden i os? Ofte spørger jeg mig selv derom, og naar jeg da vil udgrunde det Uudgrundelige, min Tanke ligesom trænger ind i sig selv, da svinder Alt omkring mig, og jeg svæver i et bundløst Svælg, der bringer min Hjerne til at syde."

"Men, bedste Ven!" afbrød jeg ham, "Sligt maa man aldrig tænke over. Hvorledes skulde det Endelige kunne fatte det Uendelige? Manden tør ikke ganske spille Hovedrollen i denne Regem-Verden, den kan saa let løbe paa og faae et lille Knæk. Bask den lidt med Fornustens Birkeris, naar den saadan vil spille Herre, saa skal Du see, at den nok tager Skeen i en anden Haand."

"Tro mig," svarede han, "stedse har jeg kjæmpet imod, men altid komme de samme Tanker tilbage under alle mine Beskæftigelser. — Det kan nu være en Maaned siden, jeg en Aften kom noget sildig hjem, jeg følte mig saa sært veemodig stemt; jeg satte mig til Claveret, skjøndt Rægen har forbudt mig at spille; men det var mig, som en usynlig Haand rev mig derhen, jeg vilde ikke og maatte dog. — Ofte har jeg følt denne frygtelige Kamp, flere Gange bekjæmpet den ved at søge ud i det Frie, hvor jeg da befinder mig saa vel, ret som om jeg havde bekjæmpet en Synd; men ofte henriver Videnskaben mig saa hæftigt

at jeg maa, da bruse Tonerne underligt fra Strængene dybt ind i min Sjæl, usynlige Væsner rive mig med sig: jeg maa! jeg maa! og i mit Hjerte er det, som fulgte jeg de onde Magter og syndede. — Ogsaa denne Aften kjæmpede jeg imod, aabnede Vinduet og saa ud i den stjerneklare Nat. — O det laae mig saa tungt om Hjertet. — En Stund stirrede jeg ned paa den folketomme Gade; da greb en rædsom, levende Lyft mig til at styrte mig ud gennem det store Lust-Rum. — Jeg gjøs, men Tanken blev mere og mere levende; det var, som Luften rundt-omkring hævede mig fra Gulvet. — Jeg sprang fra Vinduet, fæstede mig paa en Stol og greb uvilkaarlig nogle Accorder, da brusede Tonerne underlig fra Strængene dybt ind i min Sjæl; det var, som berørte de enhver Nerve i mig. — Det var mine Følelser, der i et Tonehav brusede for mine Øren; den smertelige Beemod blandede sig med Vanvids skjærende Jublen. Jeg vilde rive mig løs, men kunde ikke. Da aabnedes Døren, og underlige brogede Skikkelser trængte ind og fordreiede de skarpe Ansigter, snart svandt de sammen i eet uhyre Rjæmpe-Væsen, snart flokkede de sig utallige, og hver Gang de berørte mig, var det som Ild og Is skifteviis foer igjennem mig. Tidt syntes jeg at kjende manget Ansigt i Sværmen, men naar jeg ret fæstede mit Blik paa det, grinede et hæsligt Dødninghoved med levende Øine ad mig. — Stedse trængte de ind af Døren og svævede med utrolig Hurtighed tværs igjennem hinanden. Da saa jeg midt i den brogede Række mit eget Jeg. Mit Blod isnede, jeg styrtede tilbage i Stolen og pressede Øinene sammen, men Tonerne brusede fort med en eensformig, hoppende Lyd, der maatte gjøre vanvittig. Det hjalp ikke at mit var lukket, jeg saa dog det frygtelige Jeg trænge sig gennem Sværmen og slynge sine Arme om mig; jeg følte det knuge sig fast ind til mig, men skrike kunde jeg ikke. O det var en unævnelig Følelse for mig, da dette mit dobbelte

Væsen udsugede mit Liv og Blod. Jeg svandt hen i et Intet, i et frygteligt Intet. —

„Men kjæreste Menneske-Barn!“ udbød jeg, „Du læser mig bestemt for mange tydske Spøgelse-Historier; tag hellere fat paa Fader Holberg, saa skal Du see, at den gamle Jeronimus nok jager alt Dobbeltgjængeriet paa Døren.“ —

„Kald mig kun en Phantast,“ svarede han, „kald mig hvad Du vil, jeg er nu engang et saadant ulhykkeligt Væsen, det maa først omstøbes i Naturens store Smelte-Digel, før der kan blive Noget af mig! — Troer Du ellers ikke,“ vedblev han med megen Alvor, „paa Djævelens Indflydelse, paa fjendske Magter, der gribe ind i vort Liv og drage os ned i en bundløs Malstrøm?“ —

„Af nei,“ afbrød jeg ham, „jeg kan desværre ikke skjule mine Synder paa Janden, eftersom jeg aldrig ret kan komme paa det Klare med hans Nærværelse! men Herre Gud, faae mig ikke til at philosophere, thi det siger min Recensent, jeg ikke kommer godt fra.“

Vi vare imidlertid traadte ud paa Marmorbroyen. Vinden greb fat i hans Kappe og løstede den til Side; tænk min Skræk, da jeg finder ham kun halv paaflædt; en Tanke foer mig pludselig gjennem Sjælen; jeg stirrede ham ind under Hatten; ja Dinene vare luffede og Læberne bevægede sig frampagtigt.

„En Søvnigjænger!“ udbød jeg uvilkaarlig og gjøs i det Samme af Frygt for, at mit Udbrud skulde vække ham. — Jeg følte mig med eet draget ind i det Overnaturliges Labyrinth, jeg vidste ikke selv, hvad jeg skulde troe om Djævelen og mægtige Aander, thi ikke kunde jeg drømme om, hvad der mødte mig i dette Capitel skulde være ligesom et Slags Indgang til det følgende. Den ulhykkelige Mangel paa Modss-Organ, hvilken jeg tilforn har omtalt, bragte mig i en Forsatning, hvori enhver Jesuit kunde have faaet mig til at troe den hele Helvedslære.

— Hvor glædede det ikke min Sjæl, at Søvnjængerens Bopæl laae i Storm-Gaden, og jeg saaledes snart saae ham lykkelig forsvinde bag sin Gadedør.

Femte Capitel.

Et meget moralsk Stykke, hvori en gammel Ræv spiller Hoved-Rollen. — Blaataarn lader sig høre som Declamator. — Elixiere des Teufels begynder at spøge.

Med raske Skridt nærmede jeg mig Volden. I de store Træ-Grene hang glimrende Iistappe, der dansede for mig, som Slangerne for Anselmus*). — Den sneebedækte Vold syntes mig en Stereotyp-Udgave af Alperne; havde der nu kun været nogle Drenge, der glæde ned paa deres Slæder, saa havde jeg haft et levende Malerie af Cimbrernes Nedfart.

Fordybet i disse Tanker gik jeg nogle Skridt, og da jeg nu slog Dinene i Veiret, opdagede jeg to fære Puslinger sidde paa Huf deroppe. I Grastrand syntes de mig Doubletter af: „klein Zaches“. Jeg nærmede mig ganske sagte og saae nu, det var to Descendenter af Reineke Foss, som havde forvildet sig ind til Byen. — Den ene Ræv var gammel, og det forekom mig, som han holdt en Bog i Haanden, jeg lyttede og hørte ganske tydeligt den gamle sige:

„Ja min Søn, om neppe een Time begynder det nye Aar; det er paa Tiden, Du forlader mig og forsøger Din Lykke i Verden. Glem nu ikke, hvad Du har læst i mange gode jesuitiske Skrifter, og tag ogsaa engang imellem Din Cicero de officiis og Camper Theophron frem, det kan aldrig skade! selv jeg, som er gammel, læser Morgen og Aften, som Du veed,

*) Guldpotten, i Hoffmanns Phantasiestykker.

baade i den og i Knigge. Følg mit faderlige Raad, og Du skal see, det vil gaae Dig vel, og Du skal blive den bedste Ræv i Landet. Blandt Menneskene var det en Lid Skik, at naar unge Mænd skulde drage ud i Verden, førte først Fædrene dem ind i Lazarether og i Hospitaler, for der levende at vise dem, hvorhen den utæmmede Lidenstabs kunde føre; jeg har fulgt denne priselige Skik og derfor vovet mig med Dig saa nær ind paa det store Menneske-Buur, for at vise Dig, hvad Du skal undflye. — Søg Bakkerne og de store Skove, der er Din Tumleplads! og see her" — i det Samme rakte han ham med Bøten et lille Kobberstykke. — „Der har Du Antichristens Portræt, denne Voltaire, han har gjort os megen Fortræd, men nu brænder han ogsaa derfor i det røde Flamme-Hav. O min Søn, der er endnu saa Meget, jeg vilde sige Dig, før vi skilles ad, men Tiden er kort, hør mig derfor uden at afbryde mig. Maaskee udgiver jeg engang mine faderlige Raad til min Søn, som et ringe Tillæg til de franske Jesuiter-Skrifter, da skal Du faae et Pragt-Exemplar med mit Portrait. — Quamquam jam Michaelis fili, annum jam — — — dog det er ganske Ciceros Ord, og Du veed om mig non ut interpretes, sed ut solemus, e fontibus eorum, judicio, arbitrioque nostro, quantum quoque modo videbitur, hauriemus, det behager mig altsaa at tale dansk!"

Jeg tog ihast min Tegnebog op af Lommen for at nedskrive Hovedpunkterne af den Gamles Læreregler.

„Min Søn," begyndte den Gamle, „fremfor Alt maa Du lægge Dig efter at kunne vise en uhyre Beskedenhed; det er et Slags ædelt Kryberie, som Verden holder meget af. Forsængelighed er Hoved-Farven i det store Livs Malerie, men de Fleste forstaae at skjule den med et Slags Klogstabs Færnis, der giver det Hele en egen Glans. Der aander Ingen, uden han jo har sin Portion Forsængelighed; selv den, der meest krybende slaaer

Diet ned og synes den personificerede Beskedenhed, er forsængelig, ja, i det han dadler Andre, bruser Forsængeligheden igjennem hans egne Mærker, og det lille beskedne Hjerte siger, „jeg takker Dig Gud, at jeg ikke er som andre Mennesker; jeg er dog en ganske anden Karl, er ikke saa uhyre forsængelig som disse.“ En anden vigtig Lære, jeg vil give Dig, er angaaende de Selskaber, Du mulig kan komme i. Bryd Dig aldrig om de brogede Fugle, der flagre Dig over Hovedet; smukke Gjædre, men smaa Hjerner bygge i de høie Nøder. Iøvrigt maa Du i det selskabelige Liv søge at studere Din Omgivning. Højs de fleste Damer er det bedst at lade Munden løbe, recensere Alt, Digtere og Skuespillere, snakke om Alt, og kan Du i Din Tale faae puttet nogle Artigheder ind, saa fanger Du let baade Gaas og Gjæstling. I Selskab med Mænd er det derimod mere sikkert at være ganske taus, kun engang imellem at komme med saadant et lille Kraft-Udtryk, det giver strax Mine af at være en Tænker. O min Søn, Du har Anlæg, store Anlæg, glem aldrig mine Lærdomme, og jeg vil faae Glæde af Dig. Begynder Du at faae nogen Indflydelse i Dyreriget, saa husk paa, at Orthodorie er det første Skridt til religiøs Overtro, og hvor denne slipper ind i en Stad, er en god Grund lagt for Jesuiterne til atter at indføre Middelalderens Barbarie. — Ja,” vedblev den gamle Ræv i Begeistring, „lykksaligt det Land, hvor Orthodorie frodig kan udbrede sine Grene og afværge det klare Sollys, der aldrig kan være godt, da det faaer Smaafrattet til at løbe os op over Hovedet med deres Tænkesfrihed; kæmp for den gode Sag, frygt ingen lettres provinciales, der vorer ikke hver Dag en Pascal op, der kan støde Dig af Pinden. Ora et labora, det er: hæng med Hovedet og pas Dit Snit, da vil det gaae Dig vel og Du skal leve fedt og godt i Landet. —“

Ulykkeligviis paakom der mig i dette Dieblif en stærk Nysen; forstrækket styrtede den gamle Ræv ned i Bøldgraven, den unge

Ræv derimod tog Flugten og forsvandt ved Stormgaden. Jeg stod et Dieblig taus og stirrede efter dem, men da jeg nu intet videre mærkede, fortsatte jeg min Vandring til Amager.

Allerede tittede det store Bryggerhuus frem ved Hjørnet, allerede hørte jeg Bølgerne's Pladsten mod Bropælene blande sig med Skildvagtens Snorken. — Blaataarn laae foran mig; i Tanterne saae jeg der det snevre lille Kammer, hvori en Datter af Danmarks fjerde Christian uskyldig hensmægtede i 23 lange Aar. Væggene vare sorte af Røg, og Lyssningen faldt kun ind igjennem det lille Rosts-Vindue, som den barske Slutten aabnede, naar Røgen truede med at dræbe den arme Fange. Uvilkaarlig vendte jeg Blikket hen imod Druknehuset; tusinde Spøgelsehistorier promenerede i mit Hoved, men pludselig gjorde de holdt, i det jeg hørte en kraftfuld Stemme declamere Hamlets berømte Monolog:

„To be, or not to be, that is the question.”

Det var Blaataarn, der i Midnatstimen declamerede een af de mange Monologer, det engang i en barbarisk Tidsalder havde lært af en, der indespærret, Kunstbroder. Jeg følte mig ganske underlig stemt midt i denne levende Omgivelse. Alt fik en høiere Betydning; jeg selv forekom mig ikke at være en stakkels studiosus philologiae & philosophiae, der en Vinteraften travede paa sine egne Been til Amager, nei, da jeg saae den lange Bro foran mig, forekom jeg mig selv at have største Lighed med Herres ved Hellsø. Begge droge vi ud paa Erobringer, han, for at give Historieforfatterne Stof, jeg, for at finde noget til mit første litteraire Arbejde. Med en broget Hær, samlet fra alle Verdens Hjørner, gik han over Hellsø; en ikke mindre broget Hær af phantastiske Ideer førte jeg, indsluttet i mit Hoved, over Langebro. Han udgjød Blod, jeg Blæk, — Forskjellen kan jo nok passere.

Allerede var jeg nogle Skridt inde paa Broen, da det falder mig ind, at her var just Leilighed til at tænke smukke Ting.

Hvad maatte der ikke kunne tænkes og føles paa Grændse-
skjellet af det gamle og det nye Aar, ved at staae midt imellem
Kjøbenhavn og Amager?

Aaret er dog en af de rigeste Ghyrster paa denne Jord, men
kun i Forbigaaende lære vi at kjende ham; hele 365 Dage bruger
han til at bringe sit Flyttegods igjennem Livet ind i den store
Ewigheid, og naar disse ere forbi, seer man kun Sporene, han
esterlod paa den store Landevei, og den lille Streg, Tiden ridser
paa sin Tavle, for at vise, nu gik der atter et Aar over Jorden.

Det nye holder strax sit Indtog efter det gamle, og hvo
kan undre sig over, at det bruger saa mange Dage at bringe sit
Flyttegods igjennem Livet, naar man kun ret betragter det store
Tog. — Utallige Bugger og Liigkister, Brudestarer og væbnede
Hære seer man i det store Følge. Jeg vil nu slet ikke tale om
de mange Læs vandede Skrifter og andre menneskelige Daarligh-
heder, det fører med sig.

En halv Time maatte jeg altsaa endnu vente her, før jeg
kunde betræde Broens Midte, men hvormed skulde jeg imidlertid
fordrive Tiden? Jeg grundede en Smule, da begyndte det ganske
underlig at røre sig i min Lomme. Ja, det er ikke saa godt at
gaae ved Midnat med en Hoffmanns Elixiere des Teufels
i Lommen; det undrede mig derfor slet ikke, at denne begyndte
at spørge; jeg trak Exemplaret frem, Binden tog fat i Bladene,
og jeg hørte dem ganske tydelig smaasnakke. Læse ved Maane-
skinnet gik ikke an, den bedste Maade at tilbringe den halve Time
paa, var altsaa at høre, hvad de kunde fortælle.

Sjette Capitel.

Bogen fortæller sin Barndoms-Historie, sit Skoleliv hos Bogbinderen, Dimission til den Guldendalske Boglade, Kusaaret, og endelig sin første Udflugt i Verden. — Klokken slaar 12.

Mine første Grindringer — begyndte den — strække sig fra Bogtrykkeriet hvor jeg først saae Lyset. Som en Drøm husker jeg endnu fra denne Tid en lille Mand med et underligt Rette-Ansigt, der en Dag traadte ind i Stuen, hvor jeg hang i al Uskyldighed paa en Snor for at tørres. Min Moder, — saaledes tør jeg vel nok benævne det Manuscript, jeg skylder min Tilværelse — fortalte os Børn om Natten, at det var vor Fader, Hofraad Hoffmann, uden hvem hun endnu havde været et reent, ubeskrevet Papiir, og vi aldrig soet Lyset. Nysgjerrig hørte vi Alt, hvad hun fortalte os om ham, hvorledes de Syner, der bevægede sig i vort Indre, viste sig lyslevende for ham, naar han i de lange Vinter-Nætter sad og arbejdede, og at han da ofte maatte kalde sin Kone op af Sengen, der satte sig hos ham med sin Strikkestømpe og nikkede venligt over til den underlige Mand, naar Phantasten tog sig altfor meget Herredømme.

Jeg fik saaledes min Fader mere og mere kjær, men saae ham aldrig siden. — O, det var lykkelige Barndoms Dage! da kunde man hænge paa Snoren i den lune Stue, om Dagen høre Svendenes Spøg og lystige Sange og om Natten de underligste Eventyr. Men snart slog Skilsmisssens tunge Time, vi Børn bleve revne bort fra vor Moder og sendte hen i en Skole, det vil sige i en Bogbinders Værksted, for at saae den Politur, der var os nødvendig, for med Anstand at træde ind i Verden.

Intet Menneske er vist paa de haarde Skolebænke blevet saaledes presset, beklustret og beskaaret, som vi. Hvergang en Kammerat fik og færdig forlod Skolen, følte jeg dobbelt mit

piinlige Liv og misundte, som en anden Buckthorne*), de Ulykkelige, der nu frie turde flagre ud i den deilige, brogede Verden.

Endelig slog min Forløsningsstime, jeg var nu færdig til at dimitteres og blev da med andre dannede og raae Kammerater, det vil sige, Bøger med Bind og i raae Materie, af Rectoren pakket ned i en stor Kasse, Laaget blev slaget til, et chaotisk Mørke omgav os i det snevre Fængsel, dette var da mit Livs første Periode.

Da jeg atter traadte frem for Lyset, var jeg i Kjøbenhavn i den Gyldendalske Boglade, hvor jeg, paa en af Hylderne ret paraderede i min nye Kjøle, imellem flere smukke Folk. De gamle Folianter skjeldte mig ud for Rus, men Lapse=Vanden, som var faret i mig, gav mig Vittighed nok, saa jeg ikke blev dem Svar skyldig. Utaaleligst var mig ellers Stereotyp-Udgaverne af de gamle Classikere; disse unge, indbildske, lærde Lapse, der brimle af Trykfeil og ikke have Andet end deres Faders Navn, vilde altid have Forsædet og saae med Foragt ned paa mig og mine Lige.

De forstjellige Personer, som om Dagen traadte ind i Bogladen, og deres Samtaler morede mig meget; her fik jeg først et klart Begreb om Verden. Hvor glædede jeg mig ikke, hver Gang jeg hørte nogen rose min Fader eller mine Halvsødsfende; dog ofte maatte jeg høre utaalelige Ting, ja man kaldte endogsaa mig Hjernespind og min Fader gal. En Scene glemmer jeg ikke; en Dag traadte en fornem Dame ind med to Herrer, jeg blev da lagt frem iblandt andre pene Bøger, men hvor fordreiede hun ikke sit gamle Ansigt, da hun hørte mit og min Faders Navn.

„Nei Gud bevare mig for den!“ sagde hun, „det er jo Daarefistesnak! jeg veed ikke, hvor noget fornuftigt Menneske kan holde ud at læse Noget af denne Hoffmann! han er jo gal og gjør ogsaa sine Læsere gale. Jeg læste engang det Halve af

*) Washington Irving's: En Reisendes Eventyr.

denne Musfnacker og Muserinke, men hvor det var noget Snak. Vilde jeg blot sætte mig ned, skulde jeg nok i en heel Dag kunne fortælle saadan Noget." Og nu stødte hun til mig med sin spidse Finger og valgte Noveller af Tromlik og Weissflog.

Derimod vandt en ung Mand, som en Dag afhentede min Søster Brindsesse Brambilla, mit hele Hjerte. „Vort Liv er ingen evig Tragedie," sagde han, „heller ingen evig Farce; nei, underlig flhde de sorte og lyse Farver mellem hverandre, og jeg troer derfor, at den Digter, der veed at blande dyb Alvor med vittig Spøg og Lune, skildrer bedst Livet og det menneskelige Hjerte. Kun hos faa Digtere, uden hos Hoffmann, har jeg fundet denne herlige Harmonie, og derfor er og vil han dog altid blive mig saa usigelig kjær." Af Glæde og Taknemmelighed styrtede jeg ned af Hylden paa Næsen af den ædle Mand, for at trykke et Kys paa hans veltalende Læber, men min Kjærlighed syntes slet ikke at behage ham. Endelig kom da den kjære Juletid, og der blev en almindelig, stor Udvandring. Jeg drømte alt om en lystig Julestue; hvorledes jeg vilde tage mig ud iblandt de øvrige Foræringer; om det deilige Juletræ med sine brogede Kys, og de søde, guullokkede Englebørns Glæde ved den hele Herlighed. Men det blev ved Drømmen. Dagen før Festaftenen traadte en lille, alvorlig Person ind og forlangte endeel Bøger. Jeg skinnede ret frem paa Hylden med min forgyldte Krog og brystede mig af mit hele pyntelige Udvortes, men just dette var ham en Torn i Diet, han ønskede mig i raa Materie for selv at kunne udstyre mig, men da jeg var det sidste Exemplar af Djævels-Elixireren, tog han mig til sig. Tænk min Overraskelse og Skræk, da jeg saae mig bragt hen i et Leiebibliothek. „Farvel Julestue, Juletræ og søde Englebørn!" sukede jeg; levende stode Spießs „Vandringer gennem Ulykkens Huler og Glendighedens Boliger" mig for Diet, jeg tænkte paa

de tydfte Skjæbne-Tragedier, men jeg var Mand, jeg græd ikke. Hvilket Selskab befandt jeg mig ikke i? Forflidte, fildtede og forrevne Exemplarer vovede at kalde mig Kammerat og Broder. Et Papiirsfederal blev sat omkring mig, og faaledes fik jeg Plads imellem et temmelig velklædt Exemplar af det befriede Israel, som aldrig havde været ude af Huset, og en meget lurvet Herman von Anna, der saae ud til at have tumlet sig altfor meget i Livet.

To Dage stod jeg urørt paa den høie Hylde, paa den tredie Dag begyndte min Vandring. Det var en deilig, vinterklar Morgen, Solen skinnede gjennem de halvoptøede Ruder, da"

I det Samme slog Klokken tolv, jeg puttede ihast Bogen i Lommen, skyndte mig midt ud paa Broen, men Gud maa vide hvordan, nu faldt der mig ikke en eneste smuk Tanke ind, som jeg havde belavet mig paa. — See det var da det sidste Buds, det gamle Aar spillede mig.

Syvende Capitel.

Ludvig den Fjortende forvandler sig i en Commeliden fra Sirius.
— En poetisk Vægter. — St. Peder vil overraske Læserne med sin
Nærværelse. — Livets og Dødens Port.

Der var altsaa nu ikke Andet for, end at spadserere over Broen; det gjorde jeg, og stod nu mellem de parallelle Linier, Bolden og den snorlige Reverbane danne. Kronen var fappet af alle Træerne, og dette bidrog ogsaa sit til, at det Hele fik et stift, mathematisk Udseende. Det forekom mig, som var jeg flyttet tilbage i Ludvig den Fjortendes Tidsalder og stod

ved en af Alleerne i Versailles. — Træerne med deres afstumpede, besniede Kroner syntes mig et Geled stive Hofmænd med Allonges-Barhyffer. Høit oppe paa Himlen hang en majestætisk, uveirssvanger Sky, den var mig et levende Billede paa Frankrigs Odelægger, som Emigrerne kalde Ludvig den Store. Ogsaa han stod i Afstand majestætisk og prægtig, men nærved var det den kolde, truende Uveirssky, der bragte Storm og Odelæggelse over Alt, hvad der var under den. Forbi er Ludvigs Herlighed, men hans Navn vil evig staae med blodige Tiffrer paa Revolutionens Minde-Støtte.

Idet jeg saaledes stod og stirrede paa den sorte Sky, der steg mig mere og mere hen over Hovedet, forekom det mig, at min Ludvig den Fjortende forandrede Udseende og fik ordenlig en menneskelig Skikkelse. Han gjorde en uhyre Fart nedad, som jeg ogsaa mærkede paa Lusttrykket. — Det faldt mig da ind, at det Hele maatte være en Vandhose, og i det Samme rullede der ogsaa en underlig dæmpet Torden over mig, og jeg hørte ganske tydelig det latinske Ord: „apage!” Ihaft trak jeg mig derfor ind under Bolden og stod med bøiet Hoved, indtil Alt syntes roligt omkring mig; nu saae jeg i Veiret, men tænk min Skræk, da jeg saer en uhyre stor Mand, lidt høiere end Runde-Taarn, sidde paa Bolden, der syntes ham kun en lav Græsbænk. Begge Fødderne stode nede paa Gaden, og jeg var ulukkeligviis postet midt imellem dem. — Det var i Sandhed en behagelig Overraskelse; jeg følte mig som Fiskeren i Aanden Amiahs Selskab.

Hvad der var forekommet mig en Uveirssky og poetice Ludvig den Fjortende, var ikke mere eller mindre end en Tommeliden fra Planeten Sirius. Enhver, som har læst Voltaires *Micromegas*, veed, at i Almindelighed ere Indvaanerne paa Sirius 8 Mile høie. I Forhold til sine Landsmænd var altsaa denne, mig saa store Mand, meget mindre end vor Tommeliden er hos os. — Deels af Frygt for at blive søndertraadt i sit

Hjem, eller flugt af en Græshoppe, deels ogsaa af andre Marsager, som man snart skal faae at høre, havde han i en Alder af 140 Aar (thi man veed, at Sirianere blive almindeligviis 1500 Aar gamle) fattet den Beslutning at vandre ud i Universet og søge en Klode, hvor Beblinge som han, kunde gjelde for store Folk.

Hans Hoved svulmede af uhyre Buler, som jeg opdagede vare Organer, hvilke han besad i en langt mere udviklet Grad, end vi. Latin var det eneste jordiske Sprog, han havde lagt sig efter; salig Cicero havde lært ham det for 200 Aar siden, da de traf sammen i en af de høiere Regioner; han talte det derfor meget classisk og havde desuden ogsaa et saadant Udtryk i sit Ansigt, at man aldeles uden Badens latinske Lexicon kunde forstaae selv de usædvanligste Ord.

„Deres Excellence“, sagde jeg, da vi vare blevne lidt bekjendte med hinanden, „behag at tale lidt sagtere, ellers vækker de ikke blot Skildvagten og Vægteren, men det hele Qvarteer.“

Han fulgte mit Raad: snart vare vi begge i en dyb Samtale, men da han begyndte med sit Barndomsliv, skulde de hede Taarer ned ad Borden.

„Af, græd dog ikke!“ udbrød jeg, „ellers er De istand til at skolde mig med denne foghede Skylregn.“

Da tog han et stort Skibsseil op af Lommen og tørrede de store Dine.

„Gjerne var jeg forbleven i Hjemmet,“ sagde han, „i hvor lille jeg end er, men det gaaer saa langsomt med Befordring, efterdi Folk leve deroppe saa mange Aar. Vor hele Bestræbelse gaaer ellers ud paa at blive saakaldte Jubel-Dildinger; naar man i 1000 Aar ganske ordenlig har passet sit Embede, saa bliver der flaaet Medailler for En, man bliver rost fra Prædikestolen, og er man Præst, kan man gjøre det selv, ja man kommer ganske i Parallel med de største Afbdøde, der gavnede og

hædrede Fædrelandet. Det gaaer rigtignok sommetider meget for vidt, og derfor har vor første Vaudevilledigter, som det sig bør Digteren — castigat ridendo mores — skrevet en Vaudeville: Jubeloldingen, der gjør ligesaa megen Lykke som Deres Kong Salomon og Jørgen Hattemager. — Jeg for min Person havde isinde at gaae den militaire Wei, for des hurtigere at avancere; det er jo kun at trække Uniformen paa og saa trække paa Parade; naar man saaledes har tjent Kongen — eller rettere Kongen tjent os — i 1000 Aar, saa bliver man strax Jubelolding, faaer Orden, Medaille, Bæster og omtales i alle Aviser som Hædersmand.

Men tusind Aar blev mig dog lidt for langt, og dette bestemte mig ogsaa for endeel til at vandre ud til en Planet, hvor man ikke behøvede saa lang Tid til at naae denne Herlighed. — Det er ellers meget godt, at vor Herre eksisterer, thi han lader Folk døe i rette Tid; ellers bleve de allesammen Jubel-Oldinger, og det var dog lidt for mange! — Og i Grunden syntes jeg ogsaa, at dersom Nogen skulde have Vren, saa maatte det være vor Herre, fordi han lader dem leve saa længe!"

Saaledes talede Manden; men da han nu kom til sin Bortreise fra Sirius, hvor spidsede jeg ikke da Dre! Hvilke Fodvandring og Seiladser havde ikke han gjort fra Planet til Planet! Tre Gange passeret Melkeveien og betraadt Sol og Maane! Det var noget ganske andet, end en Fodreise fra Kjøbenhavn til Amager; men Herre Gud hvad man ikke kan gjøre i det Store gjør man i det Smaa. — Han fandt ogsaa, at Forholdet imellem min lille Reise og Dens, som reiser over Verdenshavet, just ikke var saa ulige, som naar han vilde sammenligne sin igjennem hele Universet med den, et Menneske kan gjøre fra een Verdensdeel til en anden.

Hvad er vel vort Verdenshav med alle sine Der mod Him-

lens store Ocean med alle sine svømmende Kloder? Ikke engang saameget, som et lille Blæstænk imod hele det sorte Hav.

Det hele Planet-System, hvortil vi høre, fortalte Manden mig, var ellers ikke andet end en stor Skole, inddeelt ligesom Skolerne paa Jorden, i flere Classer, og i denne skulle Fornuftvæsnerne dannes for den store Evighed. Vi maae nu slet ikke troe, at vi ved Døden strax dimitteres til det store Universitet deroppe, af nei! vi ere her paa Jorden endnu ikke længere end i Beblinge-Classen; Døden er kun en lille Examen, der flytter os i en høiere Classe.

„Men hvorledes er da hiin Forandring?“ spurgte jeg den store Mand: „selv har jeg aldrig ret kunnet tænke mig, at den lille, snevre Grav kunde være Grændsefjeldet imellem en sandelig Verden og den høieste Tilværelse. Rigtignok æde Ormene, som Ring o sfiger, Verdens Lyster ud, men jeg er dog bange for, at Sjælen kunde beholde en lille Tanke af dem. Da De har seet og talt med Personer i den anden Verden, vilde De kunde give mig en herlig Underretning om det Hele. Det vilde være en ubetalelig Perle for min Fodreise. Tænk ædle Mand, det er mit første Arbeide, det første, store Skridt, jeg gjør ind i Livet; det kan bidrage saa ufigelig meget til Folks gunstige eller ugunstige Mening om mig.“ —

„Jeg vil oplive Deres Phantasie“, svarede Manden mig, „beaande Dem med min høiere Aande...!“

„Af nei!“ afbrød jeg, „blæs ikke paa mig, De er istand til at blæse mig langt ud i Kattegattet, og saa hjælper min Phantasie mig ikke det mindste. Giv mig heller en Smule tydelig Idee om den anden Verden; sfig mig, hvor vore kjære Forfædre nu tumle sig, hvad de tage sig for o. s. v., og jeg lover Dem — — tre Exemplarer af min Fodreise, og desuden min evige Erkjendtlighed.“ —

Saaledes spillede jeg med al min Beltalenhed; endelig tilsidst, tænkt dem min Glæde, gav han efter for mine Bønner. —

„Nu saa læs det selv!“ jagde han og reiste sig saa lang han var op paa Borden, løste sit Belte og bredte sine store Kjoleskjøder ud. — Med bankende Hjerte stirrede jeg derop, men mine svage, dødelige Dine saae ikke uden en tyk Taage. Jeg greb ham ved Benene, men følte ingen Ting; kun en fugtig Taage omhullede mig, jeg steg heelt ind i den, men saae slet Intet; langsomt hævede den sig i Veiret og svævede bort over Søen. —

Jeg blev en lille Smule hvad man kalder flau og var nær falden i elegiske Betragtninger, men saa begyndte det i det Samme at synge stærkt for mit høire Øre, (Enhver veed nok, hvad dette bethyder), jeg hørte ganske tydelig Dig, min Læser, klage over, at den hele Reise blev Dig lidt for phantastisk, at det klang Dig som et broget Eventyr, en Skjærsommernats-Drøm; jeg syntes ogsaa, at Du funde have noget Ret, og jeg besluttede at gaae i mig selv, blive et nyt og bedre Menneske, ikke slagre om paa Phantasieens bugtede Sideveie, men smukt stige ned af Borden og gaae Fornuftens lige Landevei, langs med Reiberbanen. — Forsigtig begyndte jeg at flattere ned af Borden, men Skjæbnen vilde, at mine Fødder skulde glide, og jeg styrtede ned paa noget Haardt; det var en slumrende Vægter; han vaagnede, stirrede paa mig med store Dine, men sagde ikke et Ord. Mit Hjerte var saa fuldt; jeg følte den bekjendte, mægtige Længsel efter at meddele mig; Manden saae saa godmodig ud, syntes endnu halvt at drømme. Jeg udøste strax mit Hjerte for ham; men hvor studsede jeg ikke over hans Ideers Klarhed, det dybe Blik, han havde gjort i Naturen og Menneskelivet. — Nei, det var ingen almindelig Vægter! saadan en finder man neppe i Livet, men kun i Jung Stillings Fortælling*)

*) Vægteren og hans Datter.

„Men det maa da være et sørgeligt, prosaisk Liv," sagde jeg, „at gaae hver Nat og ælte i Snee og Snavs, og det ganske ene i de samme Gader, altid synge den samme Vise, medens de fleste Tilhørere sove..."

„O, det er ikke saa eensformigt, som De troer!" afbrød han mig. „Vi Nattens Børn see Mere i en enkelt Gade, end De ved lys Dag i dem allesammen. — Selv Taarnvægteren, ihvor høit han boer og seer den hele By over Hovedet, seer ikke det Halve af hvad vi Jordbeboere see og høre, uden det just skulde være En, der var begavet med et ægte Seerblik; saaledes som der for nylig har været een. Han havde hver Nat en naturlig, magnetisk Søvn, i hvilken han fra sit ophøjede Sæde saae ned igjennem alle Byens Tage. Intet blev ham skjult; ethvert Ord kunde han høre. — Han fik ellers sin Afsked, fordi han glemte at raabe; nu raaber han ikke mere!" —

„Og hvad saae han da i sin magnetiske Søvn?" spurgte jeg. —

„Forunderlige Ting; de fylde en heel Bog, som jeg gemmer hjemme i min Kiste. Ja, det var en stor Mand, men Skjæbnen satte ham kun paa et Kirketårn!"

Under denne Samtale vare vi Reberbanen forbi og dreiede nu om i den beboede Gade.

„Her er mit Theater!" udbød Manden, „her synger jeg mine Bravour-Arier og gjør mig, som de chaldæiske Vise, fortrolig med Stjernebillederne. Tro mig, unge Mand! en Gadevægters Liv er ikke saa prosaisk, som det maaskee ved første Blik kan forekomme Dem. Han er jo dog et levende Grændsestjæl imellem Mændes og Gudsverdenen. Seer De," afbrød han sig selv og pegede op paa Tagene, „kjender De det brogede Spil?"

Jeg saae i Beiret; alle Tagene i den hele Gade og paa ethvert Huus, jeg kunde see omkring mig og inde i Byen, vrimlede

som Myretuer af smaa, luftige Væsener, der med en utrolig Lethed svingede sig gjennem Tage, Bægge og lukkede Vinduer. —

„Det er Drømmene!“ vedblev Manden, „nu ville de spille Comedie med de sovende Mennesker. — Tidt dratte et Par Stykker ned paa Hovedet af os, som gaae her i vort lovlige Kald og da er det jo naturligt, at vi komme til at drømme, men saadant Noget tænke nu aldrig Menneskene paa, naar de begynde at recensere en stakkels Vægter.“

Jeg kunde ikke blive kjed af at stirre paa de luftige Smaa. Hvilke underlige Scener fremstillede de ikke og toge selv Mennesket med som Marionet i det brogede Skuespil. Der satte de Brudefrandsen paa den unge Piges Hoved og lode Præsten lyse Velsignelsen over det lykkelige Par. Her plagede de som smaa Djæвле, en skindhellig Synder, og lode ham falde igjennem den kolde, skarpe Lust. Nogle legede, som deilige Engle med hvide Vinger, med de sovende Smaabørn, som de toge op med sig til det store Juletræ i Himmelen; Andre kom, som Tyve, og stjal Bengekisten fra den Gjerrige, skjøndt han havde den under sit Hovedgjærde, medens en anden, lille, lystig Glof red ham som Mare, saa at han hverken kunde skride eller reise sig. — Snart mættede de Hungrige paa Straaleiet, og snart satte de en kjær Af dødt lyslevende igjen tilbage i den gamle Huuskreds.

Men kun nogle Timer varer det deilige Tryllespil, saa kommer Fornusten og jager den gamle Mand Sønnen paa Døren; i Huj og Hast maa han da pakke sine brogede Drømmebilleder sammen, saa at vi sædvanligviis sjelden faae en ordenlig Ende paa det natlige Skuespil. Den Gamle lister sig bort med sin hele Glitterstads, der bliver til Intet, naar man seer den ved lys Dag og med aabne Dine.

„Ja, den hele Herlighed hører just ikke til mit Departement,“ begyndte min Ledfager igjen, „det er et Skuespil, hvortil Taarnvægteren har første Plads, men det er ogsaa det eneste Jordiske,

han har at fornøie sig med. Han er et indskrænket Væsen, et Slags Peri, der hverken hører til Himmel eller til Jord, men maa bevæge sig paa sin snevre Taarngang. Men vi hernede have Eventyr paa Eventyr, lige fra jeg faaer sat Liv i mine skjønne Mander og til Hanegal. — — Men De kjender nok ikke mine skjønne Mander?" spurgte han. „Der seer De strax een af dem," vedblev han og pegede paa Gadelygterne; „det er ganske morsomt at høre paa, hvorledes disse smaa Tingester kunne sprutte af Forsængelighed, naar der først er sat Ild i deres Smule Bøge, og de saa skinne en halv Snees Skridt hen ad Gaden; strax see de med saadan Foragt op paa de velsignede Guds Stjerner, der dog ere ganske andre Folk end de, baade i Henseende til Størrelse og Udødelighed, og kroe sig af deres Glands og egen ubegribelige Storhed. — Mangen deilig Ninon blandt de nordiske Hæærer betroer mig sine Hjertesorger i den maaneklare Vinteraften. Den hele Gade dandser jo, saa at sige, efter min Pibe; kun et lille Stykke paa min Tryllesløite, og et Udraab paa een Stavelse, strax flyver man ud af Sengen og aabner mig Vinduer og Døre. Naar Magistraten sover, vaager jeg, og kommer der engang et Syn, som ikke saa ganske hører til denne Verden, slaaer jeg fromt et Kors og lader det passere forbi. Ja, jeg kunde være Spaamand, naar jeg vilde, men det er ikke klogt at sige Alt, hvad man seer. Naar jeg saadan om Natten hører det komme: „klap! klap! klap!" saa veed jeg nok, hvad det har at bethyde. — Deromme fra Kirkegaarden kommer Helhesten haltende paa sine tre Been og stiller sig udenfor Borten paa det Huus, hvor han vil hente sin Rytter; saa kunde jeg nok spaae den næste Dag, men Tand for Tunge! — Mangen Liigskare er spadseret mig forbi her i Gaden, men jeg har lukket Dinene, ladet den passe sit, som jeg passede mit. — Hver Nytaarsaften seer jeg ellers tidt nede i Kjælderne og inde i Stue- og Stagerne, hvor der er stort Selskab, mangen rast Karl

og deilig Vige sidde uden Hoved, og Liigkisten staaer midt paa Gulvet"

"Men det er nu altsammen saa gyseligt," afbrød jeg ham, "ere der slet ingen lyse Puncter, intet reent Idyllist i Deres Vægter-Liv?"

"O mere, end De troer," svarede han; "naar jeg nu en stjerneklar Nat sidder paa Gjenboens Trappe og har den rene, blaa Himmel over mig og Ruinerne med den vandrende Skildvagt, indspøbt i sin store, røde Kappe, foran mig, saa drømmer jeg mig i Italien. Har jeg ikke den rene, dunkelblaa Himmel over mig? Og seer jeg ikke de skumle Ruiner i det blege Maane-lys? Rigtignok ere Ruinerne i Italien Boliger for Banditer og Bagabunder; men ere disse det ikke nu, saa have de været det i deres Velmagts-Dage; mangen Kjeltring har tilbragt Nætter og lyse Dage indenfor disse Mure. — Forleden kom jeg ellers over en „dansk Tilskuer“ af Professor Rahbek, hvori jeg saae en Anmeldelse af et Værk over berømte Skurke og Skurkinder; Forfatteren ønskede Bidrag; det er ellers, saavidt jeg veed, ikke kommet ud, maaskee tillod Politiken det ikke? Ellers kunde jeg have leveret de bedste Bidrag, thi hver St. Hans Nat reiser Børnehuset sig i sin hele Herlighed; da drage al Verdens afdøde og nulevende Skurke og Skurkinder derind og holde et stort Bal. — Gud maa vide, hvorledes de kunne rummes derinde? Schinderhannes, Peer Mikkelson og saadan anden gemeen Pøbel faae da heller ikke Lov at slippe ind, men maae staae udenfor og kige ind ad Vinduerne, Ak! hvormange Fortids Mægtige med geistlige Recommendationsbreve paa Ryggen, hvor utallig mange Ministre og hellige Fædre svinge sig ikke om derinde, saa jeg ofte undrer mig meget over, at Skildvagten Intet mærker." —

Jo mere han talede, des tydeligere blev det mig, at denne veltalende, ja næsten poetiske Mand neppe kunde være en slet og

ret Bægter. — Hans Sprog førte ham lidt for meget ud af Costumet. — Rask greb jeg hans Haand, stirrede ham stivt ind i Dinene, idet jeg udbød: „Vand! De er ikke, hvad De synes at være!“

„O!“ svarede han smilende, „fordi De nu traf mig i en uskyldig Søvn, vil De nu strax harcellere over min Svaghed, som dog egentlig kommer fra Drømmegeniernes Ubehændighed.“

„Det er ikke saaledes meent,“ svarede jeg, „De er en forflædt Eventyrer, tilstaa det kun, jeg skal ikke forraade Dem!“ —

„Nu da,“ svarede han, „tak De Gud, at jeg ikke er den, jeg synes at være, ellers faae det kun daarlig ud med Deres Fodreise. Har De tænkt paa, at alle Byens Porte, Nørres undtagen, lukkes Klokken tolv, og Nøglerne, saavidt jeg veed, bringes til Hovedvagten? Hvorledes vil De nu komme ud paa Amager før imorgen? Klattrer De over Volden, kan De faae en Bajonet i Livet, og kryber De igjennem Nøglehullet, sige alle Ræserne: nei, det er ogsaa altfor overnaturligt. — Hvad vil De nu gjøre?“ —

Jeg blev ganske elendig til Mode. Nu huskede jeg først, at Portene lukkes Kl. 12, og nu var den snart 1. Hvorledes skulde jeg slippe ud? — „Nu, tak Deres gode Skjæbne,“ sagde Manden, „ud skal De nok komme. — Jeg er St. Peder og har da sagtens ogsaa en Hovednøgle til Amagerport.“ —

„St. Peder!!!“ udbød jeg og havde nær tumlet om, „af nei! det gaaer slet ikke an! hvad vil Ræseren sige? Deres hele Fremtræden er ikke motiveret nok; De passer jo slet ikke her i min Fodreise!“

„Pst! stille dog!“ jagde han med dæmpet Stemme, idet han lagde Fingeren paa Munden, „behøver jeg at citere Dem, hvad der gestiefelte Kater siger til Gottlieb: man muß nur nicht thun, als wenn es etwas Besonderes wäre, — man gewöhnt sich an alles. — Siig mig dog, paa hvad anden Maade

De vil slippe ud af Borten, naar jeg ikke hjælper Dem. — Lad bare ikke Læseren mærke Deres Forlegenhed, saa troe de Gleste, det maa saa være: saadanne Urimeligheder ere jo ganske almindelige i mange Romaner, der hæves til Skjerne, og i Dramer, som man bestormer Theatret for at faae at see." —

"Ja det er sandt nok!" svarede jeg ganske spagfærdig, „men var De bare en anden Person og ikke St. Peder! det er mig for profant at faae Dem ind i min lystige Reise; og hvad vil vor Herre sige til dette Eventyr?"

"For vor Herre kan De være ganske rolig; han veier ikke hvert Ord efter Bogstaven. Der er ingen anden Maade for Dem at komme ud paa, undtagen jeg hjælper Dem, og vær De kun overtydet om, at ingen af Læserne er nogensinde kommen paa en saa original Maade ud af nogen Port. — Havde De ikke trængt ind paa mig, skulde jeg endnu have fortalt Dem flere smukke Ting, der høre til Vægterens Departement; men nu maae vi skilles, og for at De maa kunne see, hvad der er muligt at kunne see paa det flade Amager, saa tag disse Briller og glem dem til en Grindring om denne Time."

I det Samme gav han mig et Par store Briller og traf derpaa en Sølvnøgle frem, med hvilken han ganske sagte aabnede Portlaagen, gjennem hvilken jeg slap ud. —

Høie, mægtige Tølelser gjennemstrømmede mig; ja jeg troer selv, jeg følte ligesaa meget, som Størstedelen af dem, der beseer Ægyptens Pyramider.

Amagerport er dog den meest poetiske af alle Byens Porte. — I Glyveposten er den bleven characteriseret som den idylliske, men jeg vil heller kalde den Livets og Dødens Port.

Det er den første, store Port, igjennem hvilken den uskylde Amagerpige første Gang træder fra sit Arcadien ind i den brogede Hovedstad. Under denne Hvælving har den gamle Amagerkone engang som Barn vandret med bankende Hjerte og

dyb Længsel efter al den Herlighed, hun snart skulde see med Fader og Moder. — Med hvilke ganske andre Følelser ruller ikke Synderen sidste Gang ud af den? — Med hvilket Blik maa ikke han betragte disse Mure? — Det maa dog være en ganske underlig Følelse, hvormed han seer Gjenstandene omkring sig. Hvor frygteligt at see den store, bølgende Menneftemasse omkring sig og vide, at naar alle disse om nogle Minuter vende tilbage, da er man død, er udreven af det hele Samfund, i et ganske andet Væsen, i en ganske anden Stilling. — Paa Sygesengen vænner Tanken sig lidt efter lidt til Døden; Livshaabet lever dog i os, eller Smerterne bringe os til at ønske Døden; men frisk og sund, fuld af Kraft til endnu i flere Aar at drage Aande, i et Nu at føres fra Livet til Døden, sidste Gang at see Guds Himmel over sig, sidste Gang at høre Menneftelivet omkring sig og nu at lukke Diet for aldrig mere at aabne det; i et Nu at sættes ind i en Tilstand, intet jordisk Væsen har skildret os, det er sjælerystende! —

I dette Dieblif foer der en steenhaard Sneebolt over Bolden lige i Nakken paa min Idee-Association, der forfækket lod Vingerne falde; jeg kan tænke, den kom fra St. Peder eller en anden æsthetisk Ven inde i Byen.

Ottende Capitel.

St. Peders Briller begynde at vise deres skjulte Kræfter. — Forfatteren seer paa Amager en stor Konge-Revue over alle Digterværker. — Et ædelt Træk af Mad. Cottins Malvina.

Dette Capitel's Indhold, som Overskrift, maa gjælde for den Pause, jeg gjorde ved Borten, men derpaa foer jeg ogsaa i

ti lange Skridt over alle Broer og Brostene, jeg saae kun flygtig, hvorledes Kjøbenhavns Daarligheder fra det gamle Aar, bleve veiede paa Veierboden, før de fik Lov til at kjøre ud til evig Forglemmelse. — Forlorne Bryster og orthodox Christendom, Luxus-Artikler og rejicerede Lotteriesedler, Alt imellem hinanden.

Men hvad kunde det more mig at see alle disse gamle Sager, hurtig foer jeg derfor afsted, som før er jagt, og endelig laae da Phantasiens store, herlige Tumbleplads, det flade Amager, foran mig.

Det faldt mig ind, hvad Heiberg siger om dette Lands Beboere:

„Amageren er trofast og naiv;
Han holder fast ved sine gamle Skiffe;
End skammer han sig ikke
Ved hollandsk Dragt og hollandsk Tidsfordriv;
Paa Moden veed han ei at synde,
Ved Fastelavn han Ratten slaaer af Tonde
Dg trækker Hovedet idyllisk af en Gaas.
Saaledes er, for den Sags Skyld,
Hans hele Liv Idyl.“

Og dette Folk skulde jeg nu besøge. — Jeg skuede rundt omkring; den hele Omgivning forekom mig ogsaa ganske naiv; Alt laae saa uskyldigt, saa deiligt gaasehvidt rundtenom. O, tænkte jeg, en Beskrivelse over det Hele kunde dog være en god Begyndelse til en Novelle. Ja hvem veed, om ikke endnu i Weissflogs og Tromlihs Dage vi læse i en Taschenbuch:

„Paa Sjællands østlige Side ligger den lille venlige D Amager, o. s. v.“

I Sandhed, her var da Plads for Tanken til ret at sværme om. Snart forekom det mig, at jeg promenerede paa den finste Bugt eller var paa det arcadiske Novaia Sembla; snart, at jeg vandrede gennem Orkenen Robi, for at aflægge

Dalai Lama en Theevisit, eller gjennem Sahara, for at finde Nigerslodens Kilder. — Nu fulgte jeg den hellige Garavane til Mekka, og nu stod jeg imellem Eskimoerne ved Hudsons-Bugten.

Dog, hvad var den hele Herlighed omkring mig imod den klare Himmel med alle sine Stjerner over mig? — Det er ægte Oldsager! dem kan Ingen have forfalsket os! — De have seet Adam og Eva lege „Tagfat,“ hvis de gode Folk ellers kjendte denne Leg. De hørte Noahs Glæde over den vel overstaaede Navigations-Examen og saae ham knække Halsen paa mangen uskyldig Glaske. For dem jamrede Joseph i den dybe Grube, og for dem tonedede Hymner fra de grønne Savanner. Men hele denne Herlighed vil dog ældes som et Klæde; vor Jord med alle sine fornemme Beboere skal dog engang forgaae.

Ved Vand vil det ikke stee, det veed vi jo nok, da den allerede nu er saa temmelig vant saavel til det physiske, som til det literaire; men hvorledes da? — Elementerne ville komme i Brand, fortæller Bibelen os. — Det faldt mig herved ind, om det nu behagede en omvankende Ridder Cometus at komme vor Jord saa nær, at han tog den med paa Slæbetoug, hvilken Forvirring! hvad vilde ikke Maribo-Aviser sige? — Almanakkerne maatte da strax gjøres om, da vi kunde faae en halv Snees Aarstider eller flere om Aaret, alt eftersom den nærmede sig mere eller mindre til Sol og Planeter. Det vilde blive en ganske artig Marsch! Jorden var istand til saaledes at komme ud af al Fatning, at den glemte at løbe rundt; saa blev det Sidste, næsten værre end det Første; da blev der en evig Dag paa den ene Side og en evig Nat paa den anden; her maatte man da brænde en god Ild, men saa fik ogsaa de Orthodore deres Helvede istand og behøvede ikke strax at ty til Bibelen, men blot sige; „gaf selv at see!“ — Jeg kan ellers tænke, at den mørke Side vilde blive et Slags Siberien, hvorhen man

sendte Forbrydere og fattige Folk. Saaledes kunde vi nu fare om en Tid, saalænge Ridder Cometus ikke gjorde for store Spring, men Enden blev dog, at vi løb Panden imod en Plagnet, og brændte op i lys Rue, saa at der ikke engang blev en Keiser tilbage, der kunde beskrive: „den færgterlige Ildbrand,“ og sukke over os: „arme Mennesker.“

Men jeg maa prøve St. Peters Briller, tænkte jeg, hvem veed, hvor langt jeg seer med dem, maaskee gjør jeg de største Opdagelser i Maanen. — Er det nu bare ægte himmelske Briller og ikke Nürnberger-Stads. Jeg satte dem paa Næsen og saae i Veiret, nei det var ikke simple Rude-Glas. En heel broget Verden aabnede sig for mig. Høit oppe hang Himmelen, Tidens store uendelige Hav; som bortilende Secler seilede Skybjergene hen over mig. Menneffelige Skiffelser arbeidede saa travle paa deres Babeltaarne, drømte om Udødelighed og forgik i det Samme, Sky-Seclerne selv smeltede hen paa den fjerne Horizont, som en fulsortet Masse, et Skyggebillede af den henrundne Tid. Brogede, lustige Skiffelser tumlede sig igjennem det store Lustrum og istemte en, for det uvante Dre, underlig Concert. Det var Menneskets Onsker, Haab og Længsel, der dreve bort, et Spil for de tumlende Binde, medens hver istemte med mægtige Toner, hvad der rørte sig i hans Indre. — Jeg saae ogsaa mine egne Følelser flagre ud som smaa Werthern i elegiske Gevandter, men de vare saa blege, saa skindmagre, ikke andet end den bare Følelse, saa jeg blev ganske bange for deres Optagelse i Verden.

„Gi stop Barnlille!“ skreg jeg og greb strax saadant et lille elegisk Hjerte-Suk ved Benene. „For Guds Skyld, viis Jer dog ikke saaledes for Folk! kun i en lystig Narre-Dragt, som originale Krabater, kunne I gjøre Lykke. Enhver sørger dog for sine Børn saa godt han kan, jeg gjorde ogsaa Alt for mine og var tilsidst ret fornøiet baade med mig selv og med dem. Saadanne elegiske Udbrud, ret fra Hjertet, saae dog et ganske andet Syn,

naar man maler de blege Ansigter over med en Smule Lune, giver dem et Par comiske Knebelsharter, en poetisk Papiirskrone og al sin Vittighed som Brix ved venstre Side, let finde de da Døren aaben, thi Verden vil gjerne lee, træffe de nu paa et beslægtet Hjerte, saa kjendes de nok gjennem Maasken og blive da dobbelt velkomne.

Lystig flagrede de bort og svandt mellem den uhyre Brim-
mel; hver Fugl sang med sit Næb sin Fryd og Smerte, og det hele Jord-Liv svarede i humoristisk Chor:

Skjøndt Birkeriis og Grammatik
Er Barnets første Handsel,
For at det med det gamle Krif
Kan bære Smertens Randsel,

Som Børn man dog i Laaget gaaer
Og drømmer hele Dagen,
Man vaagner ei, før Verden slaaer
Os meget slemt paa Bagen.

Tidt knirer Lykken vel, o ja!
Men tidt den slaaer med Reiten,
Strax følge paa Rabarbara
Ligtorne, Werthers Leiden.

Bort Liv er ingen Kongevei,
Der altid smukt gaaer lige;
Slemt var det, hvis den forte ei
Os til et bedre Rige.

Den løber meget ud og ind,
Har Tidsler fleer end Roser,
Snart gaaer den over Fjeldets Lind,
Snart gjennem dybe Moser.

Men Tanken er en dristig Dren,
Der sig til Himlen svinger,
En Moder, der de trætte Børn
Til Fader-Hjertet bringer;

Dg nynner fært sin Trøste-Sang,
 Der underlig os rører,
 „Sat Mod! om Veien end er trang,
 Den Dig til Himlen fører.“

Lad storme kun den barske Vind,
 Lad Livets Bølger bruse.
 Sæt til din Gud kun Sjæl og Sind,
 Dem kan ei Verdner knuse.

I det Samme begyndte det ganske underlig at juse og bruse omkring mig, jeg saae til Siderne og finder, at hele Amager vrimler af Mennesker til Hest og til Fods. Der har jeg da Spøgeriet, tænkte jeg, og blev ganske fornøiet over at opleve et ordentligt tydsk Eventyr. — Menneskemassen kom mig nærmere og nærmere, og jeg saae nu, at det var hele Regimenter, men de forekom mig dog alle lidt for brogede til at være Mander af gode, christne Ihder, Egenboer, o. s. v., der ved Midnat holdt Mynstring. Generalernes Mundering var ganske forskjellig, hver saae ud til at høre til et andet Marhundred og en anden Nation, og det Forunderligste var, at Generalerne havde ikke alene eet Hoved, men uhyre mange; dog dette hjalp mig paa Ideen. Jeg erindrede mig, at i Heibergs Fulespøg og Nytaarsløier træder Publicum frem som en Mand med mange Hoveder. Hvor kunde jeg tvivle længer; allerede Horats falder det jo: bellua multorum capitem, alle Generalerne her vare forskjellige Tidsalderes og Nationers Publicum, der holdt en stor Konge-Revue over alle Digterværker, hvis Helte og Heltinder, efter deres forskjellige Skabning og Bølelse, vare inddeelte i flere Regimenter.

Kjære Læser, bliv nu smukt et Barn igjen, men glem alligevel ikke Alt, hvad Du har læst, siden Du blev et stort, fornuftigt Menneske, og Du skal da see hele den phantastiske Revue, saaledes som den marcherede mig forbi.

Allerforrest gif de Rasendes Hær, der bestod af Ban-

vittige, som havde brudt ud af Spieß's Biographier og andre mindre bekjendte Digterværker. Finnekonen fra Svv-Mar var deres Marketenterste og en falsk Magde Wildfair hendes tro Haandlangerste; dem fulgte Røverhistorierne, som alle vare til Hest og saae ret ridderlige ud; især havde Anførerne ædle og høimodige Ansigter. Rinaldo var deres Anfører og saae meget ustyldig ud, desuden var han ogsaa klædt i Rosenrødt, som Ganfan i de borgerlige Stævnemøder.

Nu kom Kjærligheds-Regimentet, der bestod af to Afdelinger, de Ulykkelige og de Lykkelige. Ved det første kjendte jeg strax Sigwarth paa Munkeskappen; den lille Page fra Blanka var Piberdreng. Denne Deel var ellers reent gal til at skrælle; de Lykkelige vare derimod mere tause. — Her gif Brødkoner om med Sonetter og tibulste Digte, og smaa Drengesolgte: Martsviol, Maanedsrøser og Vergißmeinnichter. Alle Tropperne bare høie Huer med en clarenske Indskrift: „Livets høieste Lykke er Kjærlighed.“ Dem fulgte det respectable Borgerskab, i hvilket jeg kjendte mangen agtet Mand fra Schröders og Ifflands Stykker, samt mangen ædel Kjeltring, udmunderet af August von Koberue. Her var ellers Eulalia Meinau, ligesom ogsaa Voltaires Lapucelle, Marketenderste, men den sidste førte saadan en skammelig gemeen Mund, at jeg saae selv Holbergs gamle Magdalone blive „roth, über und über.“

Nu viste der sig tre underlige smaa Cadet-Regimenter, det var Pygmæerne, Lilleputianerne og de Underjordiske. Tommeliden red paa en deilig, grøn Græshoppe, der gjorde mange Caprioler med ham; han holdt sig til Pygmæerne, der alle saae ret drabelige ud med deres Fingerbøl-Rustning og lange Knappenaals-Landse. — Lilleputianerne red paa glimrende Sommerfugle og svingede de smaa Sabler i

Maanestinner, medens de Underjordiske, som store, sorte Myrer, mylrede under dem.

Nu kom „Signelilla, Thet är en lustigh och sandfärdig Tragoedia“ af Johannes Messenius, ledsaget af Blancmæretta, Svanhueta og flere svenske Tragedier fra Begyndelsen af det syttende Aarhundrede; men da jeg mærkede, at ikke det halve Tog var forbi, og jeg følte mig ganske sulten, løb jeg strax hen til en smuk, lille Brødkone, der stod i Nærheden med sin rene, pyntelige Kurv. Jeg nærmede mig hende, det var Mad. Gottins „Malvina.“ Hun trak strax Dugen bort — (den er bekjendt fra Arel og Balborg) — jeg stirrede ned i Kurven og saa de deiligste, modne Læsefrugter, fire stegte Brevduer, et røget Bryst af den galende Hane, et Laar af Meister Floh, (men det var meget dyrt), en vel tilproppet Flaske med Smil og Laarer af N. S. Bruun, og mange andre, rare Sager. — Imedens jeg spiste, gik der mange Regimenter forbi, som jeg kun meget løselig betragtede, naar jeg undtager de comiske Romaner, der vare anførte af Siegfried von Lindenberg og Peregrine Pickle. Men jeg seer nok, det kun bliver et Catalog, at opramse dem alle, jeg vil derfor kun sige, at det Hele endtes med den svære Phalanx.

Efter et lille Ophold viste Bagagen sig, men da den kom nærmere, saa jeg tæt foran den det underligste Regiment, jeg endnu havde seet. Alle havde de forslidte og smudsige Munderinger paa, men igjennem Låserne stak dog nogen gedigen Herlighed frem. Det var Almue-Skrifterne, der alle, hvor forskjellige de vare, kun udgjorde eet Regiment og vare placerede langt borte fra de andre, da de for deres ringe Udvortes ikke kunde sættes ind under de Regimenter, til hvilke de egentlig hørte.

I Spidsen for dem alle red Ugelspil paa Bileams Uffel, han gjaldt vist nok meget og lod, som han havde parret den hele lange Række af Almueskrifterne bag ved sig. Her gik

Alexander den Store ved Siden af Esopus; Albertus Julius havde faaet Sinkeridderen, og John Præst den taalmodige Helene. Markolfus var parret med Mester Lucidarius og Pontius Pilatus med Ridder Rød. Tristan havde han skilt fra sin Isolde og istedetfor hende givet ham Robertus von Algerkaal. Tilsidst sluttede Hertugen af Luxemburg med den uskyldige Joseph hele Rækken. Jeg savnede Doctor Faust, Keiser Octavianus, Peter med Sølvnøglerne og flere; men saa huskede jeg paa, at Goethe og Tieck havde givet dem nye Kjoler, og at de saaledes vare slupne ind i den finere Verden og stode nu under de Regimenter, hvortil de hørte.

Endelig kom da Bagagen, 6 store Brødvogne, bepakkede med alle Slags imellem hverandre. Klokker Heegaards Riimpose, Rjoge Huuskors, der Grünmantel von Venedig, Ryffens flyvende Fane, die rothe Freiheits-Kappe og utallige andre Sager. — Molboerne og de 7 vise Mestere vare ansatte til at passe paa.

Jeg troede nu, at det Hele var forbi, men af, et sørgeligt Syn ventede mig. Tre store Rustvogne, belæssede med Saarede og Invalider, nærmede sig. Det var et skrækkeligt Syn: En manglede Arme, en Anden Been, en Tredie havde hverken Dine eller Næse, ja der var endogsaa nogle, hvoraf der — mirabile dictu — ikke var Andet tilbage end den lille Finger.

„Men min Gud!“ udbød jeg, „gaaer det saa blodig til? — Hvem ere dog disse?“ spurgte jeg nogle gamle Commentatores, der vare ansatte som Læger.

„O,“ svarede de mig, „det er deels gamle Glasfikere, deels kun lidet bekjendte Skrifter, hvilke Nutidens Smaa-Forfattere snart stjæle en Arm, snart et Been fra, nu et Die, nu en Helte-Arm, for saaledes at flikke dem en nogenlunde taalelig Helt og Heltinde sammen, de kunne give ud for deres egen; og naar der

nu pilles saaledes, hvad skal der da blive af Skrogene? Gud veed, vi flikke nok paa dem."

"Men hvor ville de nu hen?" spurgte jeg Manden.

"Vi følge med Tropperne til den store Caserne!" sagde han og pegede frem for sig; jeg saa der hen ad; midt paa Amager laae et lille Bjerg, begroet med Krat, øverst oppe paa Toppen laae en stor Bygning, det var Boesiens Tempel.

Det hele Bjerg var omgivet med en Ringmuur og en dyb muddret Boldgrav, hvorfra nogle hæslige Trøer i et Væk skrege:

"Brekkekex, coax, coax, vi ere Poeter!"

Ved den store Indgang paa Muren, hvorigjennem Hæren drog, mhlrede der af fæle Udyr, som bjæffede den hele Tid, og det af de allerbedste Regimenter. Disse Udyr, sagde man mig, vare de uvidende Recensenter og man lignede dem altid ved Cerberus, men jeg finder at denne Lignelse halter altfor meget; thi Cerberus har fire Been og tre Hoveder; men slige Recensenter har slet intet Hoved og aldrig meer end to synlige Been.

Der paafom mig en uhyre Lyst til at komme ind at see den hele Herlighed, men hvorledes kunde dette skee? — Dog, det syntes som Malvina havde fattet Godhed for mit blege Ansigt, hun foreslog mig at krybe i hendes Kury. Kunde Hugo Grotius stige i en Bog-Kasse, tænkte jeg, saa kan ogsaa jeg stige i en Madkury. Som tænkt, saa gjort; snart sad jeg imellem de stegte Brevduer og modne Læsefrugter, rigtignok genevarede mine lange Been mig, men jeg tænkte paa den Herlighed, jeg snart skulde saa at see, og priste min gyldne Lykke.

Niende Capitel.

Poesiens Tempel. — Forfatteren kommer i et Fuglebuur.

Snart slap jeg ud af mit Fængsel og stod nu fri og lykkelig udenfor Templet i den deilige Have. Nedenfor den brede Hovedtrappe laae en velsignet Brimmel af Drengébørn, der sang ganske naivt den bekjendte Vise: „Hvem vil see Spilleværker for Knappenaale!“ — dette var pene Smaa-Digte, skrevne i Form af Vaser, Hjerter og Kors, samt hout-rimes og Leverliim. — Høiere oppe paa Trappen sad en gammel Visefjærling med mange nye Sager, „trykte i dette Aar.“

Hun folgte mig for en Spot-Priis et lille Kort over Haven og en Geographie, hvori det hele Digterland var beskrevet, der, ligesom Frankrig, var inddeelt i Departementer. — Allerede fra Toppen overskuede jeg en stor Deel af disse.

Gjennem hele Frankrig gif store Alleer af Tragoedier; men hist og her tittede ogsaa herlige, comiske Sathrer frem, og i Trærnes Toppe sad Vaudevillen, som en deilig, lille Fugl, der quiddrede sine naturlige, lystige Sange, himmelhøie Pyrencæer strakte sig mellem dette Land og Spaniens romantiske Digterhave, men dog tittede Cervantes Kæmpebillede Don Quixote over den høie Bjeldtinde og hilsede Molieres ægte comiske Børne-Flof.

Jeg havde troet, at jeg var den Eneste, der var sluppen ind, og undrede mig derfor ikke lidet ved at see det hele Digterland, ja selve Templet, overalt vrinle af Mennesker; de fleste saae desuden saa profaiske ud, at jeg aldrig kunde begribe, hvorledes de vare slupne ind.

„D,“ sagde Visefjærlingen, „det er meget let at komme her ind; man tager blot Billetter hos Reigel, Brummer, eller i den Gyldendalske Boghandel, ja man kan faae

dem paa alle Leiebibliotheker; Intet er lettere, end at komme til at see det hele Digterland. Men der er Forskjel paa at see og sees," vedblev hun. „Et er at løbe alle Værelser igjennem, et Andet at indlogere sig her for bestandig og faae den store Orden: du merite poetique; det er en Gadderigade, som kun Naturen giver Barnet i Vuggen.

Altsaa behøvede jeg ikke at være frøbet i Madkurven; dog, jeg sparede jo min Mark og kom tillige ind paa en romantisk Maade; det trøstede mig. Jeg fulgte den store Masse til Hovedindgangen af Templet; overalt var der broget Selskab. Geistlige og verdslige, militaire og civile imellem hinanden. Strømmen rev mig med sig, og snart stod jeg i den lille Havestue, som var indviet de Iyriske Digte. Her sadde Horats og Anacreon med Roser om Banden og drak skummende Falerner-Viin af de gyldne Pokaler. Rundtom i Hækkerne laae Troubadourer og qvintelerede, og fra alle fire Verdens-Hjørner strømmede der Poeter, saavel vilde, som tamme.

Ellers lagde jeg Mærke til, at mange af Tilskuerne, naar de kom derind, fik strax en poetisk Udslet og begyndte med eet at banke deres Dame paa Hjertet, i det de sang: „Luf op for den lille Petro!“ — Blev Raptusjen for stærk, skyndte de sig hurtig ud af Havgestuen og forsvandt bag et Stakit; jeg fulgte efter og saae dem kjøle sig af i en lille, bundløs Søe, der udgjorde det Meste af Departementet for Heiligheds-Vers, der i det Hele taget var altfor indknebet til at kunne frembringe noget virkeligt Stort. Rundt om Søen var der smaa Klipper af Alviser og andre Tidskrifter, der ved den idelige Overskylling af Vandet vare grønne og golde. Jeg vendte snart tilbage, thi Luften var temmelig fugtig, og søgte nu, for at styrke mig, ind i Holbergs Gallerie. Men her vare ingen malede Billeder, Iyslevende sadde de gode, gamle Bedsteforældre her, og talede deres ærlige, ligefremme Sprog. Iøvrigt lagde jeg Mærke til, at en

stor Deel af de spadserende Damer havde puttet Bomuld i Drene og vare meget fordybede i en Bog, de læste i, for ikke at høre de Gamles Tale; jeg tittede en af disse bløe Eva-Døttre over Skulderen, for at see, om det ikke var „den bedendes Kjæde,” men tænkt engang, det var Grecourts Skrifter, men da den var paa fransk, kunde den godt læses.

Et lille Sideværelse var indviet Skuespillene; her stod Kosebues Portræt, bekrandsat med Petersille og andre Kjøkkenurter; Iffland, Jünger og Schröder hang temmelig i Skygge. Ellers vare alle Malerierne meget alvorlige og mørke i Forgrunden, men bagtil kom der altid en rig Nabob, en Arv, eller en Gevinst i Glasselotteriet, der forenede de Elskende under et smukt Tableau.

Bifalds-Uttringer høvedes ved en stærk Gulken fra det næste Værelse; dette var indviet de følsomme Romaner. Gulvet var ganske forstenet af de mange salte Taarer her fløde. Igjennem Ruderne nød man en Udsigt i de meest romantiske Dale, man kan tænke sig. Her var en evig Aften- og Morgenrøde, der slog Spar-To til den, vi have. Hist laae Aristomenes's Hytte mellem stejle Klippevægge. I det lille Vertshuus nede i Landsbyen logerede Dido og Don Pedro hos Familien von Langen. Jeg skimtede Præstegaarden ved Søen og saae Riesli spadserere med Mimeli i det Grønne. Siegwarth laae og gispede paa Marianes Grav, og Dødsengelen svævede ham over Hovedet. Ellers var der en Ting, der i Begyndelsen især undrede mig, nemlig at Cornelius Nepos og Phædrus stode øverst imellem de følsomme Romaner, men saa fik jeg siden at vide, at de med Rette vare stillede der, da de ere de to Autores, der have faaet de fleste uskyldige Taarer til at flyde. Af de Forfattere, der her for Diebliffet havde deres Middags Hvile, var især Clauren; Damerne vare færdige at levere et Feldtslag, for at faae Ringre i hans Skrifter.

Det er da ogsaa Noget, man kan forstaae; Skade, at det taber saa meget ved Oversættelsen, f. Ex. de mange deilige Diminutiver, der overalt møde i Originalen, kan man nu aldrig faae, og de staae jo dog saa ganske poetisk, som et Billede paa Aanden i det Hele.

Jeg kunde ikke holde ud at være i denne Trængsel og skyndte mig derfor videre frem.

En skummel Grotte, oplyst ved en Kulild, omgav mig; det var Nat og Maanestien; sorte Uveirs Skyer hang truende paa Himmelen, og enkelte Lyn glimtede i det Fjerne. Jeg var i Røverhistoriernes Departement. En kold Gysen foer igjennem mig, men Alonzo, „der edle Räuberhauptmann,“ bad mig og de øvrige Tilskuere at være uden Frygt. Rædselsfulde Ruiner og Røvehuler mødte Diet; hist og her viste der sig ogsaa en Aand. Der var ikke et ærligt Værtshuus i den hele Egn; en gammel, hæslig, rødhaaret Værtinde med lange Knokkelfingre modtog sædvanlig de Reisende og havde nok at gjøre med at puste til den udgaaende Ild. Alt var mistænkeligt og hemmelighedsfuldt. Under Landeveiene vare Snore med Klokker, der ringede, hvergang Noget kjørte eller red over den. Men ellers vare dog Røverne sædvanligviis de ædleste Mennesker, derimod de andre Beboere nogle sande Kjeltringer. Jeg veed ikke, hvordan det var, men med eet kom jeg til at græde med alle de Andre, men saa mærkede jeg, at de Herrer Forfattere havde, ligesom Svalerne, Rede oppe i Bjeldkløsterne og fastede os stødt Peber og spansk Tobak i Dinene; jeg skyndte mig derfor afsted igjennem „Galerie schrecklicher Menschenschicksale,“ hvor jeg nær var falden over Spieß, der laae saa lang, han var, i Gangen og malede op; saaledes kom jeg ind paa det Overnaturliges Gebet. Ak! jeg sprang fra Dyngen i Galmen, her saae det endnu ghyseligere ud. Her herskede evig die Gespensterstunde, Klokker blev bestandig ved at slaae 12, og Stormen tude i de

gamle Kaminer. Den vilde Jæger foer hen over Bjerg og Dal og istemmede sit frygtelige „Villevau!“ — Jeg saa de tolv sovende Jomfruer og talte med den lille Peter, der vilde forsøre mig til at røve dem alle tolv, men jeg kjendte ham nok og spadserede derfor af ind i en Sidegang, men mærkede her en utaalelig Stank, der kom fra en stor Sal i Nærheden; det var Sygestuen, hvor især de Patienter befandt sig, der havde den af Christian Wilster omtalte Genie=Feber. *)

Her kunde jeg ikke holde det længe ud og søgte derfor tilbage til Hovedgangen, hvor jeg snart kom ind i Forsalen til de gamle classiske Digtere. Til det Indre, hvor de ægte Old=Maleries stode, maatte man have den græske og latinske Nøgle, og saaledes var det kun Indviende, der kunde komme herind; de andre Stakler maatte blive udenfor og bleve slemt narrede med Nürnberger=Træsnit, som man gav ud for ægte, troe Copier, og dertil kom, at det Hele var saa grusomt forandret, hvor f. Ex. Digteren havde sat et deiligt Egetræ, stod her et münchhausenskt Raalblad o. s. v. Ellers lærte jeg, at det ikke er blot Skoledrengene, der mishandlede en Digters Mesterværk — det faaer nu saa være, desuden faaer de enten Prygl derfor eller en slet Character — nei, det ere ogsaa gamle Drenge her i Livet, der ganske artig forhutte en Digter og faaer ovenikjøbet en god Character derfor. Det skar mig i mit Hjerte, og jeg ilede derfor bort og kom efter nogen Omflakken gjennem nordiske Baasensale med oehlenschlägerske Rjæmpebilleder, hvis Hakon ikke stod tilbage for nogen af Grækenlands Mester=Værker, og igjennem Middelalderens Ridderale, hvor jeg især dvælede ved Göthes herlige Gök von Berlichingen, ind i de østerlandske Eventyr. Hvilken herlig, glimrende Sal, skøn som Aladdin's Trylleflot. Kostbare Tapeter med Historier af

*) See Nye Sygaa af Dr. Otte.

Tusind og een Nat hængte paa Væggene. Her saae man Harun El-Raschid i Selskab med de tre Calendere og Drageren; der vare alle Sindbads Reiser levende afbildede; hist stod Aladdin med Lampen, og her trak Fiskeren Skrinet op af Havet. Midt i Salen hang den talende Fugl, og nedenfor stod det slyngende Træ, der loffede alle Fuglene til sig. Hvilken deilig Have var der ikke udenfor! — Paa Trærne borede Carfunkler og Rubiner, og Blomsterbedene funkede af Diamanter, Topaser og Saphirer. Langt ude laae den dybe, mørke Skov med sine Rædser. I de øde Ruiner sadde Skovtrolde, som deilige Qvinder, og loffede hver Prinds, der foer vild paa Jagten, til sig, for at de siden kunde æde ham. Jeg skimtede Magnetklipperne, der trække Skibe til sig, og saae Fuglen Roc svinge sig med en Elephant i Kløerne hen over Diamantdalen, hvor Kjøbmændene narrede Gribbene til at bringe dem de kostbare Skatte.

Mægtige Elementaraander strede mod hverandre og grebe ind i Mennekelivet. Med stærke, levende Farver stod det Lyftige ved Siden af det Alvorlige og Ghyselige og udgjorde et stort, harmonisk Heelt. Levende saae jeg nu Alt for mig, som første Gang jeg læste Scherfads deilige Eventyr.

Men med eet brast de brogede Tapeter med alle Billederne; jeg befandt mig i en uendelig stor Sal, ikke med Malerier, men med lyslevende Aander og Mennesker omkring mig. Fire mægtige Tyrster sadde med Tryllestave i Salens fire Hjørner og fremkoblede de herligste Syner. Alt, hvad jeg nys havde seet, stod mig nu kun som deiligt glimrende Legetøj; her var Liv og Aand, Spøg og Alvor, den dybeste Tankesylde forenet med den herligste Phantasie. Til Høire sad Aristophanes som mægtig Gigant med Trøerne ved sin Gudsstammel og med sin Pande i Skyerne. Jeg kjendte Aanderne store Konge paa den høihvælvede Pande og det dybe Blik. Det var Shakspeare; en uendelig Skare

med Oberon og Titania i Spidsen ombølgede ham. Den lille, lystige Puf gjorde tusinde Løier og Fru Mab jog afsted i sit nysfelige, lilleputianske Kjøretøi, medens Cannibal sov ved den tomte Flaske.

I Salens tredie Hjørne sad Cervantes med Don Quixote paa høire Side og den komiske Sancho Panza til venstre; men jeg fik ikke Tid at see den hele Herlighed; den gode Kapelmester Kreisler dreiede mig om mod Salens fjerde Hjørne, hvor jeg saae Serapions Brøder om den fyrstelige Throne. Med store, dristige Omrids traadte en mozartsk Don Juans Billede frem mellem de herlige Phantasie-Stücke; klein Baches sprang i lystige Dandse med Prindsesse Brambilla, og Kater Murr trykkede Miesmies Bote til sit bankende Hjerte.

Nærmest Shakspeare sad paa høire Side Tieck med sin gestiefelter Kater og Brinds Zerbino, paa venstre Gozzi under sit glimrende Trylletræ med de tre Pomerantser, Ravnene i Toppen og den lystige Tiggerklub under de grønne Grene.

Mægtige Harpetoner brusede hen over mig; jeg saae i Beiset, intet Løst hvilede der oppe; nei Guds Himmel hvælvede sig der med sine utallige Stjerner i det rene Dunkelblaa; lette Skyer med jublende Engle seilede igjennem det store Lustrum og sang til de gyldne Harper. Da saae jeg tæt ved mig en deilig Dreng i phantastisk Dragt og med store brogede Sommerfuglevinger; fortrolig greb han mig ved Haanden og nynnede Sange fra den kjære Barndomstid, da var det, som vaagnede jeg op af en lang, tung Drøm, mit Hjerte smeltede hen i en unævnelig, sød Beemod. Jeg følte mig atter Barn igjen; Alt smilede mig i den lykkelige Barnehimmel med Kjærlighed imøde. Den Lille tog mig i sine Arme, store Vinger vorede mig ud af Ryggen, og i lystige Lege fløi vi op mod Guds deilige Himmel. Skyerne

formede sig til glimrende Luftflotte, der seilede omkring os, og dybt nede laae den hele Verden med alle sine underlige Eventyr. Paa de store, tangflædte Stene ved Stranden sadde Havfruer og sang med Sivfrandse i Haaret, paa Høiene dandsede Elverpigerne i Maanestien, og i de dybe, mørke Skove foglede Herene ved det røde, flammende Baal, men os kunde de ikke naae; thi høit oppe sad den gode Gud med alle de fromme Engle-Børn og vinkede os ind i den deilige Himmel. Dristig bestege vi Regnbuen, løb op ad den brogede, lustige Bro, ind i Guds store, herlige Himmel. —

— — „Sik jeg Dig der, Sønneke!“ skreg en raa, kvin-
delig Stemme bag ved mig og loe, saa det gav Echo omkring
mig; jeg vilde dreie mig om, men . . . ja kjære Læser, Du kan
neppe blive saa overrasket, som jeg; aldrig havde jeg drømt, at
Knuden saaledes skulde løses.

Et stort Fuglenæt blev kastet mig over Hovedet, saa Brillerne
styrtede mig af Næsen, og med dem, som jeg dog greb i Flug-
ten, styrtede ogsaa min hele Herlighed. Alt omkring mig var
forsvundet, jeg saa kun det nøgne, sneedækte Anager omkring
mig; Fuglenættet blev trukket tættere og tættere om mig, og før
jeg ret kunde komme til mig selv, mærkede jeg, at jeg sad i et
Fuglebuur.

Tiende Capitel.

Hvad der videre tildrager sig. — Jerusalems Skomager. — De
bekjendte 100 Mile Støvler komme til Syne.

Tæt ved min Side stod der en gammel, guulbruun Kone,
saa hæsliq, at Walter Scotts Efterlignere godt kunde have
brugt hende til en af de frygtelige Damer i deres Romaner.

„Sik jeg Dig der, Sønneke!“ skreg den Gamle og fortraf Ansigtet til et affkyeligt Smil; da opdagede jeg, at det var Amasgerkonen, som tillige med den Blege gjorde mig til Herkules paa Skilleveien uden for Børsen, som jeg har omtalt i Begyndelsen af min Reise.

„Du arme Ulykkens Fugl!“ vedblev hun, „hvor Du har flagret om, siden jeg saae Dig sidst; op og ned, Phantastebilleder og Hjernespind endnu værre, end jeg frygtede for. Ja, Du kan takke din Gud, at jeg fik Fingre paa Dig her, ellers havde Du brækket Halsen, før Du kom til Enden paa din Reise. Hvormeget var der ikke at sige, naar jeg gad være over det, men det er ikke Umagen værd; viis Du nu et godt Gemhyt og Nemme, maaskee der da endnu kan gøres noget af Dig,“ og nu rystede hun en heel Mængde Grammatiker, mathematiske og juridiske Bøger ind i min Udekasse. — „Spiis, Barnlille, og bryd Dig ikke om alle disse brogede Phantastebilleder, der flyve om dit Buur; det er kun onde Lyster, som ville lede Dig fra Pligten og styrte Dig i Glendighed. See der, Sønneke! har Du en Bluesmække; slaa nu raast alle disse brogede Phantastebilleder ihjel, naar de flyve Dig paa Næsen, og fordøi din solide Frokost! Troe mig, Barn, vi ere ikke satte her i Livet for at sværme, som nogle romantiske Narre; nei bestil noget Grundigt, vil Du ikke sulte ihjel.“

Nei ingen Dødelig, som ikke selv er revet ud af Himmelen og puttet ind i et Fuglebuur, kan gjøre sig en Idee om min Stilling; jo mere jeg slog de brogede Phantastebilleder i Ansigtet med min Smække, desto hæftigere trængte de ind paa mig, og med forføreriske Blikke og deilige Toner standsede de mig, hvergang jeg med de bedste Forsætter greb noget af den profaiske Føde. Tabte jeg mig i Beskuelsen af disse Herligheder, klast! slog Gouvernanten, saaledes kan jeg vel bedst benævne min Amasgerkone, mig med sin Stok, saa Blodet flød ned over Armene.

„Ak! Du maa endnu meget i Skole og pines, presses, flippes og bestæres, før Du kan blive en taalelig Arbeids-Vi i den store Kube. — Begyndelsen maa stee med, at Du gaaer i Dig selv og frastiger alt Forfatterstab! husk kun paa hvad den høibaarne Marquis af Marigny sagde til Mad. Pompadour, da hun blev rørt over Digteren Boisi, der nær var sultet ihjel med sin Kone. „Hvad gjør det, om der er een Autor mere eller mindre i Verden; det Stads løber iveiret, saa det er istand til at æde os op; — lad dem smøre Skoe og ikke besmøre Papiret!“ og tro mig, der ere grumme Mange, der tænke og tale, som den høibaarne Marquis!“

„Lad mig flagre ud i den vide Verden!“ bad jeg med Taarer i Øinene.

„Flagre ud!“ afbrød hun mig, „Du har nok Lyst til at gjøre flere Luftspring; nei tro mig, Verden har Poeter nok! nu skrive jo alle Mennesker; jeg skal nok stække i det Mindste dine Binger. Du skulde bare høre, hvad Verden siger om Dig og din Bog. Det er Nix begge Dele. Du vil være vittig, spille Satiricus; o Gud hjælpe Dig arme Skrog, seer Du ud dertil forinden eller foruden? Og nu denne Lyst til at lege med det Alvorlige og Hellige, denne letsindige Hoppen, for dog at kunne sige Noget, hvortil skal den vel lede? Din Reise kommer dog aldrig til at høre til Himmel eller Helved, men evig og altid til Amager!“

„Lege med det Hellige!“ afbrød jeg hende, „det faldt mig aldrig ind; men med mine egne Følelser, ja derved kunde jeg maaskee nødes til at sætte et maaskee? Menneskene omkring os kunne ofte saaledes spotte vore Følelser, lege med vort Hjerte, at vi selv — maaskee det er feil, — gribe det som Legetøi, for ikke at gjælde for en sølsom Nar midt i den store, fornuftige Verden; men den Eldres Legen er ikke Barnets; sæt dine

Briller paa, gamle Moer, og see, om min Hoppen er saa let-sindig, som den med bare Dine og et flygtigt Blik forekom Dig."

"Br!" udbød den Gamle, "hvilken Tirade var ikke det! — O Du arme Ulykkens Fugl, hvilken Forsængelighed lyser der ikke ud af ethvert af dine Ord. Ja det gaaer galt! Hvilke Tanker har Du ikke om Dig selv! — Tro dog ikke, hvad en halv Snees Stykker har hvistet Dig i Dret: Du er Digter, er vittig og lunefuld. Herre Gud! man maa jo sige Noget til den unge Forfatter, der læser sit Arbejde op, men Du skulde kun høre, naar Du saa er gaaet. Den mildeste Dom er: det er et ganske godt Menneſte, men han har den ulykkelige Idee, at han vil være Forfatter."

"Og den strængeste Dom!" udbød jeg, "hvad er den? — jeg er beredt paa Alt, . . ."

"Sm!" begyndte hun med et fælt Smil, "spørg ikke derom, gaa i Dig selv, ellers er din Ende Fortabelse. Satan har maaskee alt Prioritet i Dig for din Fodreise; ja jeg har allerede hørt smaasnakke om dit onde Hjerte. Tag Dig i Agt, Sønneſte! Dig vipper man let af Binden. —"

"Ak!" sukede jeg hos mig selv, "St. Peder maatte heller have ladet mig blive indenfor Borten, end at jeg skulde komme i denne Glendighed. Rigtignok var det jo ganske romantisk at ende som Bajazet eller, for at bruge et indenlandsk Exempel, som Norkros, i et Fuglebuur; men jeg følte mig dog en Smule formeget geneert."

"Vær Du nu kun lidt fornuftig," begyndte den Gamle, "og vi skulle da nok komme ud af det. Havde jeg blot itide faaet Dig ind paa Børsen, som var min Hensigt, saa skulde Du aldrig have begaaet disse mange Luſtspring; men nu skal jeg tage Dig hjem og i 20 Aar . . ."

Jeg hørte ikke mere, det fortænde for mine Dine, og jeg var en Alsmagt nær! — Rask marcherede hun afsted med mig,

og jeg mærkede, at hun tog Veien henimod Søen, ethvert følende Hjerte kan nok tænke, hvorledes jeg maatte være til Ginds. Tusinde Ideer om at slippe løs krydsede mig igjennem Hovedet, men som de opstode, bleve de strax igjen forcastede. Da huskede jeg tilsidst paa den russiske Digter, der saa gjerne læste sine Digte for alle Mennesker, men da de derfor flyede ham som Pest, saa han ikke længer havde en eneste Tilhører, gav han sin Sjæl til Ganden, men da denne gode Mand havde hørt ham i to Aftener, tog han, paa den tredie, Flugten igjennem Skorstenen og lod sin Hale i Stikken, da Poeten vilde holde ham ved den.

„Harde jeg dog nu alle mine Ungdoms Tragoedier,“ sukede jeg, „da skulde jeg nok gjøre hende Kjæd af mig! Læse af Godreisen faldt mig slet ikke ind; den var jo ogsaa alt for ny, til at jeg ikke selv skulde synes godt om Et og Andet. Jeg grundede nogle Dieblikke; da forekom det mig, at min Stilling ganske passede sig til, at jeg sang den unge Munks Længsel, der bag Klostermuren sukker efter den gyldne Frihed. Jeg tænkte mig selv i den brune Kutte, hvor jeg stod ved det lille Vindue og stirrede ud i Aftenjolen. „Ak!“ sukede jeg og begyndte at quiddre i mit Buur.

Munkens Længsel.

„Atter, atter er en Dag da svunden,
Atter er en Dag af Livet tabt;
Modløs staaer jeg her i Aftenstunden,
Kun for Taarer blev jeg Arme skabt.“

„Ei, syng dog ikke den gamle, kjedelige Vise!“ udbrød Gouvernanten, „den har jeg hørt af saa Mange, og det baade paa tydsk og dansk. Det er kun forlorne Følelser, som alle Smaa-Poeterne komme med. Det skal nu være saa smukt at være ulykkelig; man troer hvert Dieblif, de gaae hen at hænge sig, og saa spise og drikke de dog godt og gad gjerne leve et Par hundrede Aar endnu.

Men jeg hørte hende ikke og vedblev:

„Disse Mure, som af Tiden graane,
Natlig stuet har min bittre Dval,
Disse skal mig see i Døden blaane,
Først bag Graven naaer jeg Livets Dal.“

„Ih fy Barnlille!“ skreg Gouvernanten, „hvor de Vers ere haarde at fordøje. Themaet er gammelt og Variationerne forslidte!“

Hun vilde endnu sige mere, men jeg overdøvede hende med min Sang.

„Modløs staaer jeg her bag solbrændt Rude,
Stirrer ud i Aftnen forrigfuld.
O hvor deilig smiler Alt derude,
Aftnens Skyer funkle jo som Guld.
See, hvor over Søen rast en Snække
Flyver til den fjerne, fjerne Strand.
Hist staaer sneebedækte Bjergerække.
O, bag den er Haabets Tryllesland!“

„Der fik vi da en „purpureus pannus!“ udbrød hun, „men dril mig ikke! — Troer Du ikke, jeg før har seet Salis's Wandmalerier, og kikket i Matthissons Perspektiv! Gud frie os fra alle Copierne! — „Og Du, dril mig ikke, eller . . .“ og her hævede hun sin Stof. Jeg vedblev:

„Hyrdefloiten toner hist fra Fjeldet,
Tonerne hensmelte i min Sjæl;
Nede, seer jeg, hist ved Rildevældet
Sidder Hyrden med sin Brud i Dvel.
Blomster dufte rundt omkring de Glade,
Himlen, over dem, er klar og blaa;
Fuglen synger under Egens Blade,
Sikkert de dens Toner kan forstaae.“

„Ja, jeg skal give Dig at forstaae!“ skreg hun med gnistrende Dine. Vil Du tie, Du elendige Fugl!“ klast! klast! hvor

gik det ikke over min Ryg. — Hurtigere strømmede Blodet gennem alle mine Arer, og med et ubeskriveligt Udtryk sang jeg:

„O hvad er det, som i Hjertet stiger,
Hvad er det, som banker i mit Bryst,
Som bestandig mod det Fjerne higer,
Og mig martrer i sin vilde Lyst.
Selv for Tempets Altar maa jeg kjæmpe,
Mod den Længsel, som fortærer mig,
Af jeg kan dog aldrig Flammen dæmpe!
Himmel styrk mig, jeg paakalder Dig!“

„Nei, Du Dævle-Unge!“ skreg hun, „tie! „tie! eller jeg lader Dig styrte i Din egen Glendighed!“

Hun fik hæftige Krampetræk, søgte forgæves at stoppe Bomuld i Dreene, medens jeg fortsatte min Elegie.

„Himmelkloder, som i Natten blinke,
O I trylle Haab og Beemod frem.
Sig et Englechor, I Aanden vinke
Gjennem Døden til sit Fædrehjem.
Da skal jeg den hele Verden skue,
Dale, Bjerger, Byer, Mark og Skov;
Bade mig i Lysets rene Lue,
Suble høit min glade Priis og Lov!“

„Uhyffens Barn!“ skreg den Gamle, „nei der er Intet at gjøre af Dig. Du er ganske incurabel, den gyselige Genie-Feber har for evig besænget Dig!“ — Jeg svarede Intet, men begyndte forfra igjen paa min Sang. Otte Gange holdt hun den endnu ud, men da jeg begyndte den niende Gang, lod hun Buret staae og løb sin Vej, idet hun mumlede af ars poetica:

— certe furit ac velut ursus
objectos caveæ valet si frangere clatros.
indoctum doctumqve fugat recitator acerbus.

Jeg var atter fri — forsaavidt man kan være det i et Fugle-

buur; efterat jeg nu i en passende Tid havde udtrykt min uncævnelige Glæde, begyndte jeg at tænke over, hvorledes jeg skulde slippe ud. Jeg dreiede mig paa kryds og paa tvers, forsøgte alle Kunster, men det var umuligt at slippe, dersom ikke „en ängel eller ann bra karl,” som Kellgreen siger, kom til og udenfra hjalp mig bort. — Med dyb Rængsel sad jeg i det snevre, lille Buur og stirrede paa Stjernehimlen over mig og Sneen rundt omkring mig; utallige Phantastie-Billeder begyndte deres lustige Dandse, for saaledes at fordrive mig Tiden; men det var saa utaalelig koldt, at de snart fik Frost i Hæl og i Haand og tilsidst reent frøs ihjel. — Det lod til, at hverken St. Peder eller „en ann bra karl” vilde paatage sig en Almagers Skikkelse og hjælpe mig. Aldrig har jeg følt mig saa elegisk stemt som den Gang, min Mund strømmede over med Elegier endnu værre end Adresse-avisen, men i hvor varme de end kom fra Hjertet, frøs de dog strax til Is; der kan man see, hvad en kold Omgivelse kan gjøre.

Med eet — jeg begreb ikke hvorledes — stod der en gammel Mand med Stok i Haanden og Tornister paa Ryggen tæt foran mig. — Det saae ud til en Jøde, der drog om med sin Kram; ihvor bange jeg end var for det baseliskagtige Blik, hvormed han betragtede mig, vovede jeg dog at bede ham om Hjælp. Med utrolig Hurtighed aabnede han det ulykkelige Buur, og i samme Nu fik jeg den Tanke, at det maaskee var Fanden, der under en ny Skikkelse kom, for at plage mig. Dog ham var det ikke, men en anden lige saa berømt „Overalt-og-ingensted.” Paa mit Spørgsmaal om hans Navn gjorde han en dyb, østerlandsk Bøining.

„De Lærde kalde mig paa Latin judæus immortalis,” svarede han, „i Franfrig hedder jeg le juif errant, og i Danmark . . .”

„Jerusalems Skomager!“ udbød jeg og trykkede begge hans Hænder i mine.

„Ja det er mig!“ svarede han; „mit Døbenavn er ellers, som bekendt, Ahasverus.“

„O søde, velsignede Mand!“ skreg jeg af Glæde, „De kan aldrig troe, hvor det Møde fornøier mig! Gud give, jeg havde truffet paa Dem noget før; hvad kunde De ikke have været mig!“ Jeg fortalte ham nu, hvorlunde Forfatter-Djævelen var faret i mig, hvad jeg havde seet og oplevet paa min Reise o. s. v.

De var just den Mand, der især kunde hjælpe mig! disse Micromegas'er og andre høie Personer kjende kun lidet til en stakkels Poets Lidelser og spidse ham derfor af med smukke Ord. „Vor Jord er saa fordigtet,“ siger Wilster, som de formodenlig kjender:

„Der er ei Blad, ei Blomst, ei Siv,

Hvorved der jo er daanet.

Ei Barnet selv i Moders Liv

Er for Poeter skaanet.“

„Satan, som nu er saadan en allerkjæreste Person i et Eventyr, har været meer end nok i Verden, selv hans Papirer ere udkomne. Faust har baade Goethe, Lessing, Mahler Müller og Klinger havt Fingre paa, saa jeg veed ingen heldigere Person end Dem. Ak! hvo der dog havde Deres Erfaring; saa behøvede man kun at lære det gamle Tidssrum i Kalls Verdenshistorie og kunde da godt gaae op og faae sit Præderfor til Artium. Men jeg siger Noget! De maa jo perfect kunne de gamle og de nye Sprog. Gaa De op til Examen, De er istand til at ende som Bisp i Ribe.“

„Ædle unge Mand!“ udbød Ahasverus, „De har et sølsomt Hjerte, men Bisp i Ribe“ . . . han taug, stirrede mørkt hen for sig, men græde kunde han ikke.

„O vær ikke taus!“ udbød jeg efter nogle Dieblikke; hvor-

megen Menneſte-Kundſkab kan jeg ikke vinde i en halv Time i Deres Selskab. O, tal! vi ere jo begge Vandringſmænd; ſnart er jeg ved mit Maal, Deres kan ikke være langt borte."

"Jeg veed et Sted," begyndte han, "hvor De i een Dag kan lære det menneſkelige Hjerte langt bedre at kjende, end om De levede i hundrede Aar. Det er et Univerſitet, hvori alle Regenter, Statsmænd og Digtere burde tilbringe nogle Timer. De vil ſmile, naar jeg nævner Dem Stedet; men tro mig, jeg er en gammel Mand og har Erfaring, jeg vil ikke ſtuffe Dem. Krb i en Brev-Sæk! det er Stedet, man kan ſtudere det menneſkelige Hjerte. Ingen Digter vil kunne fremſtille den Mangfoldighed af Characterer, der her viſer ſig. Her ſpille Videnskaberne i alle Farver; Kjærlighed og Had, Livſlyſt og Fortvivlelſe; her kan man ſige den Skinhellige i Kortene og aflure de Elſkendes Hemmeligheder. Tro mig, ikke igjennem Livet, men igjennem en Brev-Sæk titter man ind i det menneſkelige Hjerte. Selv har jeg tjent ſom Poſtkarl under Ludvig den Ellevte, da Poſtvæſenet første Gang indførtes i Frankrig, ſaa jeg taler af Erfaring. Hvorledes troer De vel, Mercier ſkrev ſit tableau de paris? — ja, ja, jeg ſiger Intet."

"De har tjent ſom Poſtkarl under Ludvig den Ellevte" udbrød jeg.

"Ja, i mange Skikkelſer har jeg vliſt mig her paa Jorden, men kun i 24 Timer tør jeg viſe mig i hver, ſaa maa jeg antage en ny eller vandre i diſſe gamle Pjalter. Døden ſøgte jeg, men fandt den aldrig. Under Marcus Aurelius ſtred jeg mod Markomannerne og under Odoacer imod Romerne. Propheten Muhamed har banket min Ryg, fordi jeg tiggede ved hans Dør, da han havde ſaaet den rige Enke; og Carl Martel brugte mig ſom Spion mellem Araberne.

Saaledes vedblev han et godt Qvarteer, jeg ſtirrede imidlertid taus imod Jorden, men da nu mine Dine hændelſesviis

faldt paa Mandens Been og der opdagede et Par Støvler, der vare Idealer paa menneskelig Glendighed, kunde jeg ikke andet end afbryde ham.

„Deres Fodtøi,“ begyndte jeg, „maa da koste Dem en god Skilling mellem Aar og Dag, saaledes idelig at marchere Verden rundt, i Regn og Slud, at promenerere fra Syd til Nord, fra Øst til Vest . . .“

„O!“ afbrød han mig, „jeg er en stor Dekonom, disse Støvler her have været benyttede i 600 Aar. Det er de saa meget omtalte 100 Mile Støvler; for endeel Aar siden var jeg uforstigt nok til at levere dem til en Skomager, for at de kunde gøres lidt istand, men der bleve de forbyttede, og før jeg mærkede Feiltagelsen, vare de allerede folgte til en Peter Schlemil, hvis „wundersame Geschichte“ Chamisso har meddeelt Læseverdenen. Først i den senere Tid har jeg været saa heldig at faae Fingre paa dem igjen, men de have lidt bethdelig og ere, som De nu seer, endnu i en meget uheldig Forsatning.“

I det han fortalte mig dette, paakom der mig en brændende Lyst efter at prøve dem. Nu følte jeg klart, at jeg ikke var skabt til at vandre paa det flade, ubethdelige Amager, blot een Time vilde jeg laane dem, for i denne med store Skridt at vandre gjennem Verden og samle Stof til det interessanteste Capitel i hele min Fodreise. Jeg yttrede ham mit Ønske, anvendte al min Overtalelseskraft, men mørk rystede han stedse med Hovedet, og udbrod tilsidst:

„Sæt, at jeg laante Dem disse kostbare Skatte, hvo er mig da Borgen for, at De vender tilbage til Amager, og tør jeg stole paa, at De har et saa mathematisk Hoved, at De kan beregne, hvorledes De maa gaae, for igjen at kunne træffe Amager, naar De vender tilbage. I hvor stort eller lille De tager Skridtet, bliver det dog 100 Mile, og De kunde da være istand

til at sætte Benet ned i Stockholm eller paa Skagen, naar De troede at sætte det midt paa Almager."

"O vær De kun rolig," afbrød jeg ham, "jeg gaaer meget flittig paa mathematiske Forelæsninger, saa jeg skal vist nok kunne komme ud af den Beregning, og med Hensyn til Pant for Støvlerne, saa forlang, hvad De vil."

"Forlange hvad jeg vil?" svarede han, "De har jo ingen Ting, uden det skulde være Deres Skygge; men Deres Person interesserer mig, jeg vil gjerne gjøre Noget for Dem; en halv Time maa De laane mine Støvler, naar jeg imidlertid beholder Deres Skygge som Pant."

Med disse Ord foer det mig iskoldt gennem Marv og Been, levende stod Erasmus Spikher's *) og min Forgjænger i Fodvandring, Peter Schlemihls Lidelser for mig; men hvad gjør ikke en Forfatter for sin Læser's Skyld, jeg indgik Contracten, og Manden trak Støvlerne af, efter at have leveret mig dem, lagde han sig ned og pillede min Skygge op, som han ganske forsigtig rullede sammen og puttede i sit Tornister; ihast trak jeg Støvlerne paa, og Tanken flagrede allerede som Gesandt ud over den hele Verden. Mod Nord skulde min første Vandring gaae, derpaa vilde jeg vende mig mod Ost, stræve over den botaniske Bugt ind i Rusland og derfra imod Syd, for at see lidt ind til Grækerne; jeg kunde maaskee være istand til, ligesom mange Andre, at vinde et Navn for dette intetsigende Besøg paa Mørea. Fuld af store Planer og Forventninger hævede jeg det ene Been, strævede nu ved Støvlens Hjælp hele hundrede Mile Nord paa; men ulukkeligviis havde jeg ikke beregnet Norges vestlige Beliggenhed, thi jeg stak Foden dybt ned i Nordsøen, saa Støvlen blev fuld af Vand, og jeg maa takke min Gud, at jeg standsedes i Farten, ellers havde jeg kunnet være istand til at

*) Die Abenteuer der Sylvesternacht, i Hoffmann's Phantasiestücke.

gaae til Bunds i Nordsøen; ligesaa hurtig altsaa, som jeg satte Benet ud, ligesaa hurtig trak jeg det nu ogsaa tilbage og havde nu saaledes gjort mig bekjendt med Nordhavet uden at have flyttet mere end een Fod fra Amager; for nu ikke at geraade mere i en lignende Stilling vendte jeg mig mod det store landfaste Lydsland; der var jo dog Noget at træde paa; forsigtig strævede jeg nu hen over Østersøen, Elben, Weser, Mainz og Donau lige ned i en Skorsteen i en af Kongeriget Bayerns Stæder. Hvad det var for en By skal jeg ikke kunne sige, thi jeg fik ikke Stunder at spørge Noget, men trak gesvindt Benet op og satte det nu ned paa en anden Kant, nemlig i Keiserdømmet Østerrig, ikke mange Mile fra Donau; men her vilde ogsaa min onde Genius, at nogle Damer skulde kjøre i en aaben Vogn paa Landeveien og det lige under mit Been, saa jeg var saa udanset at sætte min sorte, sølede Støvle lige ned i Skjødets paa een af dem. Jeg hørte deres Skrig, og selv ligesaa forstræffet trak jeg Benet tilbage igjen til Amager.

Saaledes mislykkedes ethvert nyt Forsøg; Skjæbnen vilde nu engang, at jeg ikke skulde forlade Amager, og kjed af dens Luner trak jeg Støvlerne af, fik min Skygge tilbage og søgte at fornye den afbrudte Samtale.

„Nei,“ svarede Manden mig, „nu maae vi skilles; min Nystaarsdag tilbringer jeg altid i Jerusalem, der vil jeg være endnu i denne Morgen. Lev vel!“

„Og naar sees vi igjen?“ spurgte jeg ham, „der var endnu saa Meget, jeg vilde tale med Dem om, maaskee træffe vi aldrig mere sammen her i denne Verden.“

„Ja gid vi ikke gjorde,“ svarede han, „da laae jeg i det lille, lune Kammer og var fri for at tradsle om i Glud og Binde. Men vi mødes nok, om ikke før, saa naar De gør den sidste, store Reise med Dødens Extra-Post. Hver Nat møde vi hinanden, thi hans Heste ere raslere tilbeens end jeg; han kan

i et Dieblig fare Jorden rundt og har altid Passagerer. Tredive tusinde døde hver Nat og ligesaa mange fødes; næsten tredive tusinde have altsaa, medens De gjør Deres Amagerreise, begyndt den store Reise:

„Til det ubekjendte Land
Over Skyen mange Mile.“

Jeg begyndte at see paa Manden, thi jeg havde ikke troet, at han kunde blive saa sentimental.

„Farvel, unge Mand!“ sukkede han, „god Lykke paa Deres Reise.“

„Iligemaade!“ svarede jeg, og saa ham nu hæve Benet og forsvinde, som han kom.

Elleve Capitel.

Forelæsning af en gammel Lænkehund. — Læseren gjør Bekjendtskab med et stort Selskab af to- og firbenede Herrer og Damer. — Forfatteren seer med St. Peders Briller ind i Jorden og opdager Helvede. — Jorden i en Skolemesters Skikkelse. — Dobbeltgjænger. — En poetisk Person ved Stranden.

Den kolde Vind blæste mig skarpt i Ansigtet, og sæl tudede Lænkehunden fra den nære Landsby. Jeg gik efter Hylet, thi en uimodstaaelig Kraft drev mig frem. Endelig naaede jeg derhen; alle Folk paa Gaarden sov, men en gammel Lænkehund havde bestaget sit Hundehuus, som et Catheder, og hylede sælt i den kolde Vinternat. Som jeg mærkede, holdt han Forelæsninger for nogle unge Hvalpe over Natur-Skønheder og den gyldne Frihed, skjøndt han ikke selv kjendte til nogen af Delene. Det lod ellers ikke, som Hvalpene hørte synderlig efter den Gamles

Hyl, thi de havde hele deres Opmærksomhed henvendt paa to unge Misser, der sadde paa Taget. Jeg kan tænke, at det var lærde Damer, der bivaanede Forelæsningerne.

Baade Luften og den Gamles Tale var mig for iiskold til, at jeg kunde holde det ret længe ud her, og da jeg nu mærkede Stalddøren paa Klem, kunde jeg ikke modstaae Fristelsen at træde ind i det lune Huus. En heel Verden aabnede sig for mig. Hvilket broget Selskab af to- og firbenede Herrer og Damer omgav mig ikke her. Med Liv og Lethed flød Talen, man gik fra Gjenstand til Gjenstand, Gemnet verlede bestandig uden mærkelig Overgang. Det faldt mig ind, som det ofte er gjort, naar jeg har været i et stort Menneske-Selskab, hvilket broget Stykke det dog vilde blive, dersom den hele Selskabs-Snak dannede sig til en synlig Bæb. Hvilken Afverling vilde der ikke være! Fra Theater-Recension springer man til Politisk og fra denne igjen til ubetydelige Hverdagsbegivenheder, og Alt lige levende, Alt behandlet med lige Interesse, skjøndt Overgangene ere umærkelige. Det lod ellers til, at ingen af Selskabet mærkede min Ubetydelighed, og saaledes kunde jeg da des friere gjøre mine Tagttagelser. Allerede tæt ved Døren blev jeg i en Krog en ung Kat vaer, der spillede Magnetiseur med en lille Muus; det arme Pige-barn var ganske i hans Klør; med veltlystige Blikke stirrede han paa hende, og før jeg kunde komme til Hjælp, var hun slugt i et Bid. Der kan man see, hvor farlig den dhriske Magnetisme er for unge Pigeboern. Efter fuldendt Mesterstykke traadte den unge Doctor atter frem og blandede sig imellem det øvrige Selskab. Overst sad et gammelt Uesl og talede med to unge Faar om sin Stamtafle. Han var noget stiv i Lemmerne, men det gav ham just en imponerende Holdning. Paa Sværdsiden nedregnede han sin Slægt fra Sancho Pansas Uesl og var ikke lidet stolt af sin berømte Stamfader, hvis Grindring havde over-

levet og endnu vil overleve mangt et adeligt Stammetræ blandt de tobenede Mennesker.

„O Deres Excellence!“ udbød det ene lille Faar. „forleden læste jeg et tydsk Skrift, der var dediceret til Deres Stamfader. Jeg troer, det var af Rabener.“

„Naa!“ svarede Ujelet, „De mener nok Anton Pansa von Manchas „Abhandlungen von Sprichwörtern!“ Ja, det er ikke saa daarligt! Manden havde Talent; det er da ellers ikke første Gang, min Slægt har været Mæcenas; Gud veed, vi faae Dedicationer nok!“

I Nærheden af Ujelet stod en lille Hanekylling, et Slags Junker, der med megen Selvtilfredshed betragtede sine Sporer, som begyndte at vore ud. Skrydede den Gamle lidt for høit, saa istemte strax Hanekyllingen en spodsk, satirisk Galen, som en Flok unge Høns, paa Hønsfestigens Balcon, tildeelte deres levende Bifald. I det Samme begyndte det at blive meget levende over mit Hoved; jeg saae i Veiret og mærkede to gamle Ugler, der vare i dyb Samtale: havde de ikke ført Sproget i Tamber, vilde jeg have anlaget dem for virkelige Mennesker, saa naturlig taledede. Jeg lærte ellers her, at Fuglene have en ordenlig Stat med et stort Theater, hvor de spille mange af vore meest bekjendte Stykker.

Første Ugle.

Ja tro mig, Søster, jeg har svoret paa det,
Det skal i Vinter blive sidste Gang,
Jeg abonnerer. — Tænk, hvad jeg har døiet!
Tre gysselige Shakespeares Stykker
Og to af Holberg. — Alt det gode ligger;
Nu seer man aldrig mere Deodata
Og Laura med det smukke Springvand i.

Anden Ugle.

Man burde pibe, tude Directionen;
Men hvad kan jeg som ene Dame gjøre?

Sligt er Parterrets Sag. Men hvem er det?
 Studenter kun, ei andet end Studenter,
 Der smigre vil for Professorerne,
 Den Dehlenschläger, denne hersens Shakspeare,
 Og Gud maa vide, hvad de alle hedde.

Første Ugle.

Hvad siger De om Vaudevillerne?

Anden Ugle.

O ja! det er jo Noget, man kan lee af,
 Der er Satire; men det trætter dog.
 Desuden veed jeg af de trykte Blade,
 At de fordærve kun den gode Smag. —
 Jeg holder meer af Røgebue og Clauren,
 Men man tør aldrig følge Hjertets Stemme.

Første Ugle.

Å! tænkt Dem mig, der alt i denne Vinter,
 Har faaet to af Holbergs platte Stykker.
 Jeg vil nok troe, den Tid de først blev skrevne,
 Da kunde de jo være ganske gode;
 Men nu kan knap min Pige gaae at see dem.

Anden Ugle.

Ja har man Lyst engang at see lidt Godt;
 Saa maa der reises til Provindserne.
 I Kallundborg gav nys en lille Trup
 Husfiterne og Julius von Sassen,
 Samt Don Juan, at sige, uden Sang.

Første Ugle.

Ja sige Folk maae give gode Stykker,
 Hvis ikke bliver deres Kasse tom.
 Men vi herinde, som har abonneret,
 Vi ligge nu i Directionens Lomme
 Og maae da døie, hvad de unde os.

Men nok af den Uglesang. — Jeg saae mig omkring og opdagede nu i et Hjørne en stor Forsamling af gamle og unge Gæst; men de gode Damer snaddrede saadan i Munden paa hverandre, at det var umuligt at fatte Traaden, dog troer jeg de talte om Poeste. — En ung Hest, der var bestemt til Krigstjenesten, havde leiret sig hos dette interessante Selskab, og kastede brændende Blikke om imellem de unge Gæstlinger; en lille en, med et guult Hoved, der til Nød kunde kaldes rød musset, syntes at have vundet den unge Helts Hjerte. Han gav sig meget af med det Skjønne, vilde være et Slags Rörner, ja kunde endogsaa improvisere. Paa tusinde Opfordringer at glæde Selskabet med et Impromptu lovede han det, dersom den unge Gæstling først vilde fryde dem Alle med lidt Declamation.

Besteden slog hun Dinene ned, og en fin Rødme foer over de blege Kinder; men hendes Fru Moder, en gammel Gaas, nødte det undseelige Barn, der nu declamerede Jeanne d'Arcs Monolog med en saa tragisk naturlig Anstrængelse, at Bandet løb hende ned af Dinene.

Den unge Hest udbrod i entusiastisk Brinsken, sprang frem paa Bagbenene og improviserede med dyb Betydning til den unge Gæstling et Digt:

Roserne og Stjernerne.

Jeg veed to Stjerner saa klare, saa blaae,
Deres Lige jeg aldrig paa Himmelen saae.
Jeg veed to Roser, saa smukke for sandt,
Deres Lige jeg aldrig i Haverne fandt.

Nys faldt fra hine Stjerner en Dug saa hed,
De klare Taarer trillede paa Roserne ned,
Da lued' dobbelt herlig de Rosers Skær,
De Stjerner og de Roser, de bleve mig saa kjær!

Af! kan jeg dem ei eie, af kan jeg dem ei saae,
Hvad er da alle Stjerner paa Himmels Blaa!

Paa Jorden er ei Blomster, som hine Roser to,
De Stjerner og de Roser, de rovet har min Ro!

Han taug og stirrede med Selvtilfredshed omkring sig for at modtage sin Hyldest; alle Gæssene, selv de gamle, sloge undseelig Dinene ned; dog snart grebe de igjen Traaden fat, bedømte Alt med deres smaa Hjerner, bagtalede og vaasede saa godt, som i noget Theeselskab. Det var ret lysteligt at see, hvorledes det qvindelige Personale kroede sig med deres Hals og bildte sig ordenlig ind at være Menneſker, fordi de gik paa to.

„Gid jeg nu havde Cornelius von Lüh's microskopiske Glas!“ tænkte jeg. Enhver erindrer nok fra Hoffmanns Meister Floh, hvorledes at han, efter at have sat det i Diet, kunde see inde i Folk Alt, hvad de tænke. Sædvanlig vare Tanterne det Modsatte af Ordene, og man vilde da ofte blive lidt ubehagelig overrasket; dog gad jeg nok her og i hele mit øvrige Liv eie dette Glas.

„Men jeg har jo St. Peters Briller!“ faldt mig ind; hvem veed, om de ikke kunne have samme herlige Kræfter. Jeg satte hurtig Brillerne paa, stirrede paa Damerne, Hanekyllingerne, ja selv paa det skrydende Uſel, men det var umuligt at opdage mindste Spor af Tanke. Feilen maa ligge i Brillerne, tænkte jeg, thi det er jo umuligt, at et saa stort Selskab ikke skulde tænke det mindste. Jeg grundede, slog Dinene ned imod Jorden . . . men da lærte jeg snart, at mine Briller vare endogsaa bedre end von Lüh's microskopiske Glas. Jeg saae langt tydeligere, end de spanske Zuhari, der, som man veed, kunne see lige ned i Jorden og opdage Liig og skjulte Skatte; jeg saae tværs igjennem Jorden, ja skimtede Bugen af Hvalerne i Sydhavet. Den hele Jord var mig en stor gjennemsigtig Glas-Kugle; underlig flyngede de klare Metal-Marer sig gjennem det uhyre Regeme; Vandet brusede gjennem selvdannede Canaler, og store, glødende Lava-Stømme fløde fra Etna til Hekla og fra dette

gjen til Americas ildsprudende Bjerger. Nu kunde jeg ret see de mange forstjellige Jordlag, der antyde de store Omvæltninger, vor Jord har undergaaet. Skeletter af Mammuths Dyr og sæde Søuhyrer viste sig rundt omkring; men i hvor broget det Hele var, laae det dog klart og gjennemstigtigt for Diet. Jo længere jeg stirrede, des flere Gjenstande opdagede jeg; des tydeligere viste det sig. — Midt inde i Jorden var et stort Flammehav, hvori laae en velbebygget og beboet D. Det var naturligvis Helvede.

Hvilken Opdagelse! nu glemte jeg alle Jordens Gæs, det hele Selskab omkring mig; jeg gik ud af Stalden, for paa det store, flade Amager at kunne spadserere over en større Strækning af Helvede under mig. Rundtom laae Marker og Skove, Floder og Indsøer. Dybt under mig knejsede den store Hovedstad med sit glimrende Slot, og rundtom stode Kirker, i hvilke berømte Jesuiter holdt Prædiken. — O der var saa Meget, der vakte min Forundring, saa jeg tilsidst ikke kunde undre mig mere. Alle Landeveie vare brolagte med Proprietair-Hjerter, og rundt omkring stode Milepæle, for at vise de Reisende den rette Wei; men Milepælene vare afdøde Mennesker, og jeg kunde i Begyndelsen ikke begribe, hvem disse vare, og i hvilken Betydning de vare stillede der, men saa faldt det mig ind, at det var Bundfaldet af Geistligheden — thi enhver Stand har jo Bundfald — der var gjort til Milepæle, da de der, ligesom her, vise Folk den rette Wei, uden selv at gaae den.

Til Venstre laae en mørk Skov, fuld af frygtelige Spøgelse og Plageaander; det var Samvittigheden. Her stode Ruiner af mange berømte Mægtiges Sommerslotte, og om den hele Skov strakte sig en forpestende Mose, der paa det Smagfuldeste var illumineret med Lygtemænd. Nu kunde jeg ellers see, hvor tro Blumauer har skildret Helvede i sin travesterede Æneide. Alt stemmede overeens, ligesom Træerne, hvor Soldaterne zittre

istedetfor Espeløv, og til Eftertrykkerne, der som store Hunde gjøre Sagt paa Forfatterne, for at æde af deres Hjerne.

Der kunde skrives hele Folianter om Flamme-Den. — Jeg vidste ikke ret, hvad jeg først skulde beskue; men da nu Slottet laae mig nærmest under Fødderne, bærede jeg først dette med min Opmærksomhed.

Alle Træerne i Slotshaven stode i fulde Blomster; det var nydelige, sødtduftende Complimenter. Smigrerne stode i gyldenstikkens Kjoler, som store Solsikker, og saae de lavere Blomster over Hovedet. Der var hele lange Bede af Roketter, der straaledede som de skønneste Haarlemmer-Tulipaner.

Hovedtrappen vrimlede af Klienter, der havde gjort nok paa denne Jord til at fortjene fri Entree i Helvede. Jeg gjennevankede med Diet det store Gallerie. Væggene vare beklædte med herlige Malerier og kostbare Tapeter. Ligesom Thrsterne have deres Portraiter afmalede i forskjellige Costumer, saaledes hang ogsaa Ganden her i de forskjellige Skikkelser, han har vilst sig i her paa Jorden; snart som Munk, snart som Feltherre, nu Herremand, nu Fattigforstander o. s. v.

Bed Siden hang hans Oldemoder, malet som Catharina af Medicis, desuden Slangen fra Paradiis, i deilig Pariiser-Ham, samt flere bekjendte Slægtninger og Djæble: Nero, Pizarro, en heel Deel hellige Inquisitores, Philip II. o. s. v.

Der vare ogsaa mange interessante historiske Stykker. Bartholomæus-Natten, sagde man, havde vundet den store Guldmedaille, Engellændernes Anfald paa Kjøbenhavn 1807 var ogsaa ganske fortræffeligt, kun beklagede man, at det var et Miniatur-Stykke.

Jeg opdagede ogsaa Kjøkkenet, der saae meget herflabeligt ud. Ak! hvormange kostelige Stege sadde ikke her paa Spid. Her brasede en tyf Borgemeister i sit eget Fedt; der stegte man en

General som Hare, skjøndt han havde Ordener nok af Guld og Sølv til at bestikke Koffen med; men i Helvede gjælde Metaller ikke meget, de smelte bort i Hænderne, ved den stærke Hede. Der tillavede man nogle orthodoxe Kalve som forloren Skildpadde. — I et andet Hjørne af Kjøkkenet destillerede man Elixiere des Teufels. O hvor det kogte og skummede; den blev vist god! Rekvister manglede der ikke. Jeg kunde gennem Brillerne see den hele Mangfoldighed. Nysselige smaa Talletterier, søde Romaner, Brændeviinsflasker, jesuitiske Prædikener, Modejournaler, Spillekort og utallige andre, smukke Sager kogte i den store Hereskjedel. — Ja, man lavede endogsaa Iis dernede; Formerne bleve stukne ind i Hjernerne paa nogle store Politikere, og strax frøs det til den deiligste Iis. — Jeg bemærkede ellers, at alle Kjøkkenredskaberne vare afdøde Mennesker, af hvilke de fleste, som saadanne, gjorde langt mere Nytte her, end de havde gjort i levende Live. Saaledes blev en gammel Præceptor brugt som Støder til den store Morter, han havde vistnok i levende Live ved sin Gensidighed og fortrædelige Lune knust manget opblomstrende Talent, der var kommet under hans Hænder; han knuste fortræffelig Tølelse og Hjerte, alt imellem hinanden. — Mandfolketunger brugtes som Gasler, Damernes som Knive; det er utroligt, hvor skarpe de vare. — Jeg lagde ogsaa Mærke til nogle gamle Critikere, der bleve tillavede som Fisk; Kjødet, sagde de, var meget sødt, da de i Oververdenen havde givet al deres Galde og de onde Vædsker fra sig. —

Fra Kjøkkenet vendte jeg nu Diet til et stort, hvælvet Sideværelse, der var indrettet til Skole. — De arme Sribenter, som her paa Jorden havde skrevet Rortaler over Folk, som ikke fortjente det, sadde som Disciple, spændte paa smaa Pinebænke og maatte construere og analysere deres egne Værker, og hvergang de kom til en Usandhed, dandsede den gloende Jern-Terle paa de alt mörbankede Rygge.

Hos Holberg viser Tanden sig i en Kjøbmands Skikkelse, med Horn i Panden, men her havde han paataget sig en Skolemesters. Han saae fæl ud. Haarene stode børstede og uregte om det blaarøde Ansigt; Dinene spillede i det Grønne. En kold Gysen foer igjennem mig; jeg stod jo lige over hans Hoved, var nu Glasforken bristet, saa var jeg sthyrtet ned og var bleven spiddet paa hans gloende Horn. Lystig slog han omkring sig med ægte Skjeldsord og haltende Vittigheder. Med eet saae han i Veiret og blev mig vaer, og i samme Nu hævede han sin ene Arm, der forlængede sig, til den naaede Glasbælvningen, hvorpaa jeg stod; jeg syntes at føle ham kildre mig under Fodsaalen; mit Blod bruste i Feberhede, og i Fortvivlelse skreg jeg: „Gud frie mig fra Satans Klør!“ og sthyrtede nu afsted, saa Brillerne nær vare faldne mig af Næsen.

Allerede var jeg kommen et godt Stykke henimod Stranden, da det med eet begyndte under begge mine Been: „knist, knast, knist, knast.“ Nu gaaer da Glasforken, tænkte jeg, gav mig Gud i Vold og vilde dumpe; men jeg stod stille og hørte en ganske ynkelig Stemme sige: „ogsaa dit eget Jeg kan Du let-sindig sondertræde?“

Jeg saae ned til mine Fødder og bemærkede da, at jeg stod midt i nogle gamle Pottekaar, som jeg endnu mere havde sondertraadt.

„Du stirrer paa mig,“ begyndte det igjen, „begriber ikke Dit eget Jeg. Ja det er den ulykkelige Mangel paa et rigtigt Blik ind i de Gamle. Du har ingen Logik; har ikke studeret Philosophernes Værker. Kjender ikke Platons *to ov*, hverken det absolute eller relative. Lystig slager Du Livet igjennem og træder nu paa dit eget Hjerte.“

Nei det var rigtignok lidt mere, end jeg havde drømt om, at et Pottekaar kunde holde saadan en Tale.

„Kjender Du mig da ikke?“ begyndte det igjen, „for tolv

Nar siden vilde Du have ømmet Dig, dersom Nogen havde traadt saaledes paa mig, som Du nu træder. Kjender Du da ikke dit eget Jeg?"

"Mit eget Jeg!" udbød jeg ganske forstræffet og saa ned paa den søndertraadte Potte.

"Veed Du da ikke," begyndte den, "at det menneskelige Legeme uddunster saaledes sine Dele, at om selv Nar er dit Legeme et ganske andet end nu. Disse Uddunstninger danne sig igjen til andre Legemer, der spille en ny Rolle i denne evig foranderlige Verden. Føler Du Intet? Ingen Sympathie? — Jeg var dog engang dit lykkelige lille Barndoms-Jeg, hvis Lykke Du saa tidt har besjunget i rørende Elegier."

"Umueligt! umueligt!" skreg jeg. "Nei Sandhed," svarede den, "en permanent Sandhed. Der kan vel stiges en Deel om den sande Væsenhed, den relative Tilværelse i mig; men hvilket Menneske har begrebet sit eget Jeg? Det Legeme, som Du nu slæber om med, vil maaskee om ti Nar spille en endnu mindre Rolle i Verden, end jeg har spillet. Her ude ligge Kammerherrer, Fruer, Pastorer og andre Personer i ganske forstjellige Skikkelser, medens det indre Jeg nu hopper om inde i Byen i ganske andre Legemer. See blot denne lille Linned-Pjalt her ved venstre Side, den var maaskee for tyve Nar siden et deiligt Pigebarn, der satte Byens mandlige Ungdom Griller nok i Hovedet; nu sidder hun i et gammelt Legeme og sukker efter sit Psyche-Liv, der dog nu ikke er andet end denne usle Pjalt."

Det begyndte at løbe mig rundt i Hovedet; og jeg troer, det vilde have gaaet enhver Anden ligesaadan, naar han hørte sli­ g en Tale af et Potteskaar. Min Beslutning var fattet; i fire raske Spring var jeg denne min Dobbeltgænger af Syne, ihvor ynkkelig han end skreg efter mig.

Kun tyve Skridt til, og jeg vilde være ved Maalet for min Reise. Store Tisstykker vare fastede op af Havet og lyfte

underlig i Natten; Bølgerne nynnede deres gamle Sang, den de alt sang for Aarhundreder siden, og legede med den brune Tang, der maaskee sidste Aar stod grøn og blomstrende i Havmandens Urtegaard. Idet jeg stirrede saaledes frem for mig, opdagede jeg i Nærheden af Søen en lang, sort, mandlig Skikkelse, der sad paa nogle store Kampestenene. Jeg hørte ham halv synge, halv declamere, omtrent som Choret i de Gamles Tragedier; Bølgerne og Vindene vare hans Orkester, og jeg — som det lod til — hans eneste levende Tilhører. — Med langsomme Skridt nærmede jeg mig ham, medens han sang:

„Verden er et Perspektiv, Himlen Foderalet,
Maanen staaer som Rigeul, naar først Sol er dalet.
Aander løbe til og fra, lige gjennem Hullet,
Hele Jorden see de da i Facon af Rullet.
Engang blev jeg meget syg, blev magnetiseret,
Ud af Krop og Foderal Sjælen desferteret,
Kom hiin Side Himlens Blaa, fandt strax Maanens Skive,
Riged' ned, af hvad jeg saae, kan jeg ei beskribe.
Jorden dreiede sig selv, viste alle Kanter,
Var det skrevet, hvad jeg saae, blev det Folianter.
Af hvor Folk var bitte smaa, selv de raske Fyre;
Skjøndt de reiste sig paa Taa, var' de som en Myre.
Dist jeg saae en rigtig Krig mellem tvende Stater,
Mennesker man leged' med, som med Tinsoldater. — —“

„Et glædeligt Nytaar!“ afbrød jeg, thi Manden begyndte at interessere mig. Han saae paa mig, ønskede mig det Samme; men til min store Forundring førte han sin Tale i de samme rimede Vers, hvori jeg først havde hørt ham synge sit Recitativ.

Hvem kunde det være? Ham maatte jeg lære at kjende noget næiere. Jeg sagde ham mit Navn, vilde fortælle ham om min Godvandring, men til min største Overraskelse vidste han Alt paa det Næieste. Paa hans Spørgsmaal, hvad jeg nu videre vilde tage mig for, da jo Reisen var endt, om jeg vilde vende tilbage eller gjøre et Saltomortale ud i Østersøen, tilstod

jeg ham ærlig, at jeg havde den største Lyst til at faae et Sø-Eventyr ind i min Reise. Da smilede han ganske forunderlig og spurgte — altsammen paa Vers — om jeg ikke ligesaa gjerne gad have et Eventyr fra Havets Bund; skjøndt jeg rigtig nok ikke vilde træffe Meget der, som ikke var mig bekjendt her paa Landjorden. Jeg yttrede ham min levende Interesse for at faae Nyheder fra det andet Element; han smilede, bød mig sidde ned, idet han snakkede om, at Posten kom vistnok ikke de første ti Minuter; jeg begreb ikke et Ord; Manden blev mig mere og mere uforklarlig; endelig begyndte han da sit Eventyr, som rigtig nok forekom mig noget af det Forunderligste af Alt, hvad der endnu var mødt mig paa min Amager-Reise. Hvad Resultatet blev, fik jeg siden at vide.

Tolste Capitel.

Dykker-Alokken.

Det var i Aaret — — af! nu kan jeg Aaret ikke huske;
 Men Maanen skinnede ret smukt paa Træer og paa Buske.
 Vor Jord er intet Paradiis; som Praas tidt Lykken lyser;
 Om Sommeren man har for hedt, om Vinteren man fryser.
 At melde i en Elegie, hvor tidt vi her maa græde,
 Det nytter jo til ingen Ting, kan ei en Christen glæde.
 Det var i Aaret, som De veed, jeg ei kan rigtig huske,
 Jeg gik om Aftenen en Tour imellem Krat og Buske.
 Det hele Liv stod klart for mig, men jeg var ei fornøiet,
 Dog mulig var det Nordens Vind, som fik mig Vand i Diet.
 En Tanke gik, en anden kom, og, for mig fort at fatte,
 Tilsidst jeg paa en Kampesteen mig tæt ved Havet satte.
 I Jlden er der lidt for hedt, paa Jord som sagt, man fryser,
 Og stige i en Luft-Ballon — — nei! nei! mit Hjerte gyser;

Dog muligt, at paa Havets Bund, i sikkre Dykker-Klokker,
 Sit Liv man paa Rothurne gaaer, og ei, som her, paa Soffer.
 Saa tænkte jeg, og Reisen blev til næste Dag belavet,
 (I Dykker-Klokker, som man veed, kan vandre gjennem Havet.)
 — Af klart Krystal var Klokken støbt, de Svende frem den trække
 Tilskuere paa Kysten stod', en lang, en broget Række;
 Snart var det Hele bragt i Stand, jeg sad saa luunt derinde,
 Nu gled da Snoren, Tridsen peb, jeg blev saa sær i Sinde, —
 For Diet var det sort, som Nat, og Luften pressed' saare,
 Den trykkede som Hjertets Sorg, der lettes ei ved Taare. —
 Det var, som Stormens Orgel slog — jeg kan det aldrig glemme!
 Som naar i Orken en Orkan med Rordyr blander Stemme.
 — Men snart jeg blev til Tingen vant, og dette saae jeg gjerne;
 Høit over mig var ravne-sort, det bruste i det Fjerne.
 Der Solen stod saa rød og stor, men ei med mindste Straale,
 Saa at man uden sværtet Glas „ihr Hoheit“ kunde taale.
 Mig syntes Stjerne-Himlen hist i sin Studenterkjole
 Lig Asken af et brændt Papiir, hvor Smaa-Børn gaae af Skole.
 — Rundt om mig klarede det op, jeg hørte Fiske bande,
 Hver Gang de paa min Klokke løb og stødte deres Pande.
 Men Skjæbnen, af! det slemme Skarn, misundte mig min Glæde,
 Og som en Sværd-Fist var hun nu ved Klokkens Snor tilstede,
 Og hurtigt gif det „klip! klip! klip!“ rast skar hun Snoren over;
 Der sad jeg da i Klokken net, dybt under Havets Bover.
 Først blev jeg hed, saa blev jeg kold, saa lidt af begge Dele,
 Jeg trosted mig: „Du kan kun døe, see det er her det Hele.“
 Men Klokken sank dog ei endnu, den drev paa Havets Strømme,
 Jeg lukkede mit Die til, og lod saa Klokken svømme.
 Den foer, ret som med Extra-Post, vist sine tyve Mile,
 „Und immer weiter, hop! hop! hop!“ foruden Rast og Hvile.
 Een Time gif, der gif vel tre, men Døden kom dog ikke,
 Saa blev jeg af den Bente kjed, og aabned' mine Blikke.
 Af Herreje! af Herreje! hvad saae jeg dog paa Bunden!
 Den første halve Time jeg som slagen var paa Munden. —
 Dybt under mig var Bjerg og Dal med Skove samt med Byer,
 Jeg Damer saae spadserere der med store Paraplyer. —
 Hist laae en Skov, halv rød, halv hvid, af deilige Coraller,
 Som Frugter hang paa Grenene purpurne Muslingsfaller.

Smaa-Viger gif paa Gaderne med Shawler superfine,
 Da randt i Tanterne mig strax A g n e t e med U n d i n e.
 Hist stod en Mængde lærde Folk, som saae paa mig med Rikkert,
 Et Lust-Syn eller en Comet jeg forekom dem sikkert;
 Og nu med eet de springe op i Veiret mod min Klokke,
 Dog rundt omkring mig saae jeg kun en Mængde Fisk sig flokke.
 Man sprang, man kom, men Fisk det var, Makreler, Torst og Flynnder;
 Tilslidst jeg Tingene begreb, som her jeg nu forkynder.
 Naar Fisken rører Havsens Bund, den gaaer, som vi, paa trende,
 Men stiger den syv Favne op, den bli'er en Fisk behænde.
 Da sligt jeg saae, blev jeg saa sær, jeg horte Hjertet banke,
 Og i mit Hoved kom, maaskee, den lidt bizarre Tanke,
 Om ligerviis ei Mennesket, som hist paa Jord spadserer,
 Naar han i Himlen trækkes op, som Flynnder debuterer.
 Thi naar vi see paa Tingen ret, vi ere Fisk i Grunden,
 Den hele Luft er som et Hav, og Jorden er jo Bunden.
 Med eet min Klokke nedad foer, den blev for tung for Bandet.
 Og som M ü n c h h a u s e n s Hest den hang paa Klokkespiret strandet.
 Derneede holdte Bandet op, det hvilede paa Buer,
 Bandpiller bar det hele Hav — (Det Syn endnu jeg skuer.)
 Den Bægter trak mig ved mit Been, saa jeg gled ud af Klokken,
 I Taarnet løb nu Alle op, og jeg stod midt for Flokken.
 Man folte paa mig, undred' sig, men snarlig man opdager,
 Jeg var et ægte Menneske; slemt stod' nu mine Sager. —
 De raadslog', af! tilslidst paa Fransk udbød et mandligt Væsen,
 (Tilgiv at jeg for Rimets Skyld ham maa berøve Næsen.)
 „Du er den første, som til os vi levende saae vandre,
 Nu kan Du see, at Torst og Sild er meer end Du og andre.
 Frygt ei, at vi vil æde Dig, nei Ingen her det lyst; —
 Først naar vi gaae fra Dybet op og søge Landets Kyster,
 Os smitter Ederis glubste Sind, vi æde da vor Næste,
 Som forðum Ederis Adelsmænd og de catholske Præste.
 Doe maa og skal Du, det er vist, selv om Du Guld kan græde,
 Thi ret paa canibalsk Maneer hist oppe I os æde.
 Ha! Hævn er sød. — Vi har en Flod, som bruser frem med Torden,
 Den kaldes L e t h e her til Lands og kommer ned fra Jorden.
 Der skal Du ned, hver Draabe der har Himmelen forbandet,
 Lidt har den næsten druknet os, som dog er vant til Bandet!“ —

Han taug. — og nu led der et Brøl, saadan à la Spontini!
 En Hvirvel fuld af dyb Effect, som Skadens af Rossini.
 Soldaterne fra Bagten kom, her stod jeg som en Synder,
 Min Dommer sagde mig Farvel og gif — (det var en Flynder). —
 — Nu blev jeg ud af Byen ført, fulgt af en talrig Skare;
 Een pøb, een skreg, de Gamle græd og bad: „Gud os bevare!“
 Snart var jeg ved det store Maal, man bandt mig Been og Hænder,
 Jeg blev saa kold, en Tappenstreg slog alle mine Tænder.
 Men det var kun et Dieblif, snart kom min Ro tilbage,
 En herlig Hvile ventede paa mange, tunge Dage.
 Bort Liv er kun en Morgendrom, hvori vi tidt maae græde;
 Er Natten endt, vi vaagne skal til Livets bedre Glæde.
 Paa Jorden savner Ingen mig, jeg stod jo der saa ene,
 Bruus derfor, Elv, Din vilde Strøm hen over mine Vene.
 Jeg saae, hvor Floden rullede fra Klippens dybe Hule;
 Med broget Skjær de Bølger steg', de hvide var' og gule.
 Dog længe stod jeg ei paa Land, barst tog man mig i Frakken,
 Og hovedfulds i Floden ned jeg styrte fra Bassen.
 Igjennem Vandet vidste jeg bestemt, jeg maatte fare,
 Dog følte jeg til intet Band — (at sige, af det klare).
 Paa Bunden laae jeg taus en Stund, slukt var ei Livets Kjerte,
 Jeg laae i deiligt blødt Papiir og lugted' Trykker-Sværte.
 Ved alle Recensenter! ja ved alle hæse Krager!
 Den hele Flod, det saae jeg nu, bestod af trykte Sager.
 Leiligheds-Bers i alle Sprog, Tragedier, og Romaner,
 Lovtaler, Krøniker med meer! fort, lidt for alle Gæner. —
 Paa Flodens Bund jeg mærkede til nogle skarpe Kanter,
 Og fandt da, at her brolagt var med lærde Folianter.
 Boghandlere — at sige Skrog — som Fiske flød i Vandet,
 Og søsyg blev jeg, som jeg ret befiged' Eet og Andet. —
 Een Time gif — man trak mig op; jeg kan det ei beskrive,
 Hvor alle nu som Stene stod', fordi jeg var i Live.
 „Et Underværk! en hellig Mand!“ saa raabte alle Munde,
 Man faldt paa Knæ; — jeg bukkede, saa godt jeg Staffel kunde;
 Thi Gud og Haand jo bundne var', men snart min Lænke springer,
 Og som en Helt i høi Triumph man mig til Byen bringer.
 Man snakkede nu ud og ind, som jo Enhver kan vide,
 Til sidst to Dommere kom frem, saa livlige, saa blide.

„En mægtig Haand beffjærmer Dig,” saa talede de begge,
 „Sligt alt vi anede den Gang, vi saa Dig i din Sneffe;
 Men nu vi see det tydelig, hver Mand vil om det rime,
 At i det ægte Vand Du var lyslevende en Time!
 Bliv her hos os, ifald Du vil, hvis ei, vi paa vor Sneffe,
 Naar Du det onsker, bringe Dig til dine Brødres Række!”
 Glad blev jeg, som en Candidat der venter Non, den Staffel!
 Men faaer et Præ, o søde Fryd! — Alt var som et Mirakel.
 Jeg loved’ ham at blive der som Gæst i nogle Dage,
 Men siden vilde rigtignok jeg allerhelst tilbage. —
 Man viste mig den hele Stad, dens Kirker og dens Slotte,
 Musæet havde mange Ting, som kunde Diet gotte.
 Længs Væggen stod opstillet smukt, i militairist Orden,
 Hver druknet Pige eller Mand, som forudm gif paa Jorden.
 Her laf Trygveson jeg saa, der Sappho med sin Lyre.
 De vare stopped’ ud med Tang og holdtes meget dyre.
 Theatret vel var uden Tag, dog sad man luunt derinde,
 Træk, Regn og Slud alene kom ved visse Norden-Vinde.
 Korsridderne man spillede (det overalt behager),
 Til Efterspil: Kong Salomon og Sorgen Hattemager.
 Jeg i Parkettet Damer saa fra alle Nabo-Byer,
 Som har’ paa Hovedet for Regn uhyre Paraplyer.
 Smaa-Herrer recenserede, raff løb de bitte Tunger,
 Men gjennem Klæderne jeg saa, de vare Torske-Unger.
 Til Aften-Thee et cetera jeg indbudt blev med Ære,
 Her saa jeg Byens Skjønne ret og kunde meget lære;
 En talte kun om Pynt og Stads, selv var hun ganske broget,
 To Andre kun om lærd Dispyt, der klang som Sanscrit-Sproget;
 En brugte mange franske Ord og trak dertil paa Næsen,
 Undskyldes kan det, thi hun var nys sluppen fra Françaisen;
 En med sin Tungs Ragesniv barbeerte Folt i Raffen,
 En Anden maalte Mandens Værd, som Klædet var i Frakken.
 — Solv-Lamper hang paa hver en Green i Havets Buegange,
 For Fugle hang Snuusdaaser der og spilled’ smukke Sange. —
 Jeg gjennem Havet Maanen saa, ei bleg, nei grøn som Sivet;
 Da kom en Mø, det var en Al, saa slutter jeg fra Livet;
 Hun havde ret studeert Petrarc og sukkede Sonetter,
 Rundt om os blev det mere lyst ved Dinenes Raketter.

„Gaa ei tilbage,” sagde hun, „bliv her, tom Elskovs Bæger,
 Hist ændses ei dit lille h med sine tvende Streger.*)
 Her hvad jeg spaaer: gaaer Du derop og vover Vers at lave,
 Da venter Dig kun Skjænd og Stød, tilsidst en sulten Mave;
 En Plage-Mand vil følge Dig og nøde til at skrive,
 Men tro Du mig, din Digter-Krands vil kun af Tidsler blive.
 Vær min! sig, Du er Røgehue, som Sand tragoediseerte,
 Hvad eller skriv Fortællinger af Claren excerpeerte; —
 Jeg Lafontainist elsker Dig —! Farvel! jeg gaaer at græde.” —
 Nei, tænkte jeg, nu maa Du op, hun skræmmede din Glæde!
 Vel har jeg ingen Frænder hist, og let jeg kan forsage,
 Dog Himlen staaer med Stjerner smaa, som før i bedre Dage.
 Lad Verden smile fornemt kun ad Barnets gyldne Dromme,
 For Socrates sin Himmel vandt, han maatte Giften tomme.
 Men planter jeg kun Tidsler hist, Gud veed, det gjør' saa Mange,
 Vær ogsaa Tidsler frandsk mig for mine flette Sange.
 Farvel Du Hav! — Hist for en Stund dog glattes Sorgens Rune
 Ved Idas barnlig fromme Sind, ved Jettes Bid og Lune.
 Tilbagereisen blev bestemt ved aarle Morgenrøde,
 Skjult laae det dog i Skjæbnens Bog, hvad end mig kunde møde.
 Det hele ædle Publicum sig spændte for min Klokke,
 Madammer, Fruer, Frøkener, ja hele Jomfru-Flokke,
 Og Cavalerer, ja min Tro! en deilig, broget Brimmel.
 Igjennem een af Villerne man steg til Havets Himmel.
 Aborren var min Adjutant, den er lidt frum i Ryggen,
 I Nytt han var fra Top til Taa, kun slidt var Hatte-Skyggen.
 Synn Favne var tilbagelagt, thi hurtig frem vi fore,
 (Tillad jeg bruger her en Stump af Bùrgers „Leonore“):
 „Ha sieh! ha sieh! im Augenblick, hu hu! ein gräßlich Wunder!“
 Al Fiske-Pynten, „Stück für Stück, fiel ab wie mürber Zunder.“
 Rødspætter, Flynder, Sild og Lørst, samt Hornfisk og Makreler
 Nu skyde Klokken frem i Hast, dem ædel Drift besjæler.
 Jeg kom i Land, bød dem Farvel, min Taare randt paa Kinden,
 Da beed en Aal mig i mit Been — (det var vist Elskerinden).
 Her staaer jeg da. Den kolde Vind mig skarpt om Dret blæser.
 (Jeg haaber, Ingen spiser Fisk, som dette Carmen læser.) —

*) Den gode Mand betegnede sit Navn i den flyvende Post ved: h — —

Trettede Capitel.

Dødens store Extra-Post kjører over Amager. Læseren gjør Bekjendtskab med enkelte af Passagererne. — Vandmanden. — Ende paa Reisen.

Saa snart den poetiske Herre havde endt sit Eventyr, gjorde han en comist Bøining for mig; jeg takkede for den Fornøjelse, han havde forundt mig, bad tillige at han dog vilde sige mig sit Navn og sin Forretning, for at jeg kunde vide, om han var et virkeligt Menneske, eller blot en poetisk Reflexion. Han vilde begynde at tale, da klang der et Posthorn i Nærheden; med et Glædesudbrud sprang han op og mere fløi end løb henimod det forunderlige Kjøretøi, der nærmede sig. — Ser Beenrade af firbenede Heste, der sprudede klare Ild-Funker, trak en uhyre Postvogn med vistnok nogle tusinde Passagerer. — Det var alle de Mennesker, der i denne Nat havde forladt dette Liv. Der vare Folk fra alle Verdens Hjørner, Grønlændere og Pariserinder, Italienerne og Kamschadaler imellem hverandre. Paa Forsædet sad den lange, magre Død som Postillon og grinede fælt med sin brede Mund i Maanestinnet. — Over Skulderen hang et stort Jægerhorn, som han af og til stødte i, og om den nøgne Dødningspande flagrede en hvid, alenlang Nathue, hvori han havde stukket en dunkelgrøn Cypressgreen som Seierstegn. Med eet holdt han stille. Hvilken Surren og Murren var der ikke, alle Passagererne snakkede i Munden paa hverandre, og hver i sit Tungemaal, men alle paa Vers, kun med et forskjelligt Versemaal efter deres særegne Character. Jeg begyndte at faae en Anelse. Jo den var ganske rigtig; min poetiske Person gav mig et Nif, hoppede ind i Vognen til nogle nysfælgelige Pigebørn, Skade at de vare saa blege, og snart mærkede jeg da, at Personen var druknet paa Søen denne Nat og havde derfor, som et fredeligt Spøgelse, sat sig ved Strandbredden, til den store Extra-

Post kom, for at han med denne kunde komme over Grændsen. At de Alle taledes Vers, begreb jeg snart, det var det første Skridt til aandelig Fuldkommenhed. Idet jeg saae paa dem, kom der to qvindelige Spøgelser løbende alt hvad de kunde efter Bognen. De havde sværmet formeget denne Nat, forglemte Tiden og vare nu bange for ikke at slippe hjem til Hanegal. Meget veemodig bade de om at kjøre med som blinde Passagerer, og Døden tillod dem at hænge bag paa. Derpaa vendte han sig til mig og bad mig være saa god at skynde mig lidt, for han havde ikke Tid at vente.

„Om Forladelse!“ afbrød jeg ham ganske forstrækket og sprang et Par Skridt tilbage, „jeg skal ikke endnu have den Fornøielse at kjøre med.“

„Naa! naa! bliv kun ikke bange!“ sagde han og forsøgte paa at sætte et mildt Ansigt op, men det flødte ham slet ikke. „Nu mærker jeg først, hvem De er. Stakkels Knøs,“ vedblev han efter en lille Pause, „det gjør mig ondt for Dem! tro, jeg seer længere med mine tomme Dienhuler, end De med begge Deres levende Dine; kom kun herop i Bognen, det skal ikke fortryde Dem.“

„Af nei — — min Reise er ikke færdig!“ svarede jeg og gjorde atter et dybt Bux for Døden.

„Stakkels Menneskebarn!“ svarede han; „hvad Glæde venter Du Dig den korte Tid, Du endnu seiler paa Strømmen? Uhrets hurtige „dif, dif“, det er ogsaa Livets; det er Tidens store Mølle, der ved ethvert „knif, knif“ knuser et Menneske-Hjerte. Nu eller siden, hvad gjør det,

Truditur dies die

Novæ pergunt interire Lunæ. *)

Alt er det Samme; jeg vil kun gjøre din Plage kortere. See

*) Horats.

endnu engang med dine Himmel-Briller ud over Jorden, maaskee kan Du endnu faae andre Lanter."

Uvilkaarlig stirrede jeg fremad gennem St. Peters Briller. Det var forunderligt, hvor min Synsfreds udvidede sig. Jeg saae ud over næsten en halv Verden, og det forekom mig, som stirrede jeg kun ind i Blankensteiners Boutik med al sin Nürnberger = Stads, hvor alle Marionetter og Gliedermänner ved en skjult Traad vare satte i en bestandig Bevægelse. Hver lar = mede paa sin Maneer; den Ene, som den Anden. Hist stod en Helgen med en deilig Papiirs = Glorie, her vare silkeflædte Pariser = Damer med fine Pap = Hoveder. I en stiv, beskaaren Allee omfavnede to Personer hinanden; jeg tænkte paa Chodowiecki's Tegning, og vidste da nok, at det var Vensteb. Sorgens sorte Sphæler fløi saavel under den Riges maledes Løfter, som under Armodens røgede Bjælker, og paa det lille Skridt mellem Bugge og Grav knuste Broderen det bankende Broder = hjerte. Lyftig gik Tidens store Mølle, „knæk, knæk," og styrtede alle Pyramider og stolte Babeltaarne.

„Nu, Barn!" begyndte Døden igjen, „har Du betænkt Dig? Rast nu et lille Øie ind i Vognen, Du faaer broget Reiseselskab; see Dig kun omkring, men vær hurtig; naar Hanen galer, gaaer det fort i susende Galop."

„Kjør bare ikke, medens jeg staaer paa Vognen," bad jeg, der kunde jo let spilles mig et slemt Puds. Det var dog noget voveligt at flattere op, men hvad gjør ikke, som før er sagt, en Forfatter for sin Læser. Jeg vovede et Forsøg, besteg Vognen og traadte ind i en heel lille Verden.

Lyftige Børneslynger, Unglinger og Piger, Oldinger og gamle Matroner, hentede fra alle Riger og Lande, omgave mig. Hver taledes, som sagt, i sit Versemaal; Heltene havde valgt Hexametret, den simple Pøbel brugte den femfodede Jambe. De lyftige Passagerer jubledes i raske Dithramber og de gamle, stive

Damer talede Fransk paa velklingende Alexandriner. Nærmest ved mig sad der en tysk, fed Mand, overalt behængt med Spiseseidler; jeg antog ham for en Restaurateur; men da jeg nærmere betragtede Personen, mærkede jeg, at det var en tydsk Boghandler, der trancherede og forfortede Forfatteres Værker, for med Godt-fjæbs-Udgaver at spække sin Pung. Neppe havde jeg hilset Manden, før han opvartede mig med en af sine poetiske Spiseseidler, der lød omtrent saaledes:

En Suppe, kogt paa de homerske Helte,
(Hver Bolle er en Knøs med Sværd ved Belte).

Et Sørgespil, halv stegt og halv i Blod,
Fortællinger af Spieß, som Peberrod.

Et Stykke Flest af Hamlet, kogt med Urter,
Og som Desert, det sidste Suk af Werther.

Lidt Blomster-Ryn, Nordlys og Sphære-Klang;

Weg, Reiseres Høne gav, da Blasen sprang.

Vand faaer man frit, det bedste som man haver

I Glyve-Blade og i Nytaars-Gaver.

Fransk Suppe kogt paa en pindarsk Pæan;

Lidt Pærevælling af en ny Roman.

Den hjerte Leonore og Leander,

En Koldstaal, god mod Elskovs Salamander.

Boeuf af en Recensent med pebret Kraft,

Lidt Pressesylt af Falstaf og af Sast.

Et Hexameter gjort i Carbonade;

Tre Aphorismer stødt til Marmolade,

Et Hjerte-Suk i Vers, som ei forstaaes,

Raviteten, stegt som Mortensgaas.

Den lille Peder, Natas, Galgemanden,

Id est: en tydsk Ragout paa selve Fanden,

Agnete og Undine, Fiskefad.

Et Sørgespil, kogt paa en Helterad.

To Sølvvinger friske, himmelsøde,

Kogt' hen i Roser og i Morgenrøde.

En qvind'lig Recensent, udstoppet som en And.

En Røver, syltet for en Dame-Land.

En Kage fød, der smelte vil i Munden,
 Af Lafontaine lavet og opfunden.
 En Smertens Pii med Sødte — Vers af Petrarc,
 Tre Glaffer Aand af Schillers Jeanne d'Arc. — —

Spisefedlen blev mig lidt for lang, jeg vendte mig derfor til den anden Side; her sad en gammel Lærd og betragtede en Loppe i Microskop. Saasnart han blev mig vaer, begyndte han strax en meget ziirlig, latinff Tale i afflepiadeiske Vers, hvis Indhold jeg her vil meddele i danff Prosa.

„Betragte vi disse smaa, ustyldige Skabninger,“ begyndte han, „kunne vi ikke andet end misunde og tillige beklage dem. De vise os, at de bestidde Aand og Smag, idet de helst dvæle hos det smukke Kjon. Men hvad vinde de ved deres Vedholdenhed og Kjærlighed? Kun Forsølgelse og Død. Det har tidt undret mig, at ingen sentimental Digter har i elegiske Udbrud ønsket sig i en af disse smaa, ustyldige Skabningers Sted, for saaledes at finde Døden for den Skjønnes Haand. Kun fort er deres Blomster-Liv! de komme ikke til nogen synderlig Udvikling; de fødes, forfølges og myrdes. Skulde dette vel være deres hele Bestemmelse? Nei! flere Philosopher antage jo, at Dyrene ere udødelige, og de maae ogsaa være det. Skulde disse ustyldige Smaa alene være skabte til Had og Forsølgelse? Dette Spørgsmaal har jeg i levende Live ofte været tilfjnds at ville besvare; men da jeg ikke havde Leilighed til at studere Hegel og de nyere Philosopher saa nøie, at jeg kunde skrive denne lærde Afhandling med al den Utydelighed og Spidsfindighed, som det sig hør og bør, udsatte jeg det altid; nu vil jeg med egne Dine kunne see det store Experiment, som kan sætte Griller nok i Hovedet; thi tænke vi os den store Masse, der har existeret fra Evas Tid, kunne vi ikke andet end beklage de arme qvindelige Engle i Evigheden; thi rimeligt er det jo, at de ogsaa der holde sig til det smukke Kjon, men maaskee, som jeg troer, gjøre de

et saa stort Spring i aandelig Cultur, at de spille et Slags Cicisbeo, fæste de brune Kjoler og iføre sig røde, for saaledes med denne levende Farve des mere at stifte de feminine Engle i Dinene og gjøre deres Lykke!"

Jeg saae paa Manden og hans hele Omgivning, og mærkede da nok, som alt Tommeliden fra Sirius sagde mig, at man ikke ved Døden strax gjør noget Saltomortale i aandelig Fuldkommenhed. De menneskelige Maragtigheder, Feil og Ufuldkommenheder ville endnu en Tid hænge ved det aandelige Jeg, naar det alt svæver over de første Egne hiin Side Graven.

En rank, qvindelig Skikkelse, i hvis Ansigt lyste den inderligste Omhed og Kjærlighed, tiltrak sig min Opmærksomhed; det var en Moder, som denne Nat var død af en epidemisk Sygdom; kun nogle faa Skridt fra hende sad hendes kjære lille Dreng, der nogle Timer senere var fulgt efter. Rængselfuld strakte hun Armene efter ham; endnu tonedes Barnets fromme Trøst ved hendes Dødsleie, da han med Livsflamme i Hjerte og Nie trykkede sin Moders Haand i den fattige Hytte.

Græd ei Moder, ellers døer Du jo,
Lægges ned i Jorden, som min Fader,
Gaae dog ikke fra mig begge to;
Jeg døer med, naar Du mig reent forlader.
Hele Verden er jo dog saa smuk,
Og her er saa mange, mange Glæder.
Hvis vor Herre hører dine Suf,
Kan han blive vred, fordi Du græder.

See paa Ruden fryse Blomster smaa!
Træer og Soldater kan jeg kjende.
Vil Du bare her ved Døren staae,
Skal Du see, hvor deilig det kan brænde,
Ildpalladser staae i Tørvens Glød,
Ridderborge, Skyer, smukke Sole.
Moder kom og sæt Dig paa mit Skjød,
Skal Du see de smaa Born gaae af Skole.

Jeg vil tage Bedstefaders Stof;
 Hopp min Hest! — D den er slem at ave.
 Smeld, min Vidst! See saa! nu gaaer den nok.
 Jeg vil ride over Bjerg og Have!
 Kommer snart igjen med Sølv og Guld,
 Moder, tænk Dig vores store Lykke.
 Hver en Fattig skal faae Posen fuld,
 Og Ma d s Lund vil dandse paa sin Krykke.

Men Du græder, — jeg vil blive her!
 See dog ud, hvor Stjernerne sig tænde.
 Evig Juul der vist i Himlen er,
 Derfor skal de mange Lys nu brænde.
 D de søde Englebørn dog hist!
 — Thi hos dem er der jo ingen slemme? —
 Smukke Julegaver faae de vist,
 Troer Du, at vor Herre os vil glemme?

Saaledes trøstede den Lille, til ogsaa hans Stjernefud lyfte paa den natlige Himmel.

Lykkelige Barneverden med dine glade Drømme, da Himlen hvælver sig over os, som det store, evige Juletræ med alle sine glimrende Lys, dem den gode Gud tændte for Fattige og Rige i sin store Børneskole. Men vi blive ældre, vi blive fornuftigere, da er det ikke Himlens glimrende Julelys; nei, uhyre Kloder med — sandsynligviis — Smerte og Taare, Glendighed og Daarskab, som paa denne Jordklode.

Nærvæd mig sad der et hæsligt, guulbrunt Spøgelse, det var en gammel Gnier, som Døden for en Times Tid siden havde slæbt bort fra Pengekisten; ogsaa han stirrede op mod den deilige Himmel og strakte de lange Knokkelfingre i Beiret efter de mange Sølv- og Guld-Skillinge, Stjernerne syntes ham. Hu! hvor mindede de ham ikke om hans kjære Mammon; han havde piint sin Sjæl og sit Legeme, for at erhverve det, og nu var han evig skilt ved det, langt fra det, som fra Guds Himmel med alle de funklende Stjerner.

„Par diable!“ sfreg en gammel Mandaling, det var en tydsk Greve, hvis Godser laae i Maanen; „par diable! at lade mig fjøre med den store Diligence mellem al anden vulgaire, hé bien Monsieur! lad dog les nobles stbde sammen. Par mon honneur! je marche à pied.“

„Seg skal nok placere Dig,“ svarede Døden og tog le noble i Nakken, satte ham bag paa Bognen mellem de to qvindelige Spøgelse, som han overdrog den Forretning at holde ham i Alve, dersom han gjorde sig for meget ud til Beens.

Bed denne Leilighed bemærkede jeg paa et af de bageste Sæder en ung Mand, der havde mistet Livet under Jesuiternes Kløer; begeistret stirrede han op mod Himmelen og sang i den stjerneklare Nat:

Til Godheds Priis med barnlig Lyst
Min glade Aand skal sjunge,
Dog tolke Tanken i mit Bryst
Kan ingen jordisk Tunge.
Trods hver en Jesuit, som dog
Kun gør din Godhed mindre,
Seg læste i Naturens Bog
Dg i mit eget Indre,
At Du er viis, som Du er stor.
Derfor, o Sjæl! med Engle-Chor
Guds Godheds Priis Du sjunge.

Nei, Gud har intet Helved skabt,
Hvor Sjælen evig brænder,
I Døden er jeg ei fortabt,
Seg er i dine Hænder.

Selv strængest Dommer kunde her
Til evig Dval ei domme,
Dg Herrens Godhed større er,
End selv min Aand tør drømme.
Seg selv mig skaber i mit Bryst
Den vilde Dval, den høie Lyst,
Mit Helved og min Himmel.

Nei, Du er ingen Hævners Gud,
 Som ei til Naade kjender,
 Som sletter os af Livet ud
 Og ned i Dybet sender.
 Fra Intet steg' vi ved hans Bud,
 Til navnløs, varig Glæde,
 Vi er' udødelig' som Gud,
 Hos Engle er vort Sæde.
 Ja, han er viis som han er stor,
 Thi syng, o Sjæl! med Engle-Chor,
 Halleluja! vor Fader!

„Nu! har De ikke snart betænkt Dem?“ spurgte Døden mig,
 „hvad tøver De efter? Tro mig, der vorer hverken Guld eller
 grønne Skove for Dem i denne Verden. De har et stort Gods-
 modigheds-Organ, og det er en Skive, hvorpaa Verden affkyder
 sine Pile, uden at bryde sig om, at de mulig saare Hjertet.
 Tidt vil De blive misfjendt; man vil — dersom De gaaer frem
 paa Forfatter-Beien — lægge en Betydning i Deres Ord, De
 aldrig drømte om. Snart vil De dog, som en sygelig Skrant-
 ning, længes efter den store Extra-Post, for at rulle bort fra
 en Verden, hvor man kunde leve saa herlig, men hvor den Gne
 piner og plager den Anden. Følg mig! Deres bedste Drømme
 ville dog gaae i Skuddermudder, det er et Babeltaarn, der styrter
 og knuser Deres eget Hjerte.“ Jeg blev ganske melancholisk stemt.

„Nu, hvorlænge vil De betænke Dem?“ spurgte Døden;
 „meget længe har jeg ikke Lyst at vente.“

Jeg grundede, det var jo ogsaa et meget vigtigt Skridt;
 da gik Hanen i det samme, og hui, hei! brusede Døden bort
 med alle sine Passagerer.

Tiden maa nu lære mig, om det var til mit Held eller
 min Plage jeg betænkte mig saalænge.

Jeg stod tæt ved Strandbredden; nu var jo min Almager-
 Reise forbi, og aldrig havde jeg følt en mere levende Lyst til at

reise, da opdagede jeg en Baad i Nærheden. „Hvad om jeg satte mig i den,“ tænkte jeg, „og gjorde en Reise over til Salt-
holm, det kunde jo være ganske interessant at ende med et Sø-
Eventyr.“ Med samme Følelser, som Crayon forlod America
og seilede over Verdenshavet, med samme Følelser vilde jeg ogsaa
forlade Amager og seile over til det anachoretiske Saltholm.
Endnu engang, kastede jeg et Blik tilbage over Kjøbenhavn! hele
Luften var formørket, det saae ud, som det skylregnede, men da
jeg, gjennem St. Peder's Briller nærmere betragtede det, mærkede
jeg, at det var bare Nytaars-Dnsker; da tænkte jeg paa mig
selv, som vist ikke fik mange af disse, og for ikke at være Steds-
barn kom jeg med:

Nytaarsdønsker til mig selv for hele Livet.

O gid — (ja jeg ta'er Munden fuld,
Man faaer jo lige meget!) —
Jeg snart maa faae tolv Tønder Guld,
Men Guld, som er mit eget.

En Kjælder, altid fyldt med Viin,
Hvor meget jeg end drikker,
Befrielse fra al Latin
Og tørre Grammatiker.

En deilig Brud, ja hille den!
Det er det bedste Stykke!
Thi af! doe hen som Pebersvend,
Nei fy for en Ulykke!

Ni ægte Venner! — nei kun tre,
Ni kan der aldrig være!
En Fremtid uden Bof og Bee,
En Digterfrands med Uere.

En god Forstaaelse med Gud
Og alle Recensenter;
Og naar tilsidst mit Lys gaaer ud,
Man mig til Himlen henter.

Rask sprang jeg nu i Baaden, saae i Manden allerede Underdiner og andre Madamer, stødte fra Land; men i samme Øieblik fik baade jeg og Baaden saadant et Puf, at jeg nær havde vendt Benene i Veiret. Forstræffet saae jeg omkring mig; da stod der en ghyselig Røsmers Havmand i Vand indtil midt paa Livet og havde flaaet en Klo i Baaden; Manden saae ghyselig ud; hele Hovedet var, istedetfor med Haar, besat med Penneposer der strittede ganske forstrækkeligt, og istedetfor Skæl var hans lange Hale smykket med en uhyre Mængde Rygge af Bøger, hvorpaa man kunde læse disses Titel.

„De har,“ udbrød Manden, „kaldet Deres Bog: Fodreise til Østpynten af Amager, og nu vover De at gaae længer!“

Det foer mig iiskoldt ned af Ryggen, thi nu mærkede jeg at Vandmanden var ingen anden end en Recensent.

„Deres hele Reise,“ vedblev Manden, „er et Chaos af forvirrede Ideer, opfugte Reminiscenser og i det Høieste et mislykket Eventyr; var det endda en mislykket Roman, men et Eventyr er en Chimære, som ikke eksisterer i Livet.“

„Og mig forekommer det dog,“ svarede jeg, i det jeg traf mit Modorgan ved Haaret, for at saae det større, „at det menneskelige Liv, Manden som lever og virker i os, er det saare meget beslægtet; kunde vor Sjæl med alle sine Følelser og Ideer levende afpræge sig paa Papiret, da vilde man saae det underligste Eventyr, der endnu var læst. Fryd og Smerte, Fornuft og Bildfarelse danne de store Capitler, og gjennem det hele gaaer der, som i Eventyret, en uudgrundelig Traad. Her sniger just den værste Don Juan sig om og myrder Ufskyldigheden; her bygger Phantasten sine stolte Babeltaarne, hvorfra Tanken, som en vinget Cherub, svinger sig op i det Uendelige.“

„O snik snak!“ sagde Manden. „Der er ingen Ting ved Dem eller Deres Bog; der bliver aldrig Noget af Dem; troer De, at jeg skulde være den Sidste, der opmuntrede, dersom jeg

mærkede mindste Spor af Digteraand? — Nei, gaa De heller hen og lær at sye Skoe, eller snit Svovlstikker, saa gjør De dog Noget. — Jeg er ikke den Første, der siger Dem disse Sandheds Ord; Deres gamle Skolemadamme, en fleersidig, upar-tist Kone, har endnu tydeligere sagt Dem det, da hun hver Dag fortvivlede over Deres mageløse Stupiditet; „nei der bliver aldrig noget af ham!“ — — — men jeg er selv ikke flog, at jeg vil spille Tiden med saadan Tale, men med det Første skal De paa Tryk høre fra mig; — naar De seer en ufor-skammet Recension, saa kan De vide, den er fra mig.“

„O Gud hjælp mig! det er bestemt min lærde Amagerkone, der har forklædt sig,“ sukkede jeg. „Men Kjære! viis dog Skaansel mod en ung begyndende Forfatter! Siig mig Feilene! giv mig Grunde . . .;“

„Grunde!“ svarede han, „naar har De hørt, at Folk af min Race give Grunde! Gaa i Land, snart skal De høre fra mig.“

I samme Dieblis slog han mig med sin Stok lige over Næsen, saa St. Peders Briller fløi over Bord og forsvandt i Bølgerne, og med dem var ogsaa Vandmanden borte; men jeg stod flau og ene ved den nøgne Strandbred, og følte mig intet mindre end skicket til at skrive et smukt Slutnings Capitel.

Hvad er nu her at gjøre? — jeg veed kun een Udvei; Vandmanden lovede mig en Recension, maaskee Læseren vil kjøbe denne, naar den kommer ud, og lade den gaae som Slutnings Capitel; skulde Manden betænke sig, og ingen Andre finde det Umagen værd at sige Godt eller Ondt om min Bog, saa skulder jeg dem et Slutnings Capitel, som jeg selv vil gjøre mig en Fornøielse af mundtlig at kunne meddele, naar man vil glæde mig med et Besøg; jeg er hjemme fra 8 til 9, men for Damer er jeg hjemme paa alle Tider. Lev vel!

(Ulykkeligviis seer jeg først nu, at min Bog er bleven 13 Capitler; da det er for seent at gjøre Forandringer, vil jeg, for at ikke et af Capitlerne skal døe o: blive sprungen over, tilføie endnu et fjortende Capitel, som rigtignok ikke indeholder Noget, men det er Læserne vante til fra mange andre Bøger; — jeg vil heri alene sætte Interpunctions-Tegnene, saa kan Enhver efter eget Behag udfylde det saa herligt, han vil).

Fjortende Capitel.

(Indeholder Ingenting.)

— — — — — !!! — — — — — ? — — — — — , — — — — —
 — — — — — , — — — — — ; — — — — — . — — — — — ! — — — — — ? — — — — —
 — — — — — , — — — — — , — — — — — , — — — — — , — — — — — ; — — — — —
 — — — — — . — — — — — ; — — — — — ! — — — — — !!!!!!!

B i l a g.

Med tredie Oplag af Fodreisen. (1840.)

Nytaarsdag 1829 udkom første Oplag af „Fodreise fra Holmens Canal til Østpynten af Amager;“ denne lille Bog var den første, jeg udgav, med den fremtraadte jeg i mit Hus-Aar som Forfatter. I faa Dage var Oplaget udsolgt, og et nyt, langt større, fulgte kort efter; dette har allerede i over et Aar ikke været at erholde i Boghandelen, hvorfor her nu kommer tredie Oplag. Uagtet den Gunst, Publicum har vist denne min lille Bog, føler jeg dog, at den er høist mangelfuld, og jeg maa bekjende, at der ere hele Sider i den, jeg nu ønskede borte. Smidlertid, som ældre, at gjøre flige Forandringer, bliver altid høist fraraadeligt, da let det Characteristiske ved et Ungdomsværk herved kunde forstyrres. Jeg har derfor kun gjort nogle ubetydelige Rettelser, samt udeladt et taabeligt Angreb paa en Forfatters Værk, hvis gode Sider jeg dengang ikke forstod at vurdere.

I Maanedsskrift for Literatur første Bind 1829 har Digteren, Professor J. L. Heiberg anmeldt Fodreisen. Hans Ord tillader jeg mig at heste, som en smuk Indledning, til tredie Udgave.

Kjøbenhavn i December 1839.

H. C. Andersen.

Fodreise fra Holmens Kanal til Østpynten af Amager i Maren 1828 og 1829.

Udgiven af H. C. Andersen. Kjøbenhavn, paa Forfatterens
Forlag, 1829. 136 Sider. 8.

Der gives i den skønne Literatur Skrifter, i hvilke det saakaldte Indhold er, ligesom i videnskabelige Værker, en Hovedsag, der følgelig frem for alt maa udhæves af et saadant Skrifts Anmelder eller Recensent. Til denne Art henhøre de fleste episke og dramatiske Digterværker, i hvilke en streng og kunstrigtig Plan er den væsentlige Grundvold. Men der gives ogsaa en anden Klasse af poetiske Frembringelser, i hvilke Indholdet er meer eller mindre uvæsentligt, medens derimod den poetiske Colorit, den digteriske Grundtone er Hovedsagen. Et Exempel herpaa afgive de fleste lyriske Digte. En Recensent, som, idet han omtalte en Samling af saadanne Smaadigte, der for største Delen ere fremkaldte af et øieblikkeligt Lune, troede at give os en Forestilling derom, ved at fortælle Indholdet af de forskjellige Stykker, istedetfor at vise os, hvorvidt disse Dieblikkets Inspirationer besidde Energie og Gratie, hvorvidt de ere udsprungne af en sælleds Grundtone, hvorvidt de besidde en bestemt Colorit, o. s. v., — en saadan Recensent vilde røbe en betydelig Mangel paa Sagacitet. Ved Betragtningen af det lille Skrift, som vi her anmelder, vilde den samme Fremgangsmaade være ligesaa meget at badle, thi uagtet Hr. Andersen's Fodreise har Formen af en Fortælling, saa seer dog Enhver, at det, som han fortæller, netop er det Uvæsentlige, men at Maaden, hvorpaa han fortæller det, er Hovedsagen. Om Digteren paa sin Vandring til Amager tager ind paa Christiansborg Slot eller i Holmens Kirke, om han gaaer forbi Drufnehuset eller forbi Sukkerhuset, er aldeles tilfældigt; alle Begivenhederne i Bogen kunde have været forandrede,

uden at Grund-Ideen (isald en saadan er udtrykt deri) vilde lide mindste Afbræk derved. Skriftet bør betragtes som et lyrisk Digt, og i et saadant bestaaer Skjønheden ofte just deri, at et Indhold, som enten er hverdags eller i det mindste indifferent, ved Poesiens Kraft hæves til Værd og Betydning.

Den unge Digter, som, inden han udarbejdede nærværende Skrift, allerede havde gjort sig bekjendt og yndet ved endeel lyriske Digte, meest af humoristisk Indhold, har i sin Fodreise uidentvivel fundet en passende Form for den Overgang, hvori hans Genie befandt sig, nemlig fra det Lyriske, hvormed næsten enhver Digter begynder, til Frembringelser af en mere objectiv Natur. Forfatteren befinder sig omtrent i samme Stilling, som en Maler, der inden han vover sig til strengere Compositioner, først øver sig paa Arabesken; thi ogsaa i Arabesken ere Elementerne tilfældige, heterogene og ligegyldige imod hverandre, men den Originalitet og den Gratie, hvormed de ere sammensmeltede, give den Kunstværd. Eller, for at vælge en Sammenligning, som ligger nærmere: Fodreisen er at betragte som en musikalsk Phantaste. En Phantastespiller veed, i det Dieblisk han begynder, endnu ikke, hvad der vil følge paa Begyndelsen, og endnu mindre, hvorledes han vil ende; han følger kun Dieblikkets Inspiration, og er saa lidet Herre over denne, at han tvertimod ganske lader sig henrive af den. Men den samme Aand opfylder ikke de forskjellige Phantaserende. Inspirationen er ikke den samme hos den meer og den mindre Begavede; hos hiin er den originalere, mere overraskende og mere beundringsværdig. Den er heller ikke den samme hos den fuldendte Mester og hos den uøvede Begynder; hos hiin er den, med al sin Vilkaarlighed, dog tillige underkastet visse Regler, hvorved den, selv i den meest brogede Forvirring, stedse vedbliver at være correct og smagfuld. Der gives visse Harmonier, som ere saaledes forbundne, at Dret, ved at høre den ene, venter den anden; der gives andre, som kun ved et dristigt Spring

kunne berøre hinanden, og selv dette maa motiveres med en stor Kunstforstandighed og Kunstfærdighed; den geniale og øvede Mester undgaaer hine, som tilbyde sig af sig selv; han frapperer og henriver ved disse. Hvad her er sagt om den musikalske Phantaste, lader sig saare let anvende paa den digteriske. Et Analogon til de omtalte nøie forbundne Harmonier finder man i alle ved den blotte Idee=Association forbundne Forestillinger. Denne er saaledes den fletteste Ledestjerne, som Phantasten kan vælge sig, deels fordi den er trivial, og findes ligesaavel hos det eenfoldige, det underordnede Menneske, som hos Geniet, deels fordi den er continueerlig i det Uendelige, og savner al discret Genhed, der kunde afgive et Princip for Begyndelse, Fremgang og Ende.

I Hr. Andersens lille Skrift findes mange Exempler paa en heldig Retning af Phantasten. Den bevæger sig ofte mellem originale og frappante Ideer, som den forbinder paa en sinderig Maade; men man seer ogsaa paa den anden Side, at Forfatteren ofte, hvor den geniale Inspiration forlader ham, blot følger sin Idee=Association, og derved vel forøger sit Stof, men ikke paa den behageligste Maade for Læseren, eftersom denne meget ofte kan fra den første Forestilling slutte sig til en Række af de følgende, hvoraf tillige den dobbelte Ubequemmelighed opstaaer, at Forfatteren faaer Udseende af en Samler, hvem det vel meget er at gjøre om Quantiteten, og at han, ledet af Idee=Associationen, frembringer en Mængde Reminiscenser fra andre Digtere. Næsten Alt hvad der i Fodreisen skader Interessens, eller stemmer Læseren mindre behageligt, udspringer af den angivne Kilde. Feilen er forresten undskyldelig hos en begyndende Digter, og i nærværende Tilfælde saa meget mere, som Forfatteren selv synes at have følt den; idetmindste har han i Slutningen af det syvende Capitel (Side 64) bortskaaet et Stykke, der fandtes i de tidligere leverede Fragmenter af Bogen, som vare ind-

rykkede i den flyvende Post, et Stykke, hvori han, ved at omtale Amagerport, lededes af sin Idee-Association ikke blot til Betragtning af de Syndere, som henrettes paa Amager — thi denne Betragtning er bleven staaende — men derfra i samme Ledesbaand førtes til nogle hverken nye, eller tilstræffelig grundede eller til Skriftets Grundtone passende Reflexioner over Forbrydernes Tilregnelighed.

Nærværende Anmeldelses Forfatter har, som man seer, ikke havt isinde at gaae ind i en detailleret Critik over Skriftet; han har blot. — hvad neppe er uhenstgtsmæssigt ved en Bog, der er saa meget udbredt, og læses af saa Mange — forsøgt at bestemme det Synspunct, hvorfra den rigtigst bedømmes.

J. L. Heiberg.

B i l l e d b o g

uden Billeder.

(1839.)

8 0 0 6 9 1 1 i 8

1881

(1881)

Det er forunderligt! naar jeg føler allervarmest og bedst, da er det, som om Hænder og Tunge bleve bundne paa mig, jeg kan ikke gjengive, ikke udtale det saaledes, som jeg har det herindensfor; og dog er jeg Maler, det siger mit Die mig, det have de erkjendt Alle, som saae mine Skizzer og Tavler.

Jeg er en fattig Knøs, jeg boer omme i en af de smalleste Gader, men Lyset mangler mig ikke, thi jeg boer høit oppe, med Udsigt over alle Tagene. De første Dage jeg var kommen herind til Byen, var der mig saa snevert og eensomt; istedenfor Skoven og de grønne Bakker havde jeg nu kun de graae Skorstene til Horizont. Ikke en Ven eiede jeg her, ikke et bekjendt Ansigt hilsede mig.

En Aften stod jeg ret bedrøvet ved mit Vindue, jeg aabnede det og saae ud. Nei, hvor jeg blev glad! jeg saae et Ansigt, jeg kjendte, et rundt, venligt Ansigt, min bedste Ven derovre fra Hjemmet: det var Maanen, den kjære, gamle Maane, uforandret den samme, akkurat som han saae ud, naar han der tittede ind til mig mellem Piletræerne ved Mosen. Jeg kyssede paa Fingren ad ham, og han skinnede lige ind i mit Kammer, og lovede, at han hver Aften, naar han var ude, vilde see lidt ind til mig; det har han ogsaa siden ærlig gjort, Skade, at han kun kan blive saa kort. Hver Gang han kommer, fortæller han mig Et eller Andet, som han har seet Natten forud, eller samme Aften.

„Mal nu det, jeg fortæller,“ sagde han ved sit første Besøg, „saa skal du faae en ret artig Billedbog.“ Det har jeg nu gjort i mange Aftener. Jeg kunde paa min Maade give en ny „Tusind og een Nat“ i Billeder, men det blev nok formange; de, jeg giver, ere ikke valgte, men komme som jeg har hørt dem; en stor genial Maler, en Digter eller Tonekunstner maa gjøre noget mere heraf, om han vil; hvad jeg viser, er kun løse Omrids paa Papiret, og imellem mine egne Tanker, thi det var ikke hver Aften Maanen kom, der var tidt en Sky eller to iveien.

Første Aften.

„Sidste Nat,“ det er Maanens egne Ord, „glede jeg gennem Indiens klare Luft, jeg speilede mig i Ganges: mine Straaler søgte at trænge gennem det tætte Hegn, som de gamle Plantaner flette, der hvælve sig tæt, som Skildpadens Skal. Da kom fra Thyningen en hinduist Pige, let som Gazellen, skjon som Eva; der var noget saa lustigt, og dog saa fyldigt fast ved Indiens Datter, jeg kunde see Tanken gennem den fine Hud; de tornede Lianer rev Sandalerne sønder, men rast skred hun fremad; Bilddyret, der kom fra Gloden, hvor det havde lædsket sin Tørst, sprang sky forbi, thi Pigen holdt i Haanden en brændende Lampe; jeg kunde see det friske Blod i de fine Fingre, som bøiede sig til et Læ for Flammen. Hun nærmede sig Gloden, satte Lampen paa Strømmen, og Lampen seilede ned ad; Luen viftede, som om den vilde slukkes, men den brændte dog og Pigens sorte, funklende Dine fulgte med et Sjæleblif, bag Dielaagenes lange Silkefrindser; hun vidste, at brændte Lampen saalænge hun øinede den, da levede endnu hendes Elsker, men sluktedes den, da var

han død; og Lampen brændte og bændede, og hendes Hjerte brændte og bændede, hun sank paa Knæ og læste Bønnen; ved hendes Side laae i Græsset den vaade Slange, men hun tænkte kun paa Brama og paa sin Brudgom. „„Han lever!““ jublede hun, og fra Bjergene gjenlød det: „„han lever!““

Anden Aften.

„Det var igaar,“ fortalte Maanen mig, „da figede jeg ned i en lille Gaard, indesluttet af Huse, der laae en Høne med elleve Kyllinger, en deilig lille Pige, sprang omkring dem, Hønen klukkede og bredte forstrækket sine Vinger ud over de smaa Unger. Da kom Pigens Fader, han skjændte, og jeg gled bort uden mere at tænke derpaa; men i Aften, det er kun faa Minuter siden, saae jeg igjen ned i samme Gaard. Der var ganske stille, men snart kom den lille Pige, hun listede sig sagte hen til Hønseshuset, løstede Klinken og smuttede ind til Hønen og Kyllingerne; de skrege høit og flagrede omkring, den Lille løb efter dem, jeg saae det tydeligt, for jeg figede ind gennem et Hul paa Muren. Jeg blev ganske vred paa det onde Barn og glædede mig, da Faderen kom og endnu hæftigere end igaar skjændte og greb hende om Armen, hun bøiede Hovedet tilbage, der var store Taarer i de blaae Dine. „„Hvad gjør Du her?““ spurgte han. Hun græd: „„jeg vilde,““ sagde hun, „ind at kysse Hønen og bede hende om Forladelse for igaar, men det turde jeg ikke sige Dig!““ Og Faderen kyskede den søde Ustyldighed paa Panden; jeg kyskede hende paa Dine og Mund.“

Tredie Aften.

„I den snevre Gade her tæt ved, — den er saa smal, at jeg kun eet Minut kan lade mine Straaler glide ned af Husets Væg, men i dette Minut seer jeg nok for at kjende den Verden, som her rører sig, — saae jeg en Qvinde. For sexten Aar siden var hun et Barn; derude paa Landet i den gamle Præstegaards Have legede hun; Rosenhækkerne vare til Mars og ganske udblomstrede, de vorte vildt ud i Gangen og skjode lange Grene op i Ubletræerne, kun hist og her sad en Rose, og ikke smuk, som Blomsternes Dronning kan være det; dog Farverne vare der, Duften var der; Præstens lille Datter syntes mig en langt skjønnere Rose; hun sad paa sin Skammel under den vildtvorende Hæk og kysede Duffen med de knuste Papfunder. Ti Aar senere saae jeg hende igjen; jeg saae hende i den prægtige Balsal, hun var den rige Kjøbmands smukke Brud; jeg var glad ved hendes Lykke, jeg søgte hende i de stille Aftener; ah, Ingen tænker paa mit klare Die, mit sikre Blik! min Rose vorte ogsaa med vilde Skud, som Roserne i Præstegaardens Have! Hverdagslivet har ogsaa sin Tragedie, iaften saae jeg sidste Act. I den snevre Gade, døds syg, laae hun paa Sengen, og den onde Bert, raa og kold, hendes eneste Forsvarer, rev Teppet tilside: „staa op!“ sagde han, „Dine Kinder skræmme, pynt Dig! skaf Penge, eller jeg kaster Dig paa Gaden! reis Dig i en Hast!“ — „Døden er i mit Bryst!“ sagde hun, „o, lad mig hvile!“ og han rev hende op, malede hendes Kinder, flettede Roser i hendes Haar, satte hende ved Vinduet, det brændende Lys tæt ved, og gik bort. Jeg stirrede paa hende; hun sad ubevægelig, Haanden faldt ned i Skjødets. Vinduet blæste tilbage saa een af Ruderne knak, men hun sad stille, Gardinet viftede som en Flamme om hende, hun var død. Fra det aabne Vindue prædikede den Døde Moral; min Rose fra Præstegaardens Have!“

Fjerde Aften.

„Jeg var iafteſ paa tydſk Comedie,“ ſagde Maanen, „det var i en lille By; en Staldbygning var gjort om til Theater, det vil ſige, Baasene vare beholdte, og pudſede om til Loger, alt Træværket var betrukket med broget Papiir; under det lave Loft hang en lille Jernlyſekrone, og for at den, ligesom paa ſtore Theatre, kunde gaae op naar Souffleurens Klokke ſagde ſit „Eingeling!“ var der indmuret over den et omvendt Kar. „Eingeling!“ og den lille Jernlyſekrone gjorde et Hop paa en halv Allen; ſaa vidſte man, Comedien begyndte. En ung Tyrſte med ſin Gemalinde, der reiſte gjennem Byen, bivaanede Foreſtillingen, og derfor var her propfuldt Huus, kun under Lyſekronen var der ligesom et lille Krater. Her ſad ikke en Sjæl, Lyſene dryppede, „dryp! dryp!“ jeg ſaae det Altsammen, thi der var ſaa varmt derinde, at de havde maattet aabne alle Rugerne paa Væggen, og fra alle Rugerne tittede udenfra ind Piger og Karle, ſkjøndt Politiet ſad indenfor og truede med Stokken. Tæt ved Orcheſtret ſaae man det unge Tyrſtepar i to gamle Læneſtole, i diſſe pleiede ellers Borgemeſteren og hans Frue at have Plads, men iafteſ maatte de ſidde paa Træbænkene ligesom de andre Borgerfolk. „Der kan man ſee at der er Høg over Høg!“ var Madamernes ſtille Bemærkning, og alt blev herved endnu mere feſtligt; Lyſekronen hoppede, Pøbelen fik over Tingrene, og jeg — ja Maanen var med paa den hele Comedie.“ —

Femte Aften.

„Igaar,“ ſagde Maanen, „ſaae jeg ned paa det bevægelige Paris, mit Die trængte ind i Louvres Gemakker. En gammel

Bedstemoder, fattigklædt, hun hørte til Almueklassen, fulgte med en af de underordnede Betjente ind i den store, tomme Thronsal; denne vilde hun see, maatte hun see; det havde kostet hende mange smaa Opofrelser, megen Betsalighed, før hun var kommen her. Hun foldede de magre Hænder og saae høitidelig om sig, som stod hun i en Kirke. „Her var det!“ sagde hun, „her!“ og hun nærmede sig Thronen, hvorfra hang det rige, guldbræmmede Fløiel. „Der!“ sagde hun, „der!“ og hun bøiede sine Knæ, og kyskede Purpurteppet — jeg troer hun græd. „Det var ikke dette Fløiel!“ sagde Betjenten, og der spillede et Smil om hans Mund. „Men her var det dog!“ sagde Konen, „saaledes saae her ud!“ — „Saaledes,“ svarede han, „og dog ikke saaledes; Vinduerne vare sønderflaaede, Dørene revne af, og der var Blod paa Gulvet! — Hun kan dog sige: min Sønesøn er død paa Frankrigs Throne!“ „død!“ gjentog den gamle Kone; — jeg troer ikke der blev talt mere, de forlode ogsaa snart Salen, Aftendæmringen slukkedes, og mit Lys straaede dobbelt klart paa det rige Fløiel om Frankrigs Throne. Hvem troer du, den gamle Kone var —? Jeg skal fortælle Dig en Historie. Det var i Julirevolutionen, henimod Aften, paa Seirens meest glimrende Dag, da hvert Huus var en Fæstning, hvert Vindue en Skandse; Folket bestormede Tuillerieserne. Selv Kvinder og Børn strede mellem de Kæmpende; de trængte ind gennem Slottets Gemakker og Sale. En fattig, halvvoxen Dreng i Bjalter kæmpede modig mellem de ældre Krigere; dødelig saaret af flere Bajonetsstik, sank han til Jorden, det skete i Thronsalen, og man lagde den Blodige paa Frankrigs Throne, svøbte Fløieleet om hans Vunder, Blodet strømmede ud over det Kongelige Purpur, det var et Maleri! den prægtige Sal, de kæmpende Grupper! en sønderbrudt Fane laae paa Gulvet, det trefarvede Flag vaiede over Bajonetterne, og paa Thronen den fattige Dreng, med det blege, forklarede Ansigt,

Dinene mod Himlen, medens de andre Lemmer bøiede sig i Døden; hans nøgne Bryst, hans fattige Klædning, og halv over denne det rige Fløiels Drapperi med Sølvkludene paa. Var der spaaet ved Drengens Bugge: „Han skal døe paa Frankrigs Throne!“ Moderhjertet havde drømt om en ny Napoleon. Min Straale har kysset Immortelfrandsen paa hans Grav, min Straale har i Matten kysset den gamle Bedstemoders Bælte, da hun drømte og saae det Billede, Du her kan tegne: „Den fattige Dreng paa Frankrigs Throne!“

Sjette Aften.

„I Upsala har jeg været!“ sagde Maanen. „Jeg saae ned paa den store Slette med det fattige Græs, de forfuede Marker. Jeg speilede mig i Fyris-Åa, imens Dampskibet skræmmede Fiskene ind imellem Sivene. Under mig jog Skyerne og kastede lange Skygger over Odins, Thors og Freiers Grave, som de kaldes. I det tynde Græssvær over Høiene ere Navne udskaarne. Her er ingen Bautasteen, hvori den Reisende kunde lade sit Navn indhugge, ingen Fjeldvæg, hvorpaa han kunde lade det males, derfor har den Besøgende her ladet Græstørven bortskjære, den nøgne Jord titter frem i store Bogstaver og Navne, de danne et heelt Ræt, udspændt over de store Høie. En Udødelighed, som et nyt Grønsvær dækker. Der stod en Mand deroppe, en Sanger, han tømte Mjødhornet med den brede Sølvring og hvisttede et Navn, bad Vinden ikke forraade det, men jeg hørte Navnet, jeg kjendte det, en Grevekrone funkler derover og derfor nævnede han det ikke høit; jeg smilede, en Digterkrone funkler over hans!

Gleonore af Eftes Adels hænger ved Tassos Navn. Jeg veed ogsaa, hvor Skjønheds Rosen voxer —!"

Det sagde Maanen, der gif en Sky for. — Gid der ingen Skyer gaar imellem Digteren og Rosen!

Syvende Aften.

"Langs med Stranden strækker sig en Skov med Ege og Bøge, saa friske og duftende, den er besøgt hver Aar af hundrede Nattergale; tæt ved er Havet, det evigt verlende Hav, og mellem begge løber den brede Landevei. Den ene Vogn efter den anden ruller forbi, jeg følger den ikke, mit Hjerte hviler meest paa eet Punkt: her er en Ræmpegrav; Brombærranker og Slaaentorn vore frem mellem Stenene. Her er Poesi i Naturen. Hvorledes troer Du, Menneskene opfatte denne? Ja, jeg vil fortælle Dig, hvad jeg hørte der, kun den sidste Aften og Nat. Først kom der to rige Landmænd kjørende. "Det er nogle dejlige Træer!" sagde den Eine. "Der er ti Læs Brænde i hver!" svarede den Anden; "Vinteren bliver streng; i Fjor fik vi fjorten Rigsdaler for Tavnen!" og saa vare de borte. "Her er Veien daarlig!" sagde en anden Kjørende. "Det er de forbandede Træer!" svarede Naboen, "det kan ikke ret lufte her, uden fra Søfanten!" og saa rullede de afsted. Ogsaa Diligencen kom forbi; Allesammen sov de paa det smukkeste Sted; Rudsten blæste i Hornet, men han tænkte kun: "jeg blæser godt og her lyder det, hvad mon de synes om det?" Og saa var Diligencen borte. Der kom to unge Knøse jagende til Hest. Her er Ungdom og Champagner i Blodet, tænkte jeg; de saae ogsaa med

et Smil om Læben til den mosgroede Høi og det dunkle Krat. „Her gad jeg gaae med Møllerens Christine!“ sagde den Gne og afsted vare de. Blomsterne duftede saa stærkt, hver en Lustning blundede, som var Havet en Deel af Himlen, der var spændt ud over den dybe Dal; en Vogn kjørte forbi, der vare sex i den, de fire sov, den femte tænkte paa sin nye Sommer-Trakke, der maatte klæde ham, den sjette høiede sig hen over Rudsen og spurgte, om der var noget Mærkeligt ved den Steenhob. „Nei,“ sagde Karlen, „det er en Steenhob, men Træerne der ere mærkelige!“ — „Fortæl mig!“ — „Ja, de ere høist mærkelige! seer han, naar om Vinteren Sneen ligger høit og Alt gaaer ud i Et, saa ere de Træer mig et Mærke, at jeg kan holde efter dem og ikke kjøre i Søen; see derved ere de mærkelige!“ — og saa kjørte han. Nu kom en Maler, hans Dine funkede, han sagde ikke et Ord, han fløitede, Nattergalene sang, den ene høiere end den anden. „Halts Maul!“ udbrød han og noterede nu nok saa nøiagtig alle Farver og Tinter: „Blaat, Rilla, Mørkebrunt!“ Det vilde blive et herligt Maleri! Han opfattede det, som Speilet opfatter Billedet, og imidlertid fløitede han en Marsch af Rossini. Den sidste, som kom, var en fattig Pige, hun hvilede sig ved Ræmpegraven, satte sin Byrde, det smukke, blege Ansigt hældede sig lyttende mod Skoven, hendes Dine funkede, da hun saae mod Himlen ud over Havet, Hænderne foldede sig, jeg troer hun læste sit „Fader vor.“ Selv begreb hun ikke den Følelse, som gjennemstrømmede hende, men jeg veed, at gjennem Aar vil mangen Gang dette Minut, med Naturen rundt om, langt skjønnere, ja mere tro, end da Maleren nedskrev den med bestemte Farver, staae i hendes Grindring. Mine Straaler fulgte hende, til Dagstjæret kysjede hendes Binde!“

Ottende Aften.

Da var der tunge Skyer paa Himlen, Maanen kom slet ikke frem, jeg stod dobbelt eensom paa mit lille Kammer og saae ud i Luften, hvorfra den skulde skinne. Min Tanke fløi saavidt omkring, op til den store Ven, som saa smukt hver Aften fortalte mig Historier, viste mig Billeder. Ja, hvad har han ikke oplevet! Han seilede over Syndflodens Bande og smilte ned til Arken, som nu ned til mig, og bragte Trøst om en ny Verden, der vilde fremblomstre. Da Israels Folk stod grædende ved Babylons Floder, skuede han veemodig mellem Pilene, hvor Serperne hang. Da Romeo steg op paa Balconen, og Kjærlighedsskyet gik, som en Cherubs Tanke fra Jorden, stod den runde Maane halv skjult mellem de sorte Cypresser i den gjennemsigtige Luft. Han har seet Helten paa St. Helena, naar han fra den eensomme Klippe skuede ud over Verdenshavet, mens store Tanker rørte sig i hans Bryst. Ja, hvad kan ikke Maanen fortælle! Verdenslivet er et Eventyr for ham. Aften seer jeg Dig ikke, gamle Ven! kan intet Billede tegne til Erindring om dit Besøg! — og som jeg drømmende saae op i Skyerne, lyste det der; det var en Straale fra Maanen, men den sluktedes igjen, sorte Skyer glæde forbi, men det var dog en Hilsen, en venlig Aften-Hilsen, Maanen bragte mig.

Niende Aften.

Det var igjen klar Luft; flere Aftener vare gaaede, den var i første Kvarteer; jeg fik igjen Ideen til en Skizze — hør hvad Maanen fortalte.

„Jeg fulgte Polarfuglen og den svømmende Hval til Grønlands Østkyst; nøgne Fjelde med Is og Skyer omslutte en Dal, hvor Vidie og Blaabærlyng stod i rigt Flor; den dustende Lychnis udbredte sød Duft; mit Lys var mat, min Skive bleg som Afandens Blad, der drev i Uger paa Vandet, revet løs fra sin Stængel; Nordlyskronen brændte, dens Ring var bred og Straalerne fra denne gif, som hvirvlende Ildsjøiler henover hele Himlen og spillede i Grønt og Rødt. De Omkringboende samlede sig til Dands og Lystighed, men undrende saae de ei paa den for dem vante Pragt: „„Lad de Dødes Sjæle kun spille Bold med Hvalrossens Hoved!““ tænkte de efter deres Tro og havde kun Tanke og Dine for Sangen og Dansen. Midt i Kredsen stod, uden Vels, Grønlænderen med sin Haandtromme og istemte en Sang om Sæl-hunde-Sangsten og Choret svarede med et „„Gia, eia, a!““ og hoppede i deres hvide Belse rundt i Kreds, det saae ud som et Bjørne-Bal; Dine og Hoved gjorde de dristigste Bevægelser. Nu begyndte Ret og Dom. De, som vare Uvenner, traadte op, og den Fornærmede improviserede sin Modstanders Feil, kjæft og spottende, og Alt under Dands til Trommen, den Anklagede svarede ligesaa snildt, mens Forsamlingen lo og dømte dem imellem. Fra Fjeldene lød Bulder, Isbræerne kalvede, de store, styrkende Masser opløstes i Faldet til Støv, det var en grønlandsk, deilig Sommernat. Hundrede Skridt derfra, under det aabne Skindtelt laae en Syg, Livet gif endnu gjennem hans varme Blod, men han maatte dog døe, thi han troede det, og de troede det Alle rundt om ham, derfor syede hans Kone allerede Skindbetrækket fast om ham for siden ei at berøre den Døde, og hun spurgte: „„vil Du begravet paa Fjeldet i den faste Snee? Jeg skal pynte Stedet med din Kajak og med dine Pile! Angefokken skal dandse hen over den! eller vil Du heller sænkes i Havet?““ — „„I Havet!““ hviskede han og nikkede med et veemodigt Smil. „„Det er et luunt Sommertelt!““ sagde Konen, „„der springe tusinde

Sælhunde, der sover Hvalrossen ved din Fod, og Jagten der er sikker og lystig!" Og Børnene rev hylende det udspændte Skind fra Vinduet, at den Døende kunde føres til Havet, det svulmende Hav, der gav ham Næring i Livet, nu Hvile i Døden. Gravmonumentet blev de svømmende Iisfjelde, der verle Nat og Dag. Sælhunden slumrer paa Iisstykket, Stormfuglen flyver hen derover."

Tiende Aften.

"Jeg kjendte en gammel Jomfru," sagde Maanen, "hun gik hver Vinter i en guul Atlaskes Pels, den var altid ny, den var altid hendes eneste Mode; hver Sommer bar hun den samme Straahat, og jeg troer den samme blaagraa Kjole. Kun til en gammel Veninde, tværs over Gaden, gik hun; men i de sidste Aar gjorde hun det ikke, thi Veninden var død. Gensom puslede min gamle Jomfru indenfor Vinduet, hvor der hele Sommeren stod smukke Blomster og om Vinteren deilig Karse paa en Top af Hattefilt. I den sidste Maaned sad hun ikke meer ved Vinduet, men hun levede endnu, vidste jeg nok, thi jeg havde ikke seet hende gjøre den store Reise, som hun og Veninden saa tidt talte om. "Ja," sagde hun da, "naar jeg engang dør, vil jeg komme til at reise meget mere end i hele mit Liv; her Mile herfra er Familiens Begravelse, der skal jeg føres hen, der skal jeg sove hos de Andre af min Slægt." Igaar Nat holdt der en Vogn udenfor Huset, de bære en Kiste ud, da vidste jeg, at hun var død; de lagde Halm om Kisten og førte afsted. Der sov den stille, gamle Jomfru, som i det sidste Aar ikke havde været udenfor Huset; og Vognen rullede ud af Byen, rast,

som var det en Rysstour. Paa Landeveien selv gif det endnu raske; Karlen skottede nogle Gange tilbage, jeg troer at han var bange for at see hende sidde i den gule Atlaskes Pels, der lag paa Kisten; derfor slog han saa ubetænksomt paa Hestene, holdt dem saa stramt, at de skummede i Bidet; de vare unge og raske, en Hare foer over Veien, og de løb løbsk. Den stille, gamle Jomfru, som var ud og ind kun havde bevæget sig langsomt i Girkelgang der hjemme, foer nu, som død, over Stof og Steen paa den aabne Landevei. Kisten, der var ombunden med Matter, hoppede af og laae paa Veien, mens Heste, Karl og Vogn jog affted i vild Flugt. Lærken fløi syngende op fra Marken, quiddrede sin Morgensang over Kisten, satte sig paa den og pillede med Næbet i Matten, som om den vilde sønderrive Buppen. Lærken steg igjen syngende i Veiret, og jeg drog mig bort bag de røde Morgenskyer."

Elleve Aften.

"Det var en Bryllups-Fest!" fortalte Maanen. "Sange bleve sjungne, Skaaler udbragte, Alt var rigt og prægtigt; Gjesterne toge bort, det var over Midnat; Mødrene kyskede Brudgom og Brud; jeg saae disse ene, men Gardinerne vare næsten heelt trukne for; Lampen belyste det hyggelige Værelse. "Gudskee Lov, de ere borte!" sagde han og kyskede hendes Hænder og Læber; hun smilede og græd, hvilede ved hans Bryst, bævende, som Lotusblomsten hviler paa de strømmende Bande; og de talte bløde, livsalige Ord. "Sov sødt!" udbrød han, og hun drog Vinduet's Gardiner tilside. "Hvor deiligt dog Maanen skinner!" sagde hun, "see hvor stille, hvor klart!" og

hun slukkede Lampen, der blev mørkt i det hyggelige Kammer, og dog straaede mit Lys, som hans Dine straaede. — Drindelig-
hed, kys Du Digterens Harpe, naar han synger om Livets Mysterier!"

Tolvte Aften.

"Jeg vil give Dig et Billede af Pompeji," sagde Maanen, "jeg var ved Forstaden, Gravgaden, som den kaldes, hvor de skjønneste Monumenter staae, hvor engang de jublende Unglinger, med Roser om Panden, dansede med de skjønneste Søstre til Lais; nu var her Dødens Stilhed; tydske Soldater i neapolitansk Sold holdt Vagt og spillede Kort og Terninger; en Skare Fremmede, fra hiin Side Bjergene, vandrede ind i Byen, ledsaget af Vagt; i mit fuldklare Lys vilde de see den fra Graven opstegne By, og jeg viste dem Vognhjulenes Spor i de med brede Lava-Fliser brolagte Gader, jeg viste dem Navnene paa Dørene og de endnu udhængende Skildter; de saae i de smaa Gaarde Bastnet til Springvandene, smykket med Muslinger og Konchylier; men ingen Vandstraale sprang, ingen Sange gjenlød fra de rigtmalede Kammere, hvor Hunden af Metal vogtede Døren. Det var de Dødes Stad, kun Besuv tordnede endnu sin evige Hymne, hvori de enkelte Vers af Menneskeheden kaldes et nyt Udbrud. Vi gik til Venus-Templet, af Marmor er det reist, skinnende hvidt, med sit Høialter foran den brede Trappe, og med friske Grædepile skudt frem mellem Spilerne; Luften var saa gjennemsigtig og blaa, og til Baggrund stod det fulsorte Besuv, hvor Ilden steg, som Piniens Stamme; den belyste Røgsky laae i Nattens Stilhed, som Piniens Krone, men blodig rød. Mellem Selskabet var en Sangerinde, en sand og stor, jeg har seet hende hyl-

det i Europas første Stæder. Da de nærmede sig det tragiske Theater, satte de sig Alle paa Amphitheatrets Steentrappe, der blev igjen en lille Plet opfyldt, som for Artustinder siden. Scenen stod der endnu som før med de murede Couliſſer og de to Buer i Baggrunden, gjennem hvilke man ſeer ſamme Decoration, ſom i hiin Tid, Naturen ſelv: Bjergene mellem Sorento og Amalfi. Sangerinden ſteg for Spøg op paa Oldtidens Scene og ſang; Stedet inspirerede hende, jeg maatte tænke paa Arabiens vilde Heſt, naar den ſnyſer, reiſer Manſken og jager afſted, det var den ſamme Vethed og Sikkerhed; jeg maatte tænke paa den lidende Moder under Golgathas Kors, det var denne ſolte, dybe Smerte. Og rundt om lød igjen, ſom for tuſinde Aar ſiden, Biſalds Jubel og Klap: „„Lykkelige! himmelfke Begavede!““ jublede de Alle. Tre Minuter efter var Scenen tom, Alle borte, ingen Toner hørtes meer; Selſkabet var vandret bort, men Ruinerne ſtode endnu, uforandrede, ſom de endnu om Aarshundreder ville ſtaa, og Ingen veed om Diebliffets Biſald her, om den ſkønne Sangerſke, om hendes Toner og Smil, glemt og forbi, ſelv for mig er denne Stund et forſvundet Minde.“

Trettende Aften.

„Jeg kigede ind ad Vinduet til en Redacteur,“ ſagde Maanen, „det var et Sted i Tydſkland. Her vare gode Meubler, mange Bøger og et Chaos af Blade. Der vare flere unge Mænd derinde; Redacturen ſelv ſtod ved Pulen, to ſmaa Bøger, begge af unge Forfattere, ſkulde anmeldes! — „Den ene er ſendt mig,““ ſagde han, „jeg har ikke læſt den endnu, men den er ſmukt udført, hvad ſiger De om Indholdet?““ —

„„O!““ sagde Gen, det var selv en Digter, „„den er meget god, lidt udtværet, men Herre Gud, det er en ung Mand, Versene kunde vel ogsaa være lidt bedre! Tankerne ere meget funde, det er jo rigtignok disse almindelige Tanker! men hvad skal man sige? Altid finder man ikke paa noget Nyt. De kan gjerne rose ham! jeg troer rigtignok aldrig, der bliver noget Stort af ham som Digter. Men han har Læsning, er en udmærket Orientalist, dømmer selv meget fundt. Det er ham, som skrev den smukke Anmeldelse af mine „Phantasier over det huuslige Liv.“ Man bør være mild mod en ung Mand.““

„„Men det er jo et reent Asen!““ sagde en anden Herre i Stuen. „„Intet er værre i Boesien end Middelmaadighed, og høiere stiger han ikke!““

„„Stakkels Tyr!““ sagde en Tredie, „„og Tanten er dog saa lykkelig ved ham. Det er hende, Hr. Redacteur, som har samlet saa mange Subscribenter til Deres sidste Oversættelse — —““

„„Den gode Kone! ja, jeg har ganske kort anmeldt Bogen. Umisfjendeligt Talent! en velkommen Gave! En Blomst i Boesiens Have; godt udstyret, o. s. v. Men den anden Bog! han vil nok have, jeg skal kjøbe den! — Jeg hører den bliver rost! Genie har han! troer De ikke?““

„„Ja det skriger jo Alle paa,““ sagde Digteren, „„men det falder lidt vildt! Kommateringen er især genial!““

„„Han kan have godt af at hegles igjennem, ærgres lidt, ellers faaer han for store Tanker om sig selv!““

„„Men det er ubilligt!““ udbød en Fjerde, „„lad os ikke ruge over Smaaseilene, men glæde os ved det Gode, og her er meget! han stikker dem dog Allesammen!““

„„Gud bevare os! naar han er saadant et ægte Genie, saa kan han vel nok holde den skarpe Lud ud! der ere Nok, som privat rose ham! lad os bare ikke gjøre ham gal!““

„„Umisfjendeligt Talent!““ skrev Redacturen, „„de sæd=

vanlige Skjodesløsheder; at han ogsaa kan skrive uheldige Vers, seer man Pagina fem og tyve, hvor der findes to Hiater. Studium af de Gamle anbefales o. s. v." — "Jeg gif bort," sagde Maanen, „tittede gjennem Vinduet ind i Tantens Huus, der sad den hædrede Digter, den tamme, hylde af alle de indbudne Gæster, og var lykkelig."

„Jeg søgte den anden Digter, den vilde; han var ogsaa i stort Selskab hos en Beshytter, hvor man talte om den anden Digters Bog — „„jeg skal ogsaa læse Deres!““ sagde Mæcencæs, „men ærlig talt, De veed, jeg aldrig siger Dem uden hvad jeg mener, jeg venter ikke stort af den. De er mig for vild! for phantastisk — men jeg erkjender det, som Menneske er De høist respectabel!““ En ung Pige sad i en Krog og læste i en Bog:

— I Dyndet skal Snillet's Glorie,
Men Hverdags Dønten mod Sky —!
„Det er en gammel Historie,
Dog bliver den altid ny!“ —

Fjortende Aften.

Maanen fortalte: „Der ligger to Bønderhuse ved Skovveien; Døren er lav, Vinduerne sidde op og ned, men rundt om dem vore Bukketjørn og Berberisser, Taget er mosset og begroet med gule Blomster og Huusløg; der er kun Grønkaal og Kartofler i den lille Have, men paa Gærdeet blomstrer en Hylde og under denne sad en lille Pige; hun fæstede sine brune Dine paa det gamle Egetræ mellem Husene. Dette Træ har en høi, visfen Stamme, der er savet af foroven, og der har Storken bygget sin Rede; han stod der oppe og knebbrede med Næbet. En lille Dreng kom ud, han stillede sig ved Pigen; det var Broder og

Søster. „„Hvad seer Du efter?““ spurgte han. — „„Jeg seer paa Storken!““ sagde hun, „„Nabokonen har sagt mig, at den taften bringer os en lille Broder eller Søster; nu vil jeg passe paa, for at see dem, naar de komme!““ — „„Storken bringer Ingen!““ sagde Drengen, „„Du kan troe, Nabokonen har ogsaa fortalt mig det, men hun lo, da hun sagde det, og saa spurgte jeg hende, om hun turde sige: „ved Gud“ paa det! — det turde hun ikke, og saa veed jeg nok, at det om Storken kun er Noget, man bilder os Børn ind.“ — „Men hvorfra skulde da det lille Barn komme?““ spurgte Pigen. — „„Det kommer vor Herre med!““ sagde Drengen, „„Gud har det under sin Kjole, men ingen Mennesker kan see Gud, og derfor kan vi ikke see, han bringer det!““ — I det samme lustedes det i Hylde træets Grene, Børnene foldede deres Hænder og saae paa hinanden: det var vist Gud, som kom med den Lille. — Og de holdt hinanden i Hænderne; Døren gik op til Huset; det var Nabokonen: „„Kom nu ind,““ sagde hun, „„see, hvad Storken har bragt; det er en lille Broder!““ — Og Børnene nikkede; de vidste jo nok, han var kommet.“

Femtende Aften.

„Jeg gled hen over Lyneborg-Hede,“ sagde Maanen, „der laae en eensom Hytte ved Veien; nogle nøgne Buske stode tæt ved den, og her sang en Rattergal, som havde forvildet sig. I Nattefulden maatte den døe; det var dens Svanesang, jeg hørte. Dagskjæret lyst, der kom en Caravane, udvandrende Bønderfamilier, som vilde til Bremen eller Hamborg, for med et Skib at naae Amerika, hvor Lykken, den drømte Lykke, skulde blomstre. Konerne bare deres mindste Børn paa Ryggen, de

større hoppede ved Siden; en ussel Hest trak paa en Karre enkelte Stykker Huusgeraad. Den kolde Vind blæste; derfor klynkede den lille Pige sig tættere til Moderen, som saae op mod min runde aftagende Skive og tænkte paa den bittre Nød, de lede der hjemme, tænkte paa de tunge Skatter, der ikke kunde betales. Hendes Tanke var den hele Caravanes; det røde Dagsskær lyfte derfor som Evangeliet om en Lyffens Sol, der igjen vilde opstaae; de hørte den døende Rattergal synge, den var ingen falsk Prophet, men en Lyffens Forkynder. Vinden pib, dens Sang forstod de ikke: „Seil trygt over Havet! Den lange Overfart har du jo betalt med Alt, hvad Du eiede; fattig og hjælpeløs skal Du betræde dit Canaans Land. Du maa sælge Dig selv, din Kone og dine Børn. Dog længe lide I ikke! Bag det brede, duftende Blad sidder Døds gudinden; hendes Beskæftigelse aander dræbende Feber i dit Blod, far hen! far hen over de svulmende Bander!“ — Og Caravanen lyttede glad til Rattergalens Sang, thi den bebudede Lykke. Dagen lyfte fra de lette Skyer; Bønderfolk gik over Heden til Kirke; de sortflædte Qvinder med det tætte, hvide Liin om Hovedet syntes Skikkelser, stegne ud fra de gamle Malerier i Kirkerne; rundt om var kun den store, døde Omgivning, den visne, brune Lyng, mørke, affvedne Blainier mellem hvide Sandbanker. Qvinderne bære deres Psalmebog, og vandrede mod Kirken. O, beder! beder for dem, som vandre til Gravene, hiinsides de svulmende Bander!“

Sextende Aften.

„Jeg kjender en Pulcinella,“ sagde Maanen, „Publicum jubler, naar det seer ham; enhver Bevægelse hos ham bliver

comist, bringer Huset til at floggerlee, og dog er intet heraf beregnet, det er hans Eiendommelighed. Da han var lille og tumlede sig med de andre Drenge, allerede da var han en Pulcinella, Naturen havde gjort ham dertil, givet ham een Puffel paa Ryggen og een paa Brystet; det Indre derimod, det Sjælelige, ja det var rigt udstyret; Ingen fik en dybere Følelse, en stærkere Elasticitet i Aanden, end han. Theatret var hans Idealverden. Havde han været slank og velskabt, da var han paa enhver Scene blevet den første Tragiker; det Heroiske, det Store opfyldte hans Sjæl, og dog maatte han blive Pulcinella. Selv hans Smerte, hans Melancholi forøgede den comiske Tørhed i det skarpttegnede Ansigt, og vakte Latter hos et talrigt Publicum, der beklappede deres Yndling. Den nydelige Columbine var ham venlig og god, men vilde dog helst gifte sig med Arlechino; det var jo blevet altfor comist i Virkeligheden, om „Skønheden og Dyret“ forenedes. Naar Pulcinella var meest mismodig, var hun den Eneste, der kunde faae ham til at smile, ja floggerlee; først var hun melancholisk med ham, saa lidt roligere, men tilsidst opfyldt af Spøg. „Jeg veed nok, hvad De feiler!“ sagde hun, „ja det er denne Kjerlighed!“ — og saa maatte han lee. „Jeg og Kjerlighed!“ udbød han, „det vilde tage sig lystigt ud! hvor Publicum vilde applaudere!“ — „Det er Kjerlighed!“ vedblev hun, og tilføiede med comist Pathos: „Det er mig, De elsker!“ — Ja, sligt tør man nok sige der, hvor man veed, at Kjerligheden ikke er! og Pulcinella sprang høit i Veiret af Latter; nu var Melancholien borte. Og dog havde hun talt Sandhed, han elskede hende, elskede hende høit, som han elskede det Ophøiede og Store i Kunsten. Paa hendes Bryllupsdag blev han den lystigste Figur, men om Natten græd han; havde Publicum seet det fordreiede Ansigt, da havde det klappet. — I disse Dage er Columbine død; Begravelsesdagen blev Arlechino fritaget for at vise sig paa Brædderne; han var jo en bedrøvet Enkemand. Direc-

teuren maatte give noget ret lystigt, for at Publicum ikke skulde savne formeget den smukke Columbine og den lette Arlechino; altsaa maatte Pulcinella være dobbelt lystig; han dansede og sprang med Fortvivlelse i sit Hjerte, og der blev flappet og jublet: „bravo! bravissimo!“ Pulcinella kaldtes frem; o, han var ubetalelig! — — Igaar Nat, efter Forestillingen, vandrede det lille Utydske ene ud af Byen, hen til den eensomme Kirkegaard. Blomsterfrandsen var alt visnet paa Columbines Grav; der satte han sig; det var til at male; Haanden under Kinden, Dinene mod mig; det var som et Monument, en Pulcinella paa Graven, eiendommelig og comisk. Havde Publicum seet sin Ondling, det havde applauderet: bravo, Pulcinella, bravo, bravissimo!“

Syttende Aften.

Hør hvad Maanen fortalte: „Jeg har seet Cadetten blive Officeer og første Gang isøre sig sin prægtige Uniform, jeg har seet den unge Pige i sin Balstads, Thystens unge Brud lykkelig ved sin Fæstdragt, men Ingen's Lyksalighed kan lignes med den, jeg saae i aften hos et Barn, en lille fireaars Pige; hun havde faaet en ny blaa Kjole, en ny rosenrød Hat; Stadsen var netop paa, og de raabte Alle paa Lys, thi Maanens Straale gjennem Vinduet var for ringe, der maatte anderledes lyses op. Der stod den lille Pige stiv som en Duffe, Armene ængsteligt ud fra Kjolen, Fingrene vidt spilede fra hverandre, o! hvor hendes Dine, hendes hele Anslyn straaledede af Lyksalighed. „Imorgen skal Du komme paa Gaden!“ sagde Moderen, og den Lille saae op mod sin Hat, saae ned mod sin Kjole og smilede lyk-

lig: „„Moder!““ sagde hun, „„hvad mon Hundene tænke, naar de see mig i den Stads!““

Attende Aften.

„Jeg har,“ sagde Maanen, „fortalt Dig om Pompeji, dette Liig af en Stad, stillet frem i de levende Stæders Række, jeg kjender en anden, een endnu mere sælsom, den er ikke et Liig, men Spøgelseset af en Stad. — Overalt hvor Vandspringet pladsker i Marmorkummen, synes jeg at høre Eventyret om den svømmende Stad. Ja, Vandstraalen maa fortælle om den! Strandens Bølger synge om den! Over Havets Flade svæver tidt en Laage, den er Enkesløret: Havets Brudgom er død, hans Slot og Stad er nu Mausoleet! Kjender Du denne By? Aldrig hørte den Vognhjulets Rullen eller Hestens Hovslag i sine Gader, der svømmer Fisken og spøgelseagtigt flyver den sorte Gondol henover det grønne Vand. Jeg vil“ — vedblev Maanen — „vise Dig Byens Forum, Byens største Plads, og Du troer at være i Eventyrenes Stad; Græsset voxer mellem de brede Fliser, og i Dagningen flagre der tusinde tamme Duer rundt om det fritstaaende høie Taarn. Fra de tre Sider er Du omgivet af Buesgange. Tyrken med sin lange Pibe, sidder stille derinde, den smukke Grækerdreng helder sig til Spilen og seer paa de opreiste Trophæer: de høie Stænger, Mindet om den gamle Magt. Glasgene hænge som Sørgeflor; en Pige hviler sig der, de tunge Spande med Vand har hun sat ned, Aaget, hvori hun bærer dem, ligger over hendes Skuldre, hun støtter sig ved Seiersstangen. Det er intet Fæstslot, men en Kirke, Du seer foran Dig! de forgyldte Kupler, de gyldne Rugler rundt om straalet i

mit Lys; de prægtige Malmheste deroppe have gjort Reiser som Malmhesten i Eventyret, de have reist herhid, bort herfra og igjen tilbage. Seer Du den brogede Bragt i Muren og paa Ruderne? Det er, som om Geniet havde søiet et Barns Billie med at udsmykke dette sælsomme Tempel. Seer Du paa Søjlen den bevingede Løve? Guldet skinner endnu, men Vingerne ere bundne, Løven er død, thi Havets Konge er død, der er tomt i de store Haller, og hvor før de kostelige Billeder hang, skinner nu den nøgne Muur frem. Lazaronen sover under Buen, hvis Gulv eengang kun den høie Adel turde betræde. Fra de dybe Brønde, eller er det fra Blykamrene nær Saffenes Bro, lyder et Suk, som dengang Tambourinen lød paa de brogede Gondoler, da Bruderingen fløi fra den glimrende Bucentauro til Adria, Havets Dronning. Adria, svøb Dig i Taage! lad Enkesløret dække dit Bryst, hæng det over din Brudgoms Mausoleum: det marmorbyggede, spøgelseagtige Venedig!" —

Rittende Aften.

„Jeg saae ned paa et stort Theater,“ sagde Maanen, „det hele Huus var opfyldt med Tilskuere; thi en ny Skuespiller debuterede; min Straale gled hen over det lille Vindue i Muren, et sminket Ansigt trykkede Panden op mod Ruden: det var Aftenens Helt. Det ridderlige Skjæg krusede sig om Hagen, men der var Taarer i Mandens Dine, thi han var udpebet, udpebet med Grund. Stakkels Tyr! men Stakkelen kan ikke taales i Kunstens Rige. Han sølte dybt og elskede Kunsten med Begeistring, men den elskede ikke ham. — — Regisseurens Klokker ringede; — fjækt og modigt, stod der i Rollen, træder Helten

frem, — frem skulde han for et Publicum, hvem han var til Ratter. — — Da Stykket var endt, saae jeg en Mand indsvøbt i Rappen, snige sig ned af Trappen; det var ham, Aftenens knuste Ridder; Maskinkarlene hvistede til hinanden; jeg fulgte Synderen op paa hans Kammer i Hjemmet. Hænge sig er en uskjøn Død og Gift har man ikke altid ved Haanden. Jeg veed han tænkte paa begge Dele. Jeg saae, han speilede det blege Ansigt, lukkede halvt Dinene, for at see om han var smuk som Liig. Mennesket kan være høist ulykkelig, og dog høist affecteret. Han tænkte paa Døden, paa Selvmord, jeg troer, han begræd sig selv, — han græd dybt, og naar man ret har grædt ud, da dræber man sig ikke. Et heelt Aar er gaaet siden den Tid. Der var Comedie, men paa et lille Theater, det var en fattig, omreisende Trop; jeg saae igjen det bekjendte Ansigt, de sminkede Kinder, det krusede Skjæg. Han saae igjen op mod mig, smilede — og alligevel var han pebet ud, netop for et Minut siden, pebet paa et usselt Theater, pebet af et usselt Publicum! — I denne Aften førte der en fattig Liigvogn ud af Byens Port; ikke en Gæste fulgte. Det var en Selvmorder, vor sminkede, udpebne Helt. Kudsten, som førte, var den eneste Ledsager, Ingen fulgte, Ingen uden Maanen. I Krogen ved Kirkegaardsmuren er Selvmorderen lagt, der vil Nelderne snart skyde op, der vil Graverkarlen henkaste Tjørne og Ukrud fra de Andres Grave."

Tyvende Aften.

"Fra Rom kommer jeg," sagde Maanen, "der, midt i Staden paa en af de høje Høie ligger Keiserborgens Ruiner;

det vilde Figentræ vorer i Murens Revne og dækker Nøgenheden med sit brede, graagrønne Blad: mellem Gruushoben træder Gselet paa den grønne Laurbærhæk og glæder sig ved den golde Tidfel. Herfra, hvor eengang Roms Drne fløi ud: kom, saae og seirede, er nu Indgangen gjennem et lille fattigt Huus, klinket af Leer mellem to sønderbrudte Marmorkolonner; Vijnranken hænger som en Sørgeguirlande hen over det skjeve Vindue. En gammel Kone med sin lille Datterdatter boe derinde, de herste nu i Keiserborgen og vise her den Fremmede de sjunkne Skatte. Af den rige Thronsal er kun en nogen Bæg, den sorte Gypres peger med sin lange Skygge paa det Sted, hvor Thronen stod. Jorden ligger alenhøit over det sønderbrudte Gulv, den lille Pige, nu Keiserborgens Datter, sidder der tidt paa sin Skammel, naar Aftenklokkerne ringe. Nøglehullet i Døren tæt derved kalder hun sin Balcon, gjennem det kan hun see ud over det halve Rom, ud til Peterskirksens mægtige Kuppel. Stille, som altid, var der denne Aften, og nedenfor, i mit fuldklare Lys, kom den lille Pige. Paa sit Hoved bar hun en antikformet Leerkruffe med Band, hun havde bare Fodder, det korte Skjort og de smaa Særkærmer vare itu, jeg kysede Barnets fine, runde Skuldre, de sorte Dine og det mørke, glindsende Haar; hun steg op af Husets Trappe, den var steil, dannet af Muurbrokker og en sønderbrudt Capitæl. De brogetfarvede Tiirbeen foer sky forbi ved hendes Fodder, men hun forskrækkedes ikke, allerede hævede hun Haanden for at ringe paa Døren, der hang en Haresod i et Seilgarnsbaand, det er nu Klokkestrengen paa Keiserens Borg. Hun standsede et Dieblif, hvad tænkte hun paa: maaskee paa det smukke Jesubarn, klædt i Sølv og Guld, dernede i Capellet, hvor Sølvlamperne straalede, hvor hendes smaa Beninder istemte Sangen, den hun ogsaa kjendte; jeg veed det ikke! hun gjorde igjen en Bevægelse, og snublede, Leerkruffen faldt fra hendes Hoved og sloges itu paa den rislede Marmorflise. Hun brast i

Graad, Keiserborgens deilige Datter græd over den fattige, sønderbrudte Leerkruffe; med bare Fødder stod hun og græd, turde ikke trække i Seglgarnsbaandet, Keiserborgens Klokkestreng."

En og tyvende Aften.

Over i fjorten Dage havde Maanen ikke skinnet, nu saae jeg den igjen, rund og klar stod den over de langsomt stigende Skyer; hør, hvad Maanen fortalte mig. „Fra een af Fezzans Byer fulgte jeg Caravanen; ved Sandørkenen paa een af Saltfletterne, der skinnede som en Isflade, og kun i en lille Strækning var bedækket med det lette Flyvesand, gjorde de Holdt. Den Ældste, Vandflasken hang ved hans Belte, en Sæk med ushyret Brød laae ved hans Hoved, han tegnede med sin Stav i Sandet en Firkant og skrev deri nogle Ord af Koranen; henover det indviiede Sted drog den hele Caravane. En ung Kjøbmand, et Solens Barn, det saae jeg i hans Dine, det saae jeg i Skjønheds-Formerne, reed taktfuld sin hvide, snysende Hest. Tænkte han maaskee paa sin smukke unge Hustru? Det var kun to Dage siden, at Kamelen, smykket med Skind og kostbare Shawler, bar hende, den deilige Brud, om Byens Mure; Trommer og Sækkepiber lød, Dvinderne sang og rundt om Kamelen lød Glædes-Skud, Brudgommen skød de fleste, de stærkeste, og nu — nu drog han med Caravanen over Ørkenen. Jeg fulgte dem mange Nætter, saae dem hvile ved Brøndene, mellem de forvuede Palmer; de stak Kniven i den styrtede Kameels Bryst og stegte Kjødet ved Ilden. Min Straale kjølede det glødende Sand, min Straale viste dem de sorte Klippeblokke, døde Der i det uhyre Sandhav. Ikke mødte de fjendtlige Stammer paa den

sporløse Wei, ingen Storme reiste sig, ingen Sandstøtter gik dræbende over Caravanen. I Hjemmet bad den deilige Hustru for Mand og Fader. „Er de døde?“ spurgte hun mit gyldne Horn. „Er de døde?“ spurgte hun min straalende Skive. — Nu ligger Orkenen bag deres Wei, i denne Aften sidde de under den høie Palme, hvor Tranen med alenlange Vinger omflyver dem; Pelikansen seer paa dem fra Mimosæens Grene. Det hyppige Krat er nedtraadt af Elephantens tunge Fødder, en Skare Negerfolk kommer fra et Marked, der dybere inde; Qvinderne, med Robberknapper om deres sorte Haar og med indigofarvede Skjorter, drive de belæssede Dyr, hvorpaa de nøgne sorte Børn sove. En Neger fører i et Loug en Løveunge, han har kjøbt; de nærme sig Caravanen; den unge Kjøbmand sidder ubevægelig, taus, tænker paa sin skønne Hustru, drømmer i de Sortes Land om sin hvide, duftende Blomst hiinsides Orkenen; han løfter sit Hoved —!“ — der gik en Sky for Maanen og atter en Sky. Jeg hørte ikke mere den Aften.

To og tyvende Aften.

„Jeg saa en lille Pige græde,“ sagde Maanen, „hun græd over Verdens Ondskab. Den deiligste Dukke havde hun faaet til Foræring, o! det var en Dukke, saa nydelig og fin, den var slet ikke skabt til Modgang. Men den lille Piges Brødre, de lange Drengene, havde taget Dukken, sat den op i et høit Træ i Haven og vare saa løbne bort. Den lille Pige kunde ikke naa Dukken, slet ikke hjælpe den ned, og derfor græd hun; Dukken græd bestemt med, den strakte Armene ud imellem de grønne Grene og saa ganske ulykkelig ud. Ja, det var Verdens Mod-

gang, som Mama saa tidt talte om. O, den stakkels Duffe! Det begyndte jo allerede at blive mørk Aften og saa vilde Natten komme! skulde hun sidde herude i Træet alene den hele Nat? Nei, det kunde den lille Pige ikke bære over sit Hjerte. „Jeg vil blive hos Dig!“ sagde hun, skjøndt hun var slet ikke modig; hun syntes allerede ganske tydeligt at see de smaa Nisser med deres høie, spidse Huer, titte frem imellem Buskene, og nede i den mørke Gang dansede lange Spøgelsjer, de kom nærmere og nærmere, strakte Hænderne hen imod Træet, hvor Duffen sad, de loe og pegede Fingre ad den. Ak, hvor den lille Pige var bange! „Men naar man ingen Synd har gjort,“ tænkte hun, „saa kan jo det Onde ikke gjøre Een noget! mon jeg har nogen Synd?“ Og hun tænkte sig om, „ak, jo!“ sagde hun, „jeg har leet ad den stakkels And med den røde Klud om Benet, den halter saa morsomt, derfor lo jeg, men det er Synd at lee ad Dyrene!“ Og hun saa op mod Duffen; „Har Du leet ad Dyrene?“ spurgte hun, og det saa ud, som om Duffen rystede med Hovedet.

Tre og tyvende Aften.

„Jeg saa ned i Tyrol,“ sagde Maanen, „jeg lod de mørke Graner kaste stærke Slagstygger paa Klipperne. Jeg betragtede den hellige Christoffer med Jesubarnet paa sine Skuldre, som de der staae paa Husenes Vægge, colossale, fra Fodstykket op til Gavlen; den hellige Florian gjød Vand paa det brændende Huus, og Christus hang blødende paa de store Kors ved Veien. Det er gamle Billeder for den nye Slægt, jeg har derimod seet dem blive reist, seet det ene følge det andet. Høit paa Bjerg-

skrænten hænger, som en Svalerede, et eensomt Nonnekloster; to Søstre stode deroppe i Taarnet og ringede; de vare begge unge og derfor fløi deres Blik ud over Bjergene, ud i Verden. En Reisevogn kjørte nede paa Landeveien, Posthornet klang og de stakkels Nonner fæstede med beslægtede Tanter Diet ned paa den; i den Ungstes Die stod en Taare. — Og Hornet klang svagere og svagere, Klosters Klokke døde dets hængende Toner. —

Fire og tyvende Aften.

Hør, hvad Maanen fortalte: „Det er flere Aar tilbage, det var her i Kjøbenhavn; jeg tittede ind ad Vinduet i en fattig Stue. Fader og Moder sov, men den lille Søn sov ikke; jeg saae, hvor de blommede Rattuns Sengeomhæng rørte sig og Barnet tittede ud; jeg troede først, at han saae paa det bornholmske Stue-Uhr; det var nok saa broget malet med Rødt og Grønt, der sad en Kuffert ovenpaa, der var svære Blodder og Perpendikelen med den skinnende Messingplade gik frem og tilbage, „dik! dik!“ men det var ikke det, han saae paa; nei! det var paa Moders Spinderok; den stod lige under Uhret. Den var Drengens kjæreste Stykke i det hele Huus, men han turde ikke røre den, for saa fik han over Fingrene; hele Timer, naar Moderen spandt, kunde han sidde og see paa den snurrende Teen og det dreierende Hjul, og derved havde han nu sine egne Tanter. Af, turde han dog ogsaa spinde paa den Rok! Fader og Moder sov; han saae paa dem, han saae paa Rokken, og lidt efter stak der en lille nøgen Fod ud af Sengen og saa nok en nøgen Fod, der kom to smaa Been, bums! stod han paa Gulvet. Han dreiede sig endnu engang om, for at see om Fader og

Moder sov; jo, det gjorde de; og saa gik han sagte, ganske sagte, kun i sin lille stumpe Skjorte hen til Rokken og begyndte at spinde; Snoren fløi af, og Hjulet løb da meget hastigere. Jeg kysede hans gule Haar og hans lyseblaa Dine; det var et nydeligt Billede. Moderen vaagnede i det samme. Omhænget rørte sig, hun saa ud og tænkte paa Nissen eller paa et andet lille Spøgelse. „I Jesu Navn!“ sagde hun og stødte, angest, Manden i Siden; han slog Dinene op, gned dem med Haanden og saa paa den lille, travle Tyr. „Det er jo Bertel!“ sagde han.

Og mit Die vendte sig fra den fattige Stue — jeg seer jo saa vidt omkring! jeg saa i samme Dieblis ind i Vaticanets Sale, hvor Marmorguderne staa: jeg bestraaede Laokoons-Gruppen; Stenen syntes at sukke; jeg trykkede mit stille Kys paa Musernes Bryst, jeg troer det hævdede sig. Dog længst dvælede mine Straaler ved Nilgruppen, ved den colossale Gud. Støttende sig paa Sphinxen laa han saa tankesfuld, drømmende der, som tænkte han paa de henrullede Aar; de smaa Amoriner legede om ham deres Leeg med Krokodillerne; i Overflødighedshornet sad med sammenlagte Arme, og saa paa den store, alvorlige Flodgud, en ganske lille Amor, et tro Billede netop af den lille Dreng ved Rokken, det var de samme Træk; levende og yndigt stod her det lille Marmorbarn og dog over tusinde Gange har Aarets Hjul dreiet sig, siden det fremsprang af Stenen. Just saa mange Gange, som Drengen i den fattige Stue dreiede Rokkehjulet, har det større Hjul snurret rundt og snurrer endnu, før Tidsalderen skaber Marmorguder som disse.

See, det er altsammen flere Aar siden! Nu igaar,“ vedblev Maanen, „saa jeg ned paa en Bugt ved Sjællands Østkyst; der ere deilige Skove, høie Banker, en gammel Herregaard med røde Mure, Svaner i Voldgravene, og en lille Kjøbstad med sin Kirke mellem Ublehaver. En Mængde Baade, alle med Blus, glede hen over den rolige Vandflade; det var ikke for at fange

Al, at Blussene lyste, nei, Alt var festligt! Musikken klang, en Vise blev afsjungen, og midt i een af Baadene stod han, de hylkede: en høi, kraftig Mand i en stor Kappe, han havde blaae Dine, og lange hvide Haar; jeg kjendte ham og tænkte paa Vaticanet med Nilgruppen og alle Marmorguderne, jeg tænkte paa den lille, fattige Stue, jeg troer saamænd i Grønne-Gade, hvor den lille Bertel med den stumpede Skjorte sad og spandt. Tidens Hjul har dreiet sig; nye Guder ere stegne frem af Stenen. — — Fra Baaden lød et Hurra, et: „Hurra for Bertel Thorvaldsen!“ —

Fem og tyvende Aften.

„Jeg vil give Dig et Billede fra Frankfurt!“ sagde Maanen; „jeg betragtede der een Bygning især; det var ikke Goethes Fødested, ikke heller det gamle Raadhuus, hvor gjennem de tilgittrede Vinduer endnu de hornede Hovedpander rage frem af Dørne, der bleve stegte og givne til Priis ved Keiserens Kroning; det var en borgerlig Bygning, grønmalet og tarvelig! paa Hjørnet ind til den snevre Jødegade, det var Rothschilds Huus. Jeg saae ind gjennem den aabne Dør, Trappegangen var stærkt oplyst; der stode Tjenere med brændende Lys i massive Sølvstager og bøiede sig dybt for den gamle Kone, der i en Bærestol førtes ned af Trappen. Husets Gier stod med blottet Hoved og trykkede ærbødigt et Kys paa den Gamles Haand. Det var hans Moder; hun nikkede venligt til ham og til Tjenerne og de førte hende ind i den snevre, mørke Gade ind i et lille Huus; der boede hun, der havde hun født sine Børn, dersfra var deres Lykke fremblomstret; forlod hun nu den ringeagtede Gade, det lille Huus,

da vilde Lykken maaskee forlade dem! det var nu hendes Tro. — "Maanen fortalte ikke mere; altfor kort besøgte den mig i aften, men jeg tænkte paa den gamle Kone i den snevre, ringeagtede Gade; kun et Ord af hende, og hun havde sit glimrende Huus nær ved Themsen; kun et Ord af hende, og hendes Villa laae ved Neapels Golf. "Forlod jeg det ringe Huus, hvor mine Sønners Lykke fremsprang, da forlod maaskee Lykken dem!" — Det er en Overtro, men af det Slags, at naar man kjender Historien og seer Billedet, behøves der kun, for at forstaae dette, de to Ord som Underskrift: En Moder.

Ser og tyvende Aften.

"Det var igaar i Morgendæmringen!" det er Maanens egne Ord; "ikke en Skorsteen røg endnu i den store By, og det var just Skorstenene, jeg saae paa; fra een af dem stak der i det samme et lille Hoved op og saa kom den halve Krop, Armene hvilede paa Skorsteens-Randen. "Hurra!" det var en lille Skorsteensfeier-Dreng, som første Gang i sit Liv var kommen heelt op i en Skorsteen og havde faaet Hovedet udenfor. "Hurra!" Ja, det var noget andet, end at krybe om i de snevre Kor og i de smalle Kammerer! Luften viftede saa frisk, han kunde see ud over den hele By til den grønne Skov; Solen stod just op; rund og stor skinnede den ham ind i Ansigtet, der straaede af Lykjalighed, skjøndt det var ganske artigt smurt til med Sod. "Nu kan hele Byen see mig!" sagde han, "og Maanen kan see mig og Solen med! Hurra!" og saa svingede han med Rosten. —"

Syv og tyvende Aften.

„Igaar Nat saae jeg ned paa en Stad i China,“ sagde Maanen, „mine Straaler beskinne de lange, nøgne Muere, som danne Gaderne; hist og her er der vel en Dør, men den er tilsluttet, thi Verden udenom hvad vedkommer den Chineseren; tætte Jalouster bedækkede Vinduerne bag Husets Muur, kun fra Templet skinnede Lyset ned gennem Ruderne. Jeg saae derind, saae paa den brogede Pragt; fra Gulv til Loft staae i stærke Farver og riig Forgyldning Billeder, som fremstille Gudernes Virken her paa Jorden; i hver Nische deres Billedstøtte selv, men næsten skjult af brogede Draperier og nedhængende Faner, og foran hver Guddom — de ere alle af Tin — stod et lille Alter med Vievand, Blomster og brændende Vorchs, men øverst i Templet stod Fu, den øverste Guddom, smykket med en Kjortel af Silketoi, den hellige gule Farve. Ved Alterets Fodstykke sad en levende Skikkelse, en ung Geistlig, han syntes at bede, men midt i sin Bøn at henses i Grublen, og det var vist en Synd, thi hans Kinder brændte, hans Hoved bøiede sig dybere! stakkels Soui-houng! drømte han sig maaskee bag Gaden lange Muur, arbejdende ved den lille Blomsterplet, der er foran hvert Huus, og var den Syssel ham langt kjærere, end at passe Vorchterterne i Templet; eller lystede det ham at sidde ved det rigt dækkede Bord og mellem hver Ret at tørre Munden paa Sølvpapiir! eller var hans Synd saa stor, at vovede han at udtale den, da maatte det himmelske Rige straffe ham med Døden; turde hans Tanke flyve med Barbarernes Skibe til deres Hjem, det langt bortliggende England? Nei, hans Tanke fløi ikke saa langt, og dog var den saa syndig, som det varme Ungdomsblod kan føde den, syndig her i Templet foran Fu's og de hellige Gunders Billedstøtter. Jeg veed, hvor hans Tanke var. I Øverfanten af Byen, paa det flade, fliselagte Tag, hvor Rækværket

syntes gjort af Porcelain, hvor de smukke Vaser stode med store, hvide Klokke-Blomster, sad den yndige Pe, med de smalle, skjelmste Dine, de fyldige Læber og den mindste Fod; Skoen trykkede, men om Hjertet trykkede det tungere og hun løftede de fine, dreiede Arme, og Atlasket raslede. Foran hende stod en Glas-Skaal med fire Guldfiske, hun rørte sagte i Vandet med en broget malet og lakeret Pind, o, saa langtsomt, thi hun grundede; tænkte hun maaskee paa, hvor rigt og gyldent Fiskene vare klædte, hvor sikkert de levede i Glasfskaalen og rigeligt fik deres Føde og hvor langt lykkeligere de dog kunde være i det Frie, ja det begreb den skjønne Pe; hendes Tanke drog fra Hjemmet, hendes Tanke gik i Kirken, men det var ikke for Guds Skyld, den kom der. Den stakkels Pe! den stakkels Soui-houng! deres jordiske Tanter mødtes, men min kolde Straale laae som et Cherubssværd imellem dem!" —

Otte og tyvende Aften.

„Det var Havblik," sagde Maanen, „Vandet var saa gjennemsigtigt, som den rene Luft jeg gjennemseilede, jeg kunde see dybt under Havsladen de sælsomme Planter, der, som Rjæmpetræer i Skoven, hævede sig med favnelange Stængler op mod mig; Fiskene svømmede hen over deres Toppe. Høit i Luften drog en Flok vilde Svaner, een af dem sank med afkræftede Vinger dybere og dybere, dens Dine fulgte den lustige Caravane, som meer og meer fjernede sig, selv holdt den Vingerne vidt udbredte og sank, som Sæbeboblen synker i den stille Luft, den rørte Vandsladen, dens Hoved bøiede sig tilbage mellem Vingerne, stille laae den, som den hvide Lotus paa den rolige Indsøe.

Og Vinden lusted og hævede den lysende Vandflade, saa straalende, som var det Ætheren, der rullede frem i store, brede Bølger, og Svanen løstede sit Hoved og det skinnende Vand sprøitede som en blaa Ild hen over dens Bryst og Ryg. Dagstjæret lyste paa de røde Skyer, og Svanen løstede sig styrket og fløi mod den stigende Sol, mod den blaanende Ryst, hvorhen Lustcaravanen drog, men den fløi alene, med Længsel i sit Bryst, eensom fløi den over de blaa, de svulmende Bander." —

Ni og tyvende Aften.

"Jeg vil give Dig et Billede endnu fra Sverrig," sagde Maanen; „mellem sorte Granstove, nær ved Korens melankolske Bred, ligger den gamle Wreta Klosterkirke. Min Straale gled gjennem Gitteret i Muren ind i den rummelige Hvælving, hvor Konger blunde i store Steenkister; i Muren over dem pranger, som Billed paa den jordiske Herlighed, en Konge-Krone, men den er af Træ, malet og forgyldt, den holdes fast ved en Træpind, spigret ind i Muren, Ormen har gjennemgnavet det forgyldte Træ, Udderkoppen har spundet sit Net fra Kronen til Risten, det er et Sørgeflag, skjørt, som Sorgen er det for de Dødelige! Hvor stille de blunde! jeg mindes dem saa grant! jeg seer endnu det kjække Smil om Læben, der udtalte Glæde eller Rummer, saa mægtigt, saa afgjørende. Naar Dampskibet som en Trolldoms Snekke seiler op over Bjergene, kommer tidt en Fremmed til Kirken, besøger denne Grav-Hvælving, spørger om Kongernes Navne og disse klinge glemte og døde; han seer paa de ormstufne Kroner, smiler, og er han et ret fromt Gemht, da er der Beemod i hans Smil. Blunder I Døde, Maanen

mindest Eder, Maanen sender i Natten sin kolde Straale til Eders stille Kongerige, som Thyrretræs-Kronen hænger over! —"

Tredivte Aften.

"Tæt ved Landeveien," sagde Maanen, "ligger en Kro, og ligeover for den er et stort Vognsfluur, Taget der var under Tækning, jeg saae mellem Sparrerne og gjennem den aabne Vostsluge ned i det uhyggelige Rum; den kalkunste Hane sov paa Bjælken, og Sadelen var lagt til Ro i den tomme Krybbe. Midt i Rummet holdt en Reisevogn, Herskabet sov der nok saa trygt, mens Hestene fik at drikke og Kudsken strakte sine Lemmer, skjøndt, jeg veed det bedst, han havde sovet godt og det meer end den halve Nei. Døren til Karlekammeret stod aaben, Sengen saae ud, som om der var vendt op og ned paa den, Lyset stod paa Gulvet og brændte dybt i Piben. Vinden blæste koldt gjennem Skuret og Tiden var nærmere ved Daggrø end ved Midnat. Henne i Baasen, paa Gulvet, sov en vandrende Musikanter-Familie, Moder og Fader drømte vel om den brændende Taar i Glasfen, den lille, blege Pige drømte om den brændende Taare i Diet; Garpen laae ved deres Hoved, Hunden ved deres Fod. —"

Gen og tredivte Aften.

"Det var i en lille Kjøbstad," sagde Maanen, "jeg saae det ifjor, men det gjør ikke noget, jeg saae det saa tydeligt; i

Aften har jeg læst derom i Avisen, men der var det slet ikke saa hydeligt. Nede i Krostuen sad Bjørnetrækkeren, og spiste sin Aftensmad, Bamsen stod bunden ude bag Brændestabelen, den stakkels Bams, som ikke gjorde en Sjæl Fortræd, skjøndt glubst nok saa han ud. Oppe paa Kvistkammeret legede i mine klare Straaler tre smaae Børn; den ældste var nok sex Aar, den yngste ikke mere end to. „Kladdst, kladdst!“ kom det op ad Trappen; hvo kunde det være? Døren sprang op — det var Bamsen, den store, laadne Bjørn! Han havde kjedet sig ved at staae dernede i Gaarden, og nu fundet Vej op ad Trappen; jeg havde seet det altsammen!“ sagde Maanen. „Børnene bleve saa forstrækkede for det store, laadne Dyr, de frøb hver i sin Krog, men han fandt dem alle tre, rørte ved dem med Snuden, men gjorde dem slet intet! — „Det er bestemt en stor Hund,“ tænkte de, og saa klappede de ham, han lagde sig paa Gulvet, den mindste Dreng væltede sig ovenpaa og legede at skjule sit guullockede Hoved i dens tykke, sorte Pels. Nu tog den ældste Dreng sin Tromme, slog saa det hundrede efter, og Bjørnen reiste sig paa begge Bagbenene og begyndte at dandse, det var hydeligt det! — Hver Dreng tog sit Gevær, Bjørnen maatte have eet med og han holdt ordenligt fast, det var en prægtig Kammerat, de havde faaet, og saa gif de: „een, to, een, to!“ — Da tog det i Døren, den gif op, det var Børnenes Moder, Du skulde have seet hende, seet hendes ordløse Skræk, det muurhvide Ansigt, den halvaabne Mund, de stirrende Dine. Men den mindste af Drengene nikkede nok saa fornøiet, og raabte ganske høit, paa hans Sprog: „Vi lege bare Soldater!“ — Og saa kom Bjørnetrækkeren!“ —

To og Tredivte Aften.

Det blæste koldt og stærkt, Skyerne joge forbi; kun af og til kunde jeg see Maaenen.

„Igennem det stille Lustrum seer jeg ned paa de flyvende Skyer!“ sagde den, „jeg seer store Skygger jage hen over Jorden! — Nylig saae jeg ned til en Fængsels-Bygning, en tillukket Vogn holdt udenfor, en Fange skulde bort; min Straale trængte gjennem det tilgittrede Vindue ind paa Muren; han ridsede der til Afsted nogle Linier; det var ikke Ord han skrev, det var en Melodie, hans Hjertes Udstrømning den sidste Nat paa dette Sted; og Døren aabnedes, han førtes udenfor, saae mod min runde Skive — — Skyer fløi mellem os, som turde jeg ikke see hans Ansigt, som turde han ikke see mit; han steg i Vognen, den lukkedes, Bidsten smeldede, Hestene foer afsted ind i den tætte Skov, hvor min Straale ikke kunde følge; men ind ad Fængsels-Gitteret saae jeg; mine Straaler glede hen over den indridsede Melodie paa Muren, det sidste Farvel; hvor Ordet slipper, tale Tonerne! — men kun enkelte Noder kunde mine Straaler belyse, den større Deel vil altid staae i Mørke for mig. Var det Dødens Hymne, han skrev? Var det Glædens Jubeltoner? Foer han til Døden eller til sine Kjæres Favntag? Maaenens Straale læser ikke Alt hvad selv de Dødelige skrive.

Igjennem det store Lustrum seer jeg ned paa de flyvende Skyer; jeg seer store Skygger jage hen over Jorden!“

Tre og Tredivte Aften.

„Jeg holder meget af Børn!“ sagde Maanen, „de Smaa ere især saa morsomme; naar de mindst tænke paa mig titter jeg mangen Gang mellem Gardinet og Vindueskarmen ind i Stuen. Det er saa morsomt at see dem selv hjælpe til at klæde sig af; der kommer først den nøgne, lille, runde Skulder op fra Kjolen, saa glider Armen ud, eller jeg seer Strømpen trækkes af og et yndigt lille Been, saa hvidt og fast, kommer frem, det er en God til at kysse paa og jeg kysser paa den!“ sagde Maanen.

„I Aften, det maa jeg dog fortælle! i aften saae jeg ind af et Vindue, hvor Gardinerne ikke kom ned, for der er ingen Gjenboer; jeg saae ind til en heel Skare Smaa, Søstre og Brødre. Der var en lille Pige, hun er kun fire Aar, men hun kan sit Fader vor saa godt som de andre, og Moderen sidder hver Aften ved hendes Seng og hører hende læse det, saa faaer hun et Kys, og Moder bliver til hun sover, det skeer saa gesvindt, som de smaa Dine lukke sig. Aften vare de to ældste lidt vilde, den ene hoppede paa eet Been i sine lange, hvide Natklæder, den anden stod paa en Stol med alle de Andres Klæder om sig, det var Tableau, sagde han, og de Andre skulde gjætte; den tredie og fjerde lagde Legetøiet ordentligt i Skuffen, og det skal ogsaa gøres; men Moderen sad ved den Mindstes Seng og sagde at de skulde alle tie stille, thi den Lille læste sit Fader vor.

„Jeg saae lige ind over Lampen,“ sagde Maanen, „den fire-aars Pige laae i sin Seng, i det hvide, fine Linned, og de smaa Hænder vare foldede og det lille Ansigt ganske høitideligt, hun læste høit sit Fader vor. „Men hvad er det,“ sagde Moderen og afbrød midt i Bønnen, „naar Du har sagt: giv os

i Dag vort daglige Brød! siger Du endnu noget, men som jeg ikke kan høre ret hvad er. „Hvad er det? Du skal sige mig det!“ — og den Lille taug og saae forlegent paa Moderen.“ — „Hvad er det Du siger meer, end giv os i Dag vort daglige Brød.“ — „Bliv ikke vred søde Moder,“ — sagde den Lille, „jeg bad, og dygtig Smør paa!“

Silkeborg.

(1853.)

Vi kjøre gjennem Skov og over Marker, ind igjennem en Bondegaard, og ud igjen, og snart staae vi paa Danmarks høieste Punkt: Himmelbjerget, der i bløde Bølge-Former, med Lyng og Ghyvelbuske strækker sig ned mod en stor Sø, Juul-
søen, der gjennemløbes af Gudenaen, som herfra, milelangt, mellem Skov og Hede binder Sø til Sø ned mod Silkeborg.

Under os paa Juulsøens Gjenbobred ligger Dünners-
vold; vi see Odden, hvor Sagnet melder, at Raven Slot
stod. Overtroen øiner endnu Guld, og Kobberkjedler skinne gjens-
nem Vandet, og Roerkarlen, stagende sig frem, troer at høre
Klangen derfra, idet han støder imod med Maren. Her boede
een af Jyllands Højselskonger, hvis smukke Datter en Nat blev
bortført af en anden Højselskonge, der med hende foran paa
Hesten jog afsted hen over Seishede; det gjaldt om at naae
Egene ikke langt fra det nuværende Skovfogedhuus ved Silkeborg,
og Stedet nævnes endnu „Naas-Ge;“ hvor han i Flugten
tabte sin Hat, hedder Stedet Hattens; Dybet i Aaen, hvor
han vilde sætte over, da han blev haardt forfulgt, og hvor Hesten
sank med ham, saa han druknede, kaldes Kongesdyb. Vi følge
Sagnet's Spor; idet vi fra Himmelbjerg fæste Diet mod Nord-
vest og øine over Søer og Skove de røde Tage af Byen Sil-
keborg. Derhen gaaer vor Vej.

Vi tage gjennem Skoven op over Aasen, „Aa-Ringen," falder Bonden den; alt fra Himmelbjerget see vi dens lynchbrune Side rage frem i Skov-Hangen. I lang Strækning og i Hvide med de største Træer løfter sig Aasen, som var den en Vold, i cyclopiske Tider opfastet ved Menneskehænder; dens øverste Kam er kun bred nok for et Vognspor. Herfra ned imellem Trætoppene seer man Hede, Mose og en enkelt Boghvedemark bredende sine hvide og røde Blomster over Sandgrunden. Her staaer af Birkegrene tømret en Bænk, hvorfra er et Skue beslægtet med det, man har i Egnen om de skotske Søer, Katrine og Lo-mond. Hvilken Gensomhed, hvilken Alvor! — Vel kan Solhæset i sin Afverling oplive denne Egn, men som den Sorgfuldes Ansigt i selve Smilet, beholder den sit alvorsvækkende Præg. Hvilken Stilhed! i Minuter fornemmes ingen Lyd, det er, som om man var betaget Hørelsen, og dog er den skarp, saa at den fornemmer Myggenes Vingeslag. Her er Natten dyb og hemmelighedsfuld, man hører kun den store Hornugle skrige fra Skoven, eller en Piben nede fra Aaens Siv, det er Raabet af Odderen, denne Ferskvandets Sælhund, som jaaret af en eenlig Jæger endnu mægter at svømme over til den anden Abred. Maaskee høres Skriget af Kongeørnen, der bukker under i ulige Kamp. Det er kun nogle Aar siden, da drev paa Strømmen en stor Gjedde, i hvis Ryg med begge Kløer fast inde i Kjødet hang en Orn; den havde ikke mægtet at løfte den store Fisk, og begge dreve nu som et dødt Stykke.

Fra Aasen komme vi ned gjennem Skov og over Sandgrund, hvor det hvide Flyvesand enkelte Steder bryder frem og lægger sig over Lyngen; vi komme ind i Moser, hvor fulsorte Storke bygge deres Nester i Træerne, og som en Paria-Slægt, stødt ud i Sumplandet, skrues af de hvide Storke. Veien fører bestandig gjennem Skov; sorte Lynghøider løfte sig som Der i Skovhavet. — Her er Strækninger som skaarne ud af det be-

sjungne Schwarzwald. Tørre nedfaldne Grene knage i Lyng og Løv under Vognhjulet, som her danner nye Veispor.

Vi træffe paa Jordhævninger i Jorden, gamle Bildbasssegrave, fra den Tid Bildsvinet endnu her faldte til Jagt, og for hvis Skyld Christopher den Anden saa gjerne kom her i Egnen; det nu udslettede Tvillum Kloster ved Gudenaafik saaledes i et Aar fem Gange hans Besøg. Endnu leve gamle Folk, som vide at fortælle fra deres Barndom om Ulvene i disse Skove.

Vi see Rjæmpehøie, paa hvilke store, slanke Bøge ere skudte op af Spirer, der i Vind og Veir blev fastet hen paa de ukjendte Grave. Veis og stiløse Skovstrækninger omslutte her dybe Søer; paa en af disse sees en lille svømmende Ø med et eenligt heldende Træ, den driver om derude, hvorhen Vinden fører den. Man fortæller, at en Fremmed kom til et af disse Bæde, den saakaldte Mørksjø ved Aasen, og følte sig saa grebet af dens melankolske Charakter, at han, efterat være draget bort, kom igjen tilbage og druknede sig her.

Skov-Gensomhed, her findes du! her, hvor endnu Kongesørnen bygger Nede, hvor de vilde Skovduer furre, og Urhønen flyver op fra Lyngen. — Men det er en fattig Jordbund, disse Egne har! siger man, ja fattig efter hvad Menneffene ville fremtvinge her, men i sin Natur ere disse Egne rige, rypige! Skovens Ur-Plante, Bregnen, skyder frem, tidt mandshøi med sine fine, grønne fjedrede Blade; Tyltebær, Hindbær og Blaabær myldre hen over Skovbunden, hvor den mørke Gnebærbust groer og minder om Italiens Cypress, og hvor Christtjørnen staaer Sommer og Vinter med piggede, glindsende altid grønne Blade.

Mod Vest slipper Skoven, idet Jordhævningen ikke længer beskytter den mod Vestenvinden; alle Træstammer og Grene helde mod Øst, hvert Træ synes som tilklippet med Særen; Skoven bliver til Buske, den sænker sig ned i Banterne; det er, som om

Vestenvinden her havde boltret sig, trykket Grenene mod Jorden og beaandet dem med en forstenet Mos.

Vi see ned i en lang dyb Lyngdal; der ligger en eensom Hytte, klinket af Leer og tækket med Lyng, fra den løfter sig Røgen og viser, at her leve Mennesker. — Overtroen fortæller, at i Dybdal, som denne Strækning kaldes, ligger en stor firkan- tet Steen med „Læsning paa,“ men som endnu Ingen har kun- net tyde, og under Stenen er gjemt saa meget Sølv og Guld, at det kan skjule en fuldvoren Mand, en heel Kongeløsning er det. To Kvinder, der engang gik igjennem Lyngen her, saae Stenen, men kunde ikke tyde Læsningen, og da de kom med an- dre Folk for at søge den igjen, var den ikke mere at finde; en Bonde, der her gik ud at søge sin Hest, saae Stenen og lagde sit Tøier paa den, men Stenen sank — dog engang, det er Folketroen, naar Danmarks Konge er en fangen Mand, da findes den igjen, Skriften læses, Skatten hæves og Kongen kjøbes fri. *)

Vi staae isvrigt her paa en Høide, som af Egnens Beboere ansees for langt høiere end Himmelbjerget, og dog af disse ikke kaldes det høieste Punkt i Landet, som dette nævnes de fjernere liggende „Baunshøie,“ hvor i Hedenold Baunet tændtes, hvor det lygte i Skipper Clemens Tid og i vore Dage, da Tjenden kom under Oprørskrigen.

Men vi vende os mod Silkeborg, hvor vi snart naae hen, men standse dog først paa et Punkt i Skoven, en lille Sti fører os mellem Træer og Buske til en brat Skrænt ned mod den store Almind sø, der seet i Morgenbelysning blaa og stille har det meest smilende, venligt Indblydende. De store Løvskove helde sig som grønne, spulmende Skyer ud over Bredderne, hvor

*) Flere Oplysninger og Sagn, Silkeborg vedkommende, skylder jeg især Etatsraad A. Drewsen, som med stor Flid og Iver har samlet disse under et Sommerophold der i Egnen.

Vandet er saa klart at man seer de store Fisk svømme i Sollyset; som hele blomstrende Der ligger der paa Vandfladen Grupper af hvide Alander og høit over Skoven paa de mørke Lyngbanker skinner den solbelyste Vallerkirke.

Mod Nord slipper Skoven ved Langsø, som Gudenaa løber igjennem, og her ligger en gammel Alsgaard og et lille Huus, der for Aaringer siden tjente til Alleværk, idet Allefangsten her var saa godt som Regjeringens hele Binding af den fiskerige Aa. Disse to Bygninger, dengang de eneste, som fandtes her, hørte til det saakaldte Ryttergods. Jordene laae øde og udhyrkede, en dyb sandet Wei, saagodtsom ufremkommelig om Vinteren, gif her forbi til Landets Vestkant.

Paa en Landpynt ved Udløbet af Aaen sees endnu røde Muurbrokker, og for nogle faa Aar siden fandtes her Grund og Grave; her stod det gamle Silkeborg, efter hvilket Sted og Egn har Navn, og man fortæller, at en Biskop Peder, som vilde bygge sig en Gaard, seilede paa Langsøen, Vinden her blæste ham hans Silkehue af, og han bestemte da, at hvor den drev iland, vilde han reise sin Borg, og han holdt sit Løfte — Silkeborg blev bygget.

Det hedder, at Slottet to Gange er lagt øde, først ved Rynild og senere ved Svenskerne, der ikke lod Steen paa Steen blive tilbage.

Herhen kom i Aarenes Løb ikke mange Fremmede, uden de, som skulde og maatte reise den lange Wei tværs over Landet, eller enkelte Jægere, som her fandt god Ande- og Odder-Jagt. Omvandrende Latere tændte deres Ild under Hængebirken eller i Lyngen mellem Banterne. Enkelte Gange bredte Ilden sig, og Hedebranden fik frit Spil; Vinden drev Røg- og Ildholger frem, den eensomt staaende Bust blussede op, og det brændte, til den nøgne Sandbund eller Moserne satte Grændse. Kun saa Danske kjendte Danmarks skønneste Egn inde i Landet, og endnu færre

i den store, forstandige, nyttefattende Verden tænkte paa de Kræfter, som i Martusinder Gudena i sin Vandmængde ligesom spildte hen. De materielle Kræfters Benyttelse og Udvikling ere Bærerne for Aandens Skatte, de ere Grenene for den aandedige Frugt, som kommer. Her i Landet, ved den dybe Aa har Culturen pløiet sin Jure og nedlagt sin rige Sæd.

Alt i Foraaret 1840 indgav den daværende Inspecteur over de kongelige Godser J. H. Bindebøll et udførligt Forslag til Rentekammeret om Domainen Silkeborgs hensigtsmæssige Afbenyttelse til Fabrik anlæg, om Gudenaens Seilbargjørelse, og om Grundlæggelsen af en Kjøbstad her, men Forslaget mødte kun Modstand.

Fire Aar efter, altsaa nu kun for ni Aar siden, kom her i Besøg med en af sine Sønner Danmarks navnkundige Landmand J. C. Drewsen; han forstod Egnens Betydning, gik ind i Ideen; og det blev hans to dristige Sønner, Christian og Michael, der med Kraft og Udholdenhed førte det igjennem. Den sidstnævnte flyttede strax derover, var den ledende, den styrende der, og Papiir-Fabriken blev anlagt. Jordbunden her langs Aaen var da et Uføre. Dyrerne, der fra Teglbænderierne droge de tunge Læs med Gruus og Muurbrokker til Jyltning, sank dybt i det bløde Sand. Tiirsindstyve Arbeidere maatte her, langt fra alle Kjøbstæder, i dette Ørkenland, ledes, holdes og sørges for; med Djærvhed og Dydighed førte Manden det igjennem; Kong Christian den Ottende interesserede sig særlig for den hele Plan og viste sin virkende Deeltagelse; to nærliggende Huse, Smedie, Brødbageri og et Par Bygninger for Arbeiderne kom snart istand, og disse med Aaleværket og den gamle Avlsgaard, der førte Navn af Slottet og var i udsel Tilstand, paa Ladebygningerne nær, var da det hele Silkeborg. Men Velsignelsens Magt laae over Stedet; det viste sig, at der var en Trang til her midt i Landet at finde et Oplagssted for det indre

Jylland; en Kjøbstad vorte og voxer Dag for Dag med en Drift, en Fremgang, som man kun seer det i de amerikanske Colonier. To Gader og to Etages Huse findes her; Gjæstgiverier og Bryggerier ere komne, og selve Modehandlerindernes Boutiker mangle ikke. Grændse og Plan for kommende Gader, for Kirke og Raadhuus ere affstukne og tæt op til Byen, hvor Birkestoven staar med prægtige Birke, som man seer dem i Sverrig, Birkens Hjem, er ned mod Søen en Kirkegaard indhegnet, hvor Træet holder sine fine, løvfulde Grene ud over de unge Grave. Den Mand, der ved Fabrikhjulets eenstonende Musik, ligesom fremtryllede Danmarks yngste By, Michael Drewsen, har her under Lyngtørven ladet mure sit Gravkammer, en prægtig Hængebirk stikker over det, som vi haabe, længe tomme Hvilested.

Nat og Dag bruse Hjulene i Fabriken; 300 Mennesker fortjene her deres Brød; her er et Liv, et Røre; det er en Lyst at træde ind i dette store, levende Værkhuus, see den hele Fremgang og Udvikling der, fra hvor Kludene vadskes, renses, fartes og komme saa frem, som en hvid Dynd, der i Løbet fremad forvandles til alenbrede Oblater, der, før de affjøles og faae Hvile, blive et deiligt hvidt Papiir, som er traadt i Række med, hvad England og Frankrig frembød ved Londoner Udstillingen og har vundet Hæderspriis. Selv af Straaet, af den gule Halm har den driftige Styrrer vidst at drage Papiirstoffet, og vi see Forvandlingen.

Fra Fabriken lad os gaae til Vaaningshuset, der som een af de smukke Villaer ved Blankenese ligger her indrettet med engelsk Hyggelighed. Haven, der strækker sig over den gamle Have- og Slotsgrund ned til Na og Sø, er saa frisk og blomstrende; et deiligt Grønsvær breder sig hen over Sandgrunden; i Rosentiden mylrer her med Roser. Bag Drikhusets Vinduer hænge Druerne i store Klaser, mens man seer over Søen til de hvide Sand- og Lyngbaner, hvor det eensomme Færgehuus ligger, hvis Baad,

ved faa Nareslag, sparer Vandringssmanden en Vandring af to Mil, som det ellers er, for at komme paa hiin Side den smalle Sø, og derhen maa man, op paa Hvindingsdals høie Banke og der som fra et Fugleperspectiv at samle i en Sum det hele Høiland fra Himmelbjerget til Langsøen, hvor de røde Tage af Silkeborg synes lagde imellem Trærnes Toppe.

I Havens Jord staaer endnu et af de Lindetræer, der skal have skygget udenfor Indfjørselen til det gamle Silkeborg, den anden Lind er for nogle Aar siden splintret af Lynilden. Gamle Elle og Pile give Ly mod Stormen fra Nord og Vest; Søen skulper mellem Rørene hen over de røde Steenbrokker, Resterne af Borgen; kun en enkelt stor udhugget Graasteen, vistnok en Slags Portgesten ligger her paa Steendyssen, hvor de hensatte Alpeplanter udfolde deres Blomster.

Her forbi gaae nu de læssede Bramme, samme lange Navei op til Andersen og her tilbage; en langsom Fart, en Vej uden Afverling; sin Skjønhed har Gudena fra Silkeborg op til Himmelbjerg. Deiligt er det med Seilbaad eller Pram at glide hen under de hængende Birke og de gamle Elle, der enkelte Steder, løsbryne fra Bredden, groe i Strømmen, og helde sig over hele Der af blomstrende Akander! deiligt at sejle fra Sø til Sø mellem Skov og Hede-Strækninger, at seile med Blus paa Brammen i den dæmrende Aften eller stjerneklare Nat.

Med Dampskib er en Prøvesart gjort fra Andersen herop; Indtrykket heraf er gjemt i disse faa Stropher:

Det var som om Fultons Baad vi saae,
Da Dampprammen kom op ad Gudena,
Mod Strøm og mod Vind en Solskins Dag,
Stolt vaiende med sit danske Flag.
Den aanded et Liv i Landskabets Ro
Hernede, hvor Drnen i Skovene boe.
Fra Rattedgattet til Gudena,
Kan Dansken nu Himmelbjerget naae!

Danmarks Flod, Gudena! hvor malende, hvor deilig er du dog! og just deiligst her ud for den gamle Mølsgaard og Møleværket, her hvor du breder Dig med ghygende Blomsterøer, og hvor tætved, som i et Bjergland, Veien bugter sig ned af den gjennemflaarne Banke — den nye brede Kjørevei, der er lagt gjennem Skov og over Flyvesand. Kun en halv Times Vandring fører os derhen, hvor Menneſtekløgt kjæmper mod den støvſine Sandbund, som Vinden vil løfte og favnehøit strøe over Skov og Moser. Det er til denne Egn, at der knytter sig et af de yngſte Sagn, ſom lever i Folket paa Silkeborg; det er Sagnet om den uhyre Skat, ſom her ligger gjemt, og ſom Peer Guldgraver ødelagde ſin hele Formue ved for at finde, og dog havde han drømt, hvor Skatten ſkulde ligge, Stedet hvor et 30 Alen høit Træ ſtod ſaaledes bedækket af Flyvesand, at man ikke kunde ſee mere af det end en Pibespids. Det var i Aaret 1780, ſiges der, at denne Peer Guldgraver, en Holſtener, der eied Gaard og Dvæg ved Beile kom og gravede og gravede, til han ſom Fattigmand døde i Fattighuſet i Linaa. Men Skatten, ſom en af Silkeborgs mægtige Herrer gjemte der, vil engang findes; over Stedet brænder om Natten ſtundom Lys, ſom ikke Sandflugt mægter at flukke.

Den hemmede Sandflugt her, de plantede Træer og den nye Chauſſee vækker Tanken om Cultur og Menneſtevirken, men Genſomhed og forunderlig Stilhed hviler dog over den hele Udſtrækning og ligesom i Bjergegne ſænke ſig tidt Skyerne her og glide hen ad Skovens Side; derinde ſynger ingen Fugl, og kun enſelte Tider ſees Kjørende hen ad Veien. Vende vi igjen tilbage ad den, ned mod Aaen, pludſelig have vi da Liv og Røre, Fabriken ligger under os, en prægtig Bro fører over Aaen til den aabne muntert udſeende Silkeborg By, der med ſin Brimmel af gjøende Hunde, og Poſtillonens ſtingrende Horn hilſer os; og er det mod Solnedgang, og Dvæget drives over Broen,

blæser Hyrdedrengen paa sin Luur, veemodige Toner vel, men det hele Landskab med By, Skove og Søer skinner deiligt i den røde Aftensol.

Ja, paa Aa og i Skov, paa Sø og ude ved Kilderne, som med mineraliske Kræfter vælde ud af Skovflinten, er en Afverling, Storhed og Skjønhed! og nu den af Hede selv kun begrænsede Hede, — den jævne brede Landevei fører os over den, — kom her en varm Sommerdag, naar Solstraalerne brænde paa den sortbrune Lyng, da viser Fata Morgana her sine Tryllebilleder, som hun viser dem i Saharas Sandørken. Du troer at see langt ude det aabne, blifstille Hav, en dyb Bugt maaskee strækker sig fuld af Skov. Der op mod dig, og det er da saa troe, saa ganske som Birkeligheden, Skovene, de enkelte Træer speile sig i Vandet, og dog er det Hele en Skuffelse, der hvorefter du seer, er kun den tørre sortbrune Hede.

Gjennem Aarhundreder uforandret Hede, kun Hede! Man siger, at for Aartusinder siden var her mægtige Skove, Brand og Vestenstorme fældede dem, man veed det ikke. Disse Høider, Dale og Sletter vare engang Havbund, som Jordvarmen hævede; man siger det, man veed det ikke, men peger paa Tørvemoser, der synes hævede op af Aasens Side. R kæmpegrave, tilhørende en yngre Tid, for os Oldtiden, gjemme en Tidsalders Mægtige, Ingen kjender deres Navne, udslattede ere de. Engang dybe, klare Søer ligge forvandlede i tilgroede Moser, og kun Sagnet mæler om deres Fortid; det klinger fra Bjærup Mose om Somfruen, som seilede over dens aabne Bande, tabte sin Guldring der og lyfte derfor Søen i Ban, da væltede fra Bunden det sorte Dynd, og i et Nu blev den fra Sø til Mose. Naen i sit Fald opskyller fra den eenlige D et rødtligt Gruus — det er Resten af en Borg, maaskee fra hiin Tid, da Vikingen fra sine Tog paa Englands og Norges Kyster vendte hjem igjen mod Randers, til Gudenaas Bredder, eller maaskee en Borg fra

Andersen, Hans Christian,

Samlede Skrifter

Bd.: 7

Kjöbenhavn 1854

P.o.rel. 4827-7/9

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10036892-8